Poštnina plačana v gotovini.
Leto XII., štev. 14

Ljubljana, sobota 17. januarja 1931

Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124. 3125. 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št 13 — Telefon št. 4255.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842. Praha číslo 78 180 Wien št 105.241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din, za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123. 3124. 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu

Ban Marušič o svojem potu

Narodna in državna zavest med narodom je vedno jačja — Prebivalstvo je z zadovoljstvom sprejelo kraljeve odločitve in podpira delo vlade

Ljubljana, 16. jan. AA. Gospod ban dr. Drago Marušič je dal po svojem povratku s službenega potovanja uredniku agencije »Avale« naslednjo izjavo:

»Predvsem moram s posebnim poudarkom ugotoviti, da se je povsod, kjer sem stopil v stik z ljudstvom, jasno videlo, da se narodna in državljanska zavest prebivalstva vedno bolj jača in da so vsi sloji z radostjo sprejeli manifest Nj. Vel. kralja od 6. januarja, ki jih je rešil pogubonosnih in za obstoj države nevarnih strankarskih borb. Razveseljivo je bilo to dejstvo v Prekmurju, kjer so manifestacije za kralja in državo zavzele naravnost impozanten značaj in kjer so me zlasti tudi vse deputacije preprostega naroda prosile, naj sporočim na merodajnem mestu njih zagotovilo popolne vdanosti do Nj. Vel. kralja in do kraljevske vlade. Zelo značilne so bile tudi izjave zastopnikov prebivalstva nemške in madžarske narodnosti, ki so se povsod potrudili, da govore v državnem jeziku in so z ostentativno odločnostjo izrazili svoje zadovoljstvo s 6. januarjem. Vsi brez izjeme so izjavili svojo pripravljenost, da z vsemi svojimi silami sodelujejo pri pričeti konsolidaciji države.

Presenetilo me je naravnost, s kakšno prisrčnostjo je bil manifest Nj. Vel. kralja povsod sprejet od županov in zastopnikov javnih korporacij, kakor tudi od zastopnikov kmečkega ter delovnega ljudstva. Zlasti prijeten vtis je napravilo, s kakšno uvidevnostjo in zaupanjem so zastopniki kmečkih občin, ki so me povsod posetili v izredno velikem številu, iznašali svoje želje in vedno upoštevali težkoče, zaradi katerih je takojšnja rešitev enega ali drugega vprašanja nemogoča. S tem so zopet pokazali, da je in ostane kmečki narod steber Jugoslavije, na katerega se je vedno mogoče zanesti. Prav tako pa so tudi zastopniki delavcev pokazali polno razumevanje za prizadevanje sedanje vlade za konsolidacijo države kakor tudi za njen trud za socialno izboljšanje delavskih prilik. Smatram zato za svojo dolžnost, da poudarjam na tem mestu vseskozi patrijotično čustvovanje vsega naroda ob severni meji in v Savinjski dolini.

Prav tako pa zasluži moje zaupanje tudi uredništvo, ki se trudi, da živi v dobrih zvezah z narodom. Želel bi, da bi se ti stiki še bolj poglobili, kar velja zlasti za učiteljstvo, ki mora voditi prosvetno, kulturno in gospodarsko delo med narodom. Zlasti pa se mora učiteljstvo udejstvovati v Sokolstvu, ki je tudi o priliki mojega poseta pokazalo svojo neizmerno in požrtvovalno ljubezen do naše svobodne domovine. Z zadovoljstvom sem se prepričal, da se Sokolstvo lepo razvija, in da se dnevno opaža porast njegovega vpliva med širokimi plastmi naroda. Vsepovsod se vidi, da postaja ritem narodnega udejstvovanja vsaki dan živahnejši.

Zakon o zdravnikih in zdravniških zbornicah

V državi bo deset zdravniških zbornic, ki bodo tvorile skupno zvezo

Beograd, 16. januarja AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za socialno politiko in narodno zdravje v soglasju ministrskega sveta predpisal in proglasil zakon o zdravnikih.

Po tem zakonu so zdravniki dolžni, da se organizirajo v zdravniških zbornicah. Vsak zdravnik mora biti organiziran v zbornici, dasiravno vrši samo zasebni poklic. Doktorji medicine, ki niso dovršili pripravniške prakse, ne morejo biti člani zbornice. Zakon predvideva formalnosti za postanek članstva kakor tudi njegov prestanek. Drugo poglavje govori o zdravniških pripravnikih. Pripravniška služba traja eno leto in sicer po bolnicah, šolah za narodno zdravje in higijenskih zavodih. Polovica te službe se mora prebiti v praksi za kurativno, polovica pa za preventivno medicino. Tretje poglavje zakona govori, kdo ima pravico za zdravniško prakso. Nadaljnja poglavja govore o organizaciji zdravniških zbornic ter o disciplinskih oblastvih zdravnikov. Vsaka banovina in upravno področje Beograda ima svojo zdravniško zbornico, ki tvorijo skupno zvezo zdravniških zbornic.

Zadovoljstvo na češkoslovaškem zaradi imenovanja poslanika dr. Kramerja

Vsi listi pozdravljajo novega poslanika, v katerem vidijo najboljše jamstvo za še tesnejšo zvezo obeh bratskih držav

Praga, 16. januarja. h. Vsi današnji listi objavljajo vest o imenovanju dr. Kramerja za novega jugoslovenskega poslanika v Pragi, prinašajo njegovo sliko in osebne podatke. Vodilni listi vseh političnih strank so že pred dnevi, ko je češkoslovaška vlada izdala agrement, najprisrčneje pozdravili imenovanje dr. Kramerja in soglasno izrazili svoje največje zadoščenje. Tudi sedaj listi zlasti poudarjajo, da je dr. Kramer že v svoji mladosti res dejansko in iz notranjega prepričanja ne samo zagovarjal, marveč tudi aktivno delal na zbližanju obeh narodov. Kot bivšega člana »mafije« ga označujejo vsi češki listi za iskrenega prijatelja češkega naroda ter naglašajo, da je dr Kramer gotovo mož, ki ima vse sposobnosti za rešitev številnih še nerešenih važnih nalog pri sodelovanju obeh bratskih narodov. Zagotavljajoč mu svoje najdalekosežnejše sodelovanje in podporo, žele vsi listi dr. Kramerju na njegovem novem, tako važnem mestu kar največ uspeha in zdravja, da bo mogel do konca izvesti naloge, ki ga čakajo.

Tudi tedenski listi objavljajo fotografije dr. Kramerja in ga prisrčno pozdravljajo. Obenem ugotavljajo, da češkoslovaški narod ni še nobenega zastopnika kake druge države pozdravil s tako toplimi in nedeljenimi simpatijami, kakor imenovanje dr. Kramerja.

Poslanik dr. Kramer v Beogradu

Beograd, 16. januarja, p. Novoimenovani poslanik v Pragi dr. Albert Kramer je davi prispel v Beograd, kjer ostane par dni. Tekom današnjega dne se je mudil dalj časa v zunanjem ministrstvu. V Prago odpotuje koncem prihodnjega tedna.

Pogajanja Bolgarije in Grčije o razsodišču

Odgovor bolgarskega vladneg a lista na Venizelosove izjave

Sofija, 16. januarja d. Vladni list »Demokratičeski zgovor« se bavi v posebnem članku z grško-bolgarskimi pogajanji ter trdi, da je bila Bolgarska vedno ustrežljiva, pri čemer izraža željo, da bi došlo do likvidacije vseh nerešenih vprašanj med Bolgarijo in njenimi sosedi. Nato se bavi z zadnjimi izjavami grških državnikov, zlasti Venizelosa, ki morajo zbuditi vtis, da se Bolgarija brani razsodišča. List pravi, da je bil grški predlog za razsodiščno pogodbo sprejet s pozornostjo, ki jo je zaslužil. Po natančni proučitvi je bolgarska vlada poslala v Atene odgovor, ki bi mogel služiti za podlago pogajanjam za zaključitev razsodiščne pogodbe. Od tedaj pa je minilo že mesec dni in v Atenah še vedno molče. Bolgarska vlada nikakor ni nasprotnica ideje razsodišča, vendar pa postavlja pogoj, da morajo določiti prej vprašanja, ki naj se izrečejo razsodiščnemu postopanju. Samo ob sebi je umevno, da se nesporna vprašanja ne morejo pojaviti med reklamacijami. Med ta vprašanja spadajo na primer tudi notranje zadeve Bolgarije. Bolgarija povsem naravno ne more trpeti tujega vmešavanja v svoje notranje zadeve. List zaključuje svoja izvajanja z upanjem, da bodo osebni stiki državnikov v Ženevi ustvarili ugodnejšo atmosfero za odstranitev raznih težkoč in izvedbo potrebnih dogovorov.

Novi načelnik prometnega oddelka generalne direkcije drž. železnic

Beograd, 16. januarja AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je postavljen za načelnika prometnega oddelka generalne direkcije državnih železnic v Beogradu Lazar Milošević, dosedanji referent tega ministrstva.

Pogreb podpolkovnika Brašića

Zagreb, 16. januarja n. Danes je bil svečano izvršen pogreb naglo umrlega poveljnika IV. zrakoplovnega polka v Zagrebu podpolkovnika Stanka Brašića. Poslednje poti spoštovanega oficirja se je udeležilo izredno mnogo oficirjev in celokupna generaliteta, udruženje rezervnih avijatikov, udruženje rezervnih oficirjev, Sokolstvo, francoski konzul ter zastopniki mestne občine, banske uprave in številno meščanstvo. Ob grobu se je poslovil od podpolkovnika eden izmed njegovih tovarišev oficirjev.

OTVORITEV EVROPSKE KONFERENCE

Velik Briandov govor na otvoritveni seji — Nemčija in Italija zahtevata sodelovanje Rusije in Turčije

Ženeva, 16. januarja. s. Dopoldne je bila v stekleni verandi palače Društva narodov otvorjena druga evropska konferenca, na katero je prišlo 17 evropskih zunanjih ministrov in v njihovem spremstvu mnogo visokih funkcijonarjev zunanjih uradov. Konferenco je ob velikem navalu zastopnikov mednarodnega tiska otvoril francoski zunanji minister Briand, nakar so govorili šefi delegacij drugih velesil.

Seja se je pričela s polurno zakasnitvijo, ki so jo porabili navzoči državniki za to, da so se pozdravili s svojimi kolegi in z novinarji, ki so zastopani to pot v Ženevi po svoji najboljši eliti — najboljši dokaz, kako ogromno važnost polaga vsa svetovna javnost na sedanje ženevske konference, predvsem na evropsko konferenco in na zasedanje sveta DN. Posebno sta bila opažena v kuloarjih razgovora med Briandom in Curtiusom in takoj nato med Curtiusom in Grandijem. Naposled je ob 10.30 francoski

zunanji minister Briand

otvoril konferenco z daljšim nagovorom, v katerem je najprej naglašal, kako zelo je razkrojeno evropsko gospodarstvo, kar nalaga odgovornim državnikom dolžnost, da morajo v skupnem delu najti sredstva in pota za obnovo ravnotežja v Evropi. Izrazil je upanje, da bo prineslo novo leto vsem državnikom manj skrbi, kakor so jih imeli v preteklem. Velike gospodarske težave, zaradi katerih je trpel ves svet posebno v zadnjem letu, so se sedaj uveljavile z vso ostrostjo.

Evropa se mora rediniti, če hoče živeti, je nadaljeval Briand z odločnim glasom. Milijoni človeštva pričakujejo, da bodo državniki napeli vse sile, da ustvarijo novo Evropo in resen načrt za skupno sodelovanje v njej. Vse države so poklicane k sodelovanju. Delati je treba metodično, pri čemer je treba v prvi vrsti upoštevati nujne potrebe sedanjega časa, ne da bi pri tem prezrli končni cilj. Narodi se zavedajo silne nevarnosti sedanjosti ter zahtevajo zato bolj kakor kdaj prej, da se pospeši delo za osnovanje evropske unije. Odgovornost evropskih državnikov je silno velika. Zmagati mora pri delavcih za evropsko zvezo neomajna volja, da se mora ohraniti evropska civilizacija. **Odločilna mora biti volja, da se ohrani mir.**

Pot k evropski uniji je odprta, čeprav je mučna in dolgotrajna. Francoska vlada je pokazala pripravljenost in voljo, da se ustanovi evropska skupnost ter da se privedejo v življenje velike ideje evropske unije. Obstoje že sedaj konkretni predlogi posameznih vlad, druge vlade bodo pa take predloge še poslale. Podana je torej podlaga za prva dela pri gradnji evropske unije, ki mora priti korak za korakom.

Ob koncu svojega govora je predlagal Briand, naj bi komisija povabila predsednika lanske gospodarske konference v Ženevi, Coljina, da bi o izidu te konference poročal pred zbranimi ministri.

Briandov govor je bil sprejet z dolgotrajnim odobravanjem, nakar je ob splošni pozornosti povzel besedo

nemški zunanji minister Curtius,

ki je med drugim izjavil, da hoče še enkrat ponoviti svoje nekdanje izjave o nujni potrebi evropskega sodelovanja in ustvaritve mirovne atmosfere v Evropi. Nemška vlada je svoja naziranja o tem vprašanju obrazložila že v svojem odgovoru na Briandovo spomenico. To njeno stališče se od tedaj ni spremenilo. Nemčija stremi po pravični izravnavi interesov na podlagi popolne enakopravnosti. Gospodarska kriza je v posebno občutni meri zadela Nemčijo, ki ima 4.3 milijona brezposelnih in ki najbolj trpi zaradi pomanjkanja kapitala. Nemčija je pripravljena storiti vse, da bi skupno z ostalimi državami preprečila gospodarsko krizo.

Dr. Curtius je nato prešel na kratko na naloge, ki čakajo sedanjo konferenco. Zasedanje Društva narodov je dalo studijskemu odboru nalog, naj prouči ves problem evropskega sporazuma. Na zadnji evropski konferenci je bilo za sedanje zasedanje pripravljeno razno delo med drugim n. pr. razširjenje uradov ter odločitev o vprašanju pritegnitve evropskih držav, ki niso članice Društva narodov. *Smatra, da se ne bi smelo razpravljati o evropski uniji brez Turčije in Rusije, ki nista včlanjeni v Društvu narodov.* Tudi ti dve državi je treba pritegniti k odborovemu delu in zato je treba najprej rešiti to vprašanje.

Briand je izjavil nato, da je pripravljen sprejeti ta predlog dr. Curtiusa v toliko, da se predloži odboru.

Italijanski zunanji minister Grandi

se je pridružil zahtevi Curtiusa po udeležbi Turčije in Rusije pri pripravljalnih delih za evropsko unijo, ker je potrebna tu popolna enotnost vse Evrope. Če bi bili ti dve državi izključeni, bi postala ločitev Evrope v dva tabora še večja. Evropska solidarnost zahteva, da vse države kontinenta sodelujejo pri organiziranju boljšega sožitja. Obe omenjeni državi je treba zato nemudoma pozvati na delo.

Prava evropska unija se more ustvariti le na podlagi popolne juridične in politične enakopravnosti vseh udeleženih držav. Razen tega se morajo vse države brez izjeme razorožiti po določbah pakta Društva narodov. Resno znižanje oborožitev je edina integralna rešitev varnostnega problema.

Končno je Grandi naglasil z vsem poudarkom, da so samo ob sebi umevno ti razgovori samo začasnega značaja in da jih bo treba obravnavati pozneje po običajni poti preko pristojnih organov Društva narodov.

Angleški zunanji minister Henderson

je izjavil, da . načeloma strinja z nazori, ki jih je zastopal Briand, pri čemer pa ni zanikal važnosti problemov, ki jih je sprožil Grandi. N Hendersonov predlog je bil sestavljen odbor, ki bo moral izdelati predloge za dnevni red sedanjega zasedanja evropske konference. V odbor so bili delegirani zunanji ministri Briand, Henderson, dr. Curtius, Grandi, van Blockland (Nizozemska), Hymans (Belgija), vojvoda Alba (Španija) in Mihalakonulos (Grčija).

Popoldanska seja

Ženeva, 16. januarja. g. Na popoldanski seji izvoljeni odbor bo imel jutri tajno sejo, na kateri bo razpravljal o povabilu onih evropskih držav, ki niso članice Društva narodov.

Evropska konferenca se je ob 16. zopet sestala, da je vzela na znanje poročilo Colijna o gospodarskem položaju Evrope.

Colijn je v svojem referatu orisal temne sliko neuspehov gospodarskega dela pri Društvu narodov od leta 1925. dalje. Ugotovil je, da je ostala svetovna gospodarska konferenca v letu 1927. kljub navdušenemu odobravanju, ki ga je našla povsod, brez uspeha. Poskus carinske mirovne konference je imel samo polovičen uspeh. Tudi druga carinska mirovna konferenca v novembru 1930 je bila sterilna. Po štiriletnem delu je treba ugotoviti, da se današnji položaj poslabšal, ne pa poboljšal. Ti neprestani neuspehi morajo imeti za gospodarske razmere in za splošen položaj v Evropi najslabše posledice.

Prihodnja seja bo jutri popoldne.

Sestanek ministrov Male antante

Ženeva, 16. januarja p. Davi pred pričetkom dela komisije za evropsko unijo, so imeli konferenco zastopniki držav Male antante. Sestali so se zunanji ministri dr. Marinković, dr. Beneš in Mironescu. Na tem sestanku so določili svoje stališče, ki ga bodo zavzemali pri pripravljalnem delu za evropsko zvezo.

Evropska varnostna konferenca

Coudenhove-Kalerghi predlaga sklicanje evropske varnostne konference pred splošno razorožitveno in ustanovitev evropskega zveznega sodišča

Dunaj, 16. januarja. g. Grof Coudenhove-Kalerghi je kot predsednik vseevrop. unije poslal ženevski studijski komisiji za evropsko unijo predlog, naj bi se pred sklicanjem splošne razorožitvene konference sestala posebna evropska varnostna konferenca. Svoj predlog je utemeljeval med drugimi s tem, da brez varnosti v Evropi ne more biti znižanja carin, prave zaščite manjšin, skupne gospodarske politike in nobene solidarnosti napram Sovjetom. Brez varnosti je tudi razorožitev in brez razorožitve tudi nova rešitev problemov vojnih dolgov in reparacij iluzorna. Coudenhove-Kalerghi je nadalje izjavil, da je stara ovira za rešitev evropskega varnostnega vprašanja dejstvo, ker je to vprašanje tesno združeno z revizijskim problemom. Evropa glede na svoj katastrofalni gospodarski položaj ne more čakati na rešitev revizijskega vprašanja. Zato mora iskati temelj varnosti, ki bo popolnoma neodvisen od revizijskega vprašanja. Prvi korak za utrditev evropske varnosti mora biti solidarna garancija Kelloggovega pakta po vseh evropskih državah. Kot drugi korak pravnega reda v Evropi predlaga Coudenhove ustanovitev evropskega zveznega sodišča, ki naj bi odločevalo v vseh meddržavnih sporih, za katere haaško razsodišče ne bi bilo pristojno.

Razpad nemške gospodarske stranke

Borba proti voditelju stranke zaradi korupcije in za vladno politiko Izstop saških pristašev iz stranke

Berlin, 16. januarja. d. V političnih krogih zasledujejo z velikim zanimanjem razvoj dogodkov v gospodarski stranki, ki šteje 23 poslancev in ki je v početku stala ob strani Brüninga, pozneje pa se pod pritiskom svojega desnega krila, v katerem je tudi vodja stranke Drewitz, ločila od vlade ter odpoklicala svojega zastopnika v njej, državnega ministra za pravosodje Bredta. Zdi se, da se hoče gospodarska stranka pridružiti desničarskim strankam in preiti v opozicijo proti vladi. Levo krilo stranke, ki je igrala s svojimi 23 poslanci precejšnjo vlogo v parlamentarni večini, z orijentacijo na desno ni zadovoljno, zaradi česar so nastali v stranki spori, ki so se z osebnim sporom med poslancem Kolosserjem, ki pripada k strankini levici, ter voditeljem stranke Drewitzom poostrili do skrajnosti. Poslanec Kolosser je namreč obdolžil voditelja stranke Drewitza, da izkorišča strankino politiko za svoje osebne poslovne interese. Ker se je večina vodstva stranke izrekla, naj Drewitz še nadalje ostane na čelu stranke, je poslanec Kolosser napovedal izstop iz stranke, češ, da se bori za poštenost, nakar je strankino razsodišče sklenilo soglasno, da se izključi iz stranke. Na drugi strani je poslanec Drewitz vložil pred sodiščem proti poslancu Kolosserju in še nekemu drugemu članu stranke tožbo zaradi razžaljenja časti. Pričakujejo, da bodo zgledu poslanca Kolosserja sledili še drugi poslanci levega krila, ki tudi napovedujejo izstop iz stranke in ki se bodo v tem slučaju potem zopet postavili na stran vlade. V teh razmerah ni izključeno, da bo gospodarska stranka zaradi notranjih sporov razpadla.

Berlin, 16. januarja. d. Kriza v gospodarski stranki se je poostrila zlasti z izstopom saških volilnih okrajev, zaradi česar je prenehala stranka biti strnjena politična organizacija. Saški pristaši stranke utemeljujejo svoj izstop s tem, da poslanec Drewitz, ki je moral v zadnjem času uporabiti vse svoje sile za obrambo proti mnogim očitkom napram svoji osebi, ne more biti več vodja stranke, zlasti zato ne, ker še ni ugotovljeno, v koliko so ti očitki resnični.

Gospodarska obnova Rumunije

Bukarešta, 16. januarja d. List »Dimineata« piše, da pripravlja vlada na pobudo z višjega mesta obsežen načrt splošne organizacije in gospodarske obnove države, ki naj bi obsegal vsa področja produkcije ter narodnega življenja. Izvedba tega načrta je določena za dobo pet let in bi bila zanjo potrebna izredna sredstva, ki naj bi se dobila z inozemskim posojilom v znesku 500 milijonov dolarjev, izplačljivega v več obrokih. Da se zagotovi kontinuiteta izvedbe tega načrta, bodo vprašane za mnenje tudi politične stranke, da bi se dobilo njihovo odobrenje.

Seja ministrskega sveta

Beograd, 16. januarja. AA. Danes od 17.30 do 20. se je vršila pod predsedništvom predsednika ministrskega sveta generala Petra Živkovića seja ministrskega sveta, kateri so prisostvovali vsi gg. ministri razen ministra zunanjih zadev, ki se nahaja v inozemstvu. Na seji so razpravljali o tekočih zadevah.

Predstavniki SKJ pri kralju

Beograd, 16. jan. p. Danes sta bila sprejeta v avdijenci pri Nj. Vel. kralju minister brez portfelja dr. Švegl in drugi podstarosta Sokola kraljevine Jugoslavije dr. Paunković, ki sta poročala vladarju o stanju Sokolstva, zlasti o napredujoči organizaciji sokolskih društev v vseh pokrajinah države.

Ljubljanski župan v Beogradu

Beograd, 16. jan. p. Danes sta prispela semkaj ljubljanski župan dr. Dinko Puc in podžupan prof. Jarc. Tekom današnjega dne sta posetila razna ministrstva in intervenirala v ljubljanskih občinskih zadevah.

Rudarji pri ministru socialne politike

Beograd, 16. januarja. AA. Predstavniki rudarskih zvez in glavne bratovske skladnice so se oglasili danes pri ministru za socialno politiko in narodno zdravje ter g. ministru obrazložili svoje stališče do novega zakona o socialnem zavarovanju, ki je po njihovem mišljenju neugoden za rudarje. Oni mislijo, naj rudarji še nadalje ostanejo zavarovani pri samostojnih bratovskih skladnicah kakor doslej.

Agrarna konferenca na Dunaju

Beograd, 16. januarja AA. Avstrijska pokrajinska zveza agrarnega društva je obvestila jugoslovenski narodni odbor MTZ, da je sklicala za bližnji čas srednjeevropsko agrarno konferenco, kjer pridejo v razpravo vsa vprašanja, ki se nanašajo na krizo poljedelstva. Odbor vabi vse gospodarske organizacije v naši kraljevini, da se udeleže te konference.

Bivši minister Vulović umrl

Beograd, 16. januarja p. Danes je preminul v starosti 65 let bivši večkratni minister in poslanec Velislav Vulović. Pokojnik je rodom iz Beograda ter je že pred vojno aktivno sodeloval v srbski politiki. Leta 1907. je bil beograjski župan, leto dni pozneje pa je bil izvoljen za poslanca. Od l. 1909. do 1911. je bil minister javnih del, pozneje pa je med vojno opravljal resor prometnega ministra.

Jugoslavija in njeni sosedi

Vodilni pariški list o naših odnošajih do Italije in drugih sosednih držav — Jugoslavija je eden najjačjih elementov miru

Pariz, 16. januarja. M. »Temps« objavlja daljši članek o zunanji politiki Jugoslavije v letu 1930. Članek poudarja uvodoma, da temelji jugoslovenska zunanja politika v glavnem na smernicah francoske evropske politike ter da je vsekozi prežeta miroljubnosti in želje po napredku. Odnošaji med Jugoslavijo in Francijo so se tekom lanskega leta še bolj ojačali. Revizija in izpopolnitev trgovinske pogodbe je poglobila medsebojne gospodarske stike veličastne manifestacije, ki so se vršile v Beogradu povodom odkritja spomenika hvaležnosti Franciji, pa so z nova dokumentirale nerazdružne vezi iskrenega prijateljstva in zvestobe med obema narodoma.

Pač pa se razmerje med Jugoslavijo in Italijo ni razvilo v enakem pravcu. Med obema jadranskima sosedoma je vladala v preteklem letu dokajšnja napetost. Po atentatu na »Popolo di Trieste«, ki je bil le reakcija na neprestane napade fašističnega tiska na jugoslovensko manjšino, po tržaškem procesu in justifikaciji nedolžnih žrtev, pa je Jugoslavije vendar pokazala svojo iskreno miroljubnost. Izmenjane so bile dalje ratifikacijske listine konvencij, sklenjenih leta 1922, in beograjska vlada je uveljavila tudi nekatere klavzule agrarne reforme, s katerimi so na osnovi nettunskih konvencij zaščiteni interesi Italijanov v Dalmaciji. Na vse te miroljubne geste pa je Rim odgovoril z izgonom jugoslovenskih državljanov iz Zadra, ker niso hoteli optirati za Italijo. Omeniti je treba tudi italijanske mahinacije v Angori, Sofiji, Tirani in Budimpešti, s pomočjo katerih je hotela Italija ustvariti obroč okrog Jugoslavije in jo izolirati. Italijanski vpliv v Tirani predstavlja nevarnost za mir v Evropi. Pri sklenitvi grško-turškega prijateljskega pakta se je v pravi luči pokazala namera Italije, ki pa jo je preprečil dr. Marinković s svojim posetom v Atenah.

Tudi odnošaji med Jugoslavijo in Bolgarijo bi lahko bili boljši, toda zaman so poskusi obeh vlad, da bi odstranili ovire, ki onemogočajo zbližanje. Po dolgotrajnih konferencah se je dosegel sporazum glede dvolastniških posestev in pacifikacije v obmejnih pokrajinah. Ta poizkus zbližanja in pomirjenja pa je spremljala cela serija atentatov, ki so jih izvršili agenti bolgarskih makedonstvujuščih na jugoslovenskem ozemlju. Kljub temu je Jugoslav[illegible]ztrajno delala na likvidaciji vseh [illegible]azumov in ratifikacija konvencije z dne 2. marca znova dokazuje, da želi Jugoslavija s svojim sosedom mir in dobre prijateljske odnošaje.

Odnošaji s Turčijo so korektni in baš v zadnjem času se pripravlja sklenitev trgovinske pogodbe. Odnošaji z Madžarsko so nekoliko rezervirani, zlasti zato, ker stoji na čelu revizionističnega pokreta. Odnošaji z Avstrijo so v splošnem sicer dobri, vendar pa Jugoslavija s pozornostjo spremlja pokret Heimwehra in rovarenje majorja Pabsta. Beograd tudi ne more pustiti iz vida, da se hrvatski separatisti zbirajo na Dunaju, kjer uživajo vso podporo. Z Anglijo vzdržuje Jugoslavija prisrčne odnošaje in v jugoslovenskih podjetjih je investiranega mnogo angleškega kapitala.

Sodelovanje Jugoslavije v Društvu narodov je bilo vedno iskreno in vseskozi aktivno. Jugoslavija je po svojih delegatih sodelovala v vseh važnejših akcijah ženevske institucije in je tudi tu dokumentirala miroljubnost svoje politike. Celokupna jugoslovenska zunanja politika dokazuje, da je Jugoslavija eden najmočnejših elementov miru in važen faktor za pomirjenje Balkana.

Tajne komunistične šole v Grčiji

Solun, 16. jan. AA. Današnji tisk obširno piše o odkritju komunistične omladinske šole v nekem solunskem predmestju. Policija je ob tej priliki prijela 5 delavcev ter nekoliko učencev in učenk te šole. Vsi bodo še danes izročeni sodišču. Domnevajo, da obstojajo tudi v ostalih grških mestih slične šole. Državna policija je radi tega uvedla strogo preiskavo in podvzela potrebne ukrepe.

Zbližanje jugoslovenske in bolgarske omladine

Sofija, 16. jan. č. Uprava omladinske sekcije Slavijanskoto druženstvo je sklenila pokreniti jačjo akcijo za kulturno zbližanje Bolgarov z drugimi slovanskimi narodi, zlasti z Jugoslavijo kot najbližjo slovansko državo. V tekočem letu bo prirejenih več ekskurzij bolgarskih omladincev v Jugoslavijo ter se bo z ozirom na to obrnilo Slavijanskoto druženstvo do sličnih organizacij v Jugoslaviji v svrho izposlovanja raznih potnih ugodnosti.

Bolgarija išče posojilo

Sofija, 16. jan. č. O priliki odhoda ministrskega predsednika Andreja Ljapčeva na zasedanje v Ženevo izjavljajo sofijski politično krogi, da ni šel bolgarski premijer v Ženevo samo zaradi tega posvetovanja, ampak tudi z namenom, da sklene eventuelno posojilo, ki bi imelo služiti za kreditiranje bolgarskim zadrugam. Ljapčev je sicer podal izjavo, da odhaja v Ženevo po istih opravkih, kakor ostali zunanji ministri in tudi minister Molov je demantiral vest o nameravanem najetju posojila, kljub temu pa se v sofijskih krogih vzdržuje prepričanje, ki ga objavljajo tudi sofijski listi, da je pot ministra Ljapčeva v inozemstvo v konkretni zvezi z iskanjem posojila.

Bolezen francoskega ministra Cherona

Pariz, 16. januarja AA. Zdravstveno stanje ministra Cherona še ni krenilo na bolje. Zato je vlada poverila ministru Barthouju začasno vodstvo njegovih resornih poslov.

Madžarski vojni minister ranjen od granate

Budimpešta, 16. januarja č. Pri vojaških vajah v Nagytetenyju je bil pri eksplodiranju ročne granate lahko ranjen vojni minister Gömbös. Drobce granate je minister sam odstranil iz rane, nakar so mu v domobranski bolnici obvezali roko.

Komunistična propaganda v Albaniji

Rim, 16. januarja s. Listi poročajo o intenzivni komunistični propagandi v Albaniji. Že več tednov prejemajo oblastva v Korici in Tirani grozilna pisma, dočim so po zidovih v Korici nabiti komunistični letaki. Krajevna oblastva so nekaj članov te komunistične organizacije aretirala. Med njimi je več dijakov tehnične visoke šole v Tirani. Kakor zatrjujejo, se propagande udeležujejo tudi nekateri profesorji te šole.

Ruski protest proti razorožitveni konferenci v Ženevi

Dunaj, 16 januarja s. Poslanik sovjetske Rusije Jurinev je danes v uradu zveznega kancelarja izročil generalnemu ravnatelju Petru, ki ga je sprejel v odsotnosti zunanjega ministra dr Schobra, pismo, v katerem protestira, da bi se razorožitvena konferenca vršila v Ženevi, kjer vlada proti Sovjetski uniji sovražna atmosfera. V istem pismu se izreka sovjetska vlada proti temu, da bi bil za predsednika konference imenovan državnik, ki je že od vsega početka orijentiran proti razorožitvi.

Volitve v Španiji

Madrid, 16. jan. č. Vlada izjavlja, da se bodo vršile volitve na vsak način 1. marca in da bo v zvezi s tem pravočasno ukinjeno izjemno stanje v državi. Radikalno republikanske stranke so skienile, da ne sodelujejo pri volitvah ter že tako v naprej odvzamejo vsako avtoriteto novemu parlamentu. Socialistične in neke desničarske stranke so sporočile, da ne bodo sodelovale pri volitvah, če se bodo vršile v izjemnem stanju. Zato je bila vlada prisiljena k izjavi, da se vzdržuje preki sod samo zaradi nevarnosti novih nemirov. Radikali in republikanci nameravajo izzvati prav zaradi tega nove nemire, da ostane v veljavi preki sod in da bi bile na ta način upravičene abstinirati se od volitev.

Zopet krvavi boji v Bombayu

Bombay, 16. januarja AA. Snoči je prišlo na nekem shodu, ki se ga je udeležilo 4000 predilniških delavcev, do krvavih spopadov s policijo. Policija je streljala in ranila tri osebe, ki so jih odpeljali v bolnico. Pri nekem drugem shodu, ki ga je policija prepovedala, je bilo ranjenih 30 oseb. Iz Patne poročajo, da je morala policija streljati na demonstrante ter je ubila 4 osebe, več pa ranila. Kakor poročajo, je množica napadla policijske uradnike, ki so bili prisiljeni streljati. Skupina 50 mož je usmrtila s sulicami nekega stražnika, najbrže iz maščevanja zaradi aretacije nekaterih članov indijskega kongresa.

Preiskava o sofijskem umoru

Sofija, 16. januarja AA. Policija je končala preiskavo proti morilcem Mariovičetova in Budakova. Material je predala državnemu tožilcu, ki vodi nadaljnjo preiskavo proti Slavojku Babčetu in Borisu Boškovu kot fizičnima morilcema in proti Stojanu Katoševu in Simenonovu kot sokrivcema. Preiskovalni sodnik je Gospodinov.

Angleški prestolonaslednik na poti v Južno Ameriko

London, 16. januarja AA. Waleški princ in princ Georg sta danes ob 13. odpotovala z letalom v Pariz. Odtod se bosta napotila v Santander kjer se ukrcata na vojno ladjo »Oropesa«, s katero bosta odpotovala v Južno Ameriko. Waleški princ bo na turneji po Južni Ameriki 14. marca otvoril v Buenos Airesu velerazstavo angleške trgovine.

Žrebanje državne razredne loterije:

Pri včerajšnjem žrebanju so bili izžrebani naslednji večji dobitki:

80.000 Din je zadela srečka št. 16.670,

60.000 » » » » » 41.880,
40.000 » » » » » 64.746,
30.000 » » » » » 77.836,
20.000 » » » » » 40.003,
10.000 » » » » » 38.319, 72.312,
7.000 » » » » » 6.951, 28.854, 68.487,
3.000 » » » » » 15.261, 32.687, 88.000, 99.278.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z. Ljubljana, Sv. Petra c, 19

Borba proti alkoholizmu

Beograd, 16. januarja. V naši državi je na stotisoče rodbin, ki trpe zaradi pijančevanja enega ali več svojih članov. Najtežji taki primeri so tisti, kjer je glava rodbine ali pa mati vdana pijači. V takih hišah prihaja neprestano do prepirov, zapravlja se imetje, dokler ne pride naposled vsa rodbina na beraško palico.

Alkoholizem je huda bolezen in jo je treba zdraviti kakor vsako drugo bolezen. V veliki večini primerov se take rodbine obračajo na padarje, ki jim izdajajo za drag denar »zanesljiva zdravila« proti pijanosti, od katerih pa imajo korist samo oni, ki jih prodajajo, zakaj njih stanejo ta zdravila le nekaj dinarjev, prodajajo pa jih za več sto dinarjev.

Naprošajo se zdravniki in tudi drugi, da se bore zoper alkoholizem. Da se to zlo prepreči, objavlja Velika loža guttempelskega reda treznosti v Beogradu, da imajo ona in vse njene lože v Jugoslaviji v svojih pravilih nalogo, da razen širjenja treznosti skrbe tudi za reševanje pred alkoholizmom, in se lahko alkoholiki sami obrnejo nanjo ali pa to store njihove rodbine. Za strogo zdravljenje po uspešnih metodah skrbe izkušeni zdravniki. Za vsak primer naj se pošlje pismo Jugoslovenski loži treznosti v Beogradu, Briandova ulica 8, ki pošlje vsa potrebna navodila za zdravljenje. Prijavi je treba priložiti 10 Din za pokritje upravnih stroškov, za tiskovine in poštnino. Organizacija in posamezniki, ki so voljni Loži pomagati s prispevki ali s sodelovanjem, se naprošajo, da to javijo na gornji naslov.

Pristojnost španskega konzulata v Zagrebu

Beograd, 16. januarja AA. Ministrstvo za zunanje zadeve je obvestilo zavod za pospeševanje zunanje trgovine, da vrbaska banovina spada v teritorialno pristojnost španskega častnega konzula v Zagrebu.

Uspeh našega goslarja v Parizu

Zagreb, 16. januarja AA. Naš znani goslar Ljerko Spiler je priredil te dni v amfiteatru Sorbonne v Parizu koncert, na katerem je izvajal skupno z orkestrom Poullet Schumannovo fantazijo. V dvorani je bilo okoli 3000 poslušalcev, ki so izvajatelja burno aklamirali.

Izvoz zdravilnih rastlin

Beograd, 16. januarja č. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine, odsek za zdravilne rastline, je sestavil osnutek za organizacijo pospeševanja izvoza zdravilnih rastlin v inozemstvo. Ta načrt je bil napravljen po sličnih osnutkih Avstrije, Italije, Francije in Nemčije.

Mednarodna konferenca za tujski promet

Rim, 16. januarja AA. V San Remu je državni podtajnik ministrstva za promet otvoril danes mednarodno konferenco za mednarodni promet in turistiko. Na konferenci sodelujejo zastopniki Avstrije, Švice, Jugoslavije, Francije in Monaca.

Nad pol milijona brezposelnih v Italiji

Rim, 16. januarja AA. Uradno razglašajo, da je znašalo število brezposelnih 31. decembra 650.000.

Smrtna obsodba madžarskega oficirja

Budimpešta, 16. jan. č. Pred domobranskim višjim sodiščem je bila danes prvič po osmih letih zopet razglašena smrtna obsodba aktivnega oficirja, Kapetan Andrej Bitner je namreč ustrelil svojega predpostavljenega majorja Mihajla Kissa, ki se je nameraval poročiti z Bitnerjevo ločeno ženo. Bitner je ustrelil petkrat v Kissa, ki se je zgrudil mrtev. Morilec je skušal izvršiti samomor, kar pa so mu preprečili. Pred letom je bil obsojen od sodišča prve stopnje na deset let temnice, danes pa ga je višje domobransko sodišče obsodilo na smrt na vešalih.

Očesna mrena ozdravljiva?

Berlin, 16 januarja d. V zadnji seji berlinskega medicinskega društva je poročal, kakor javlja »8-Uhr-Abendblatt«, očesni zdravnik sanitetni svetnik dr. K. Hamburger o zanimivem zdravljenju očesne mrene (glaukom) z umetno povzročitvijo vnetice očesa. Predstavil je več primerov, pri katerih se mu je posrečilo potom jedkanja z lapisom povzročiti vnetje šarenice, oziroma notranjih očesnih ovojnic. To vnetje je povzročilo zmehčanje zatrdelih očesnih delov in je vodilo k ozdravljenju. V zvezi s tem je poročal o očesni bolezni zdravnik dr. Gustav Erlanger, da se je tudi njemu posrečilo z uporabo istega principa ozdraviti več primerov gloukoma. Pri tako trdovratnih boleznih, ki obsodi nesrečnega bolnika v neozdravljivo slepoto, je pač ta nov izum zdravniške vede silno važen za vse človeštvo.

Zakaj se je podrlo obzidje Jerihe

Liverpool, 16. januarja d Prof. Garstang, ki preiskuje v Palestini zgodovinske kraje iz sv. pisma, je preiskal tudi zidove mesta Jerihe. Prof. Garstang je mnenja, da se je obzidje tega mesta v resnici podrlo, ko ga je Jozva oblegal s svojo vojsko. Garstang je zasledil celo vrsto podzemeljskih rovov, po katerih sklepa, da so oblegovalci obzidje podkopali in tako omogočili njegovo porušenje. Po njegovem mnenju se obzidje ni podrlo zaradi trobentanja vojske Jozve, pač pa se je podrlo ob zvokih trobent.

Vulkanski izbruh na dnu morja

Mazatlan (Mexico), 16. januarja s. Ne daleč od obale se dvigajo iz morja visoki stebri dima, že nekaj dni meče morje velike množine mrtvih rib na suho. Oba pojava sta znaka vulkanskega delovanja na morskem dnu.

Razvoj ruske industrije

Moskva, 16. januarja. V Vladikavkazu so pričeli graditi velike topilnice cinka in svinca, ki bodo producirale letno 20 tisoč ton cinka in 12.000 ton svinca.

Pasivnost angleških železnic

London, 16. januarja. AA. Uradni podatki o angleških železnicah za l. 1930. so v mnogem zanimivi. Izguba je znašala 10 milijonov funtov šterlingov. Najboli pasivne so bile londonske železnice. Uprava je morala ukiniti promet na 48 sporednih progah

POD POKROVITELJSTVOM Nj. VEL. KRALJA

DANES XI. SLOVANSKI — VEČER TABOR

Pregled dela Gasilnega urada in Reševalne postaje

Revija požrtvovalnega in človekoljubnega dela -- Gasilci in reševalci pravijo, da je bilo prošlo leto srečno, imeli pa so vendarle mnogo dela

Na ljubljanski Reševalni postaji pravijo: »Preteklo poslovno leto je bilo za nas eno najsrečnejših.« Navzlic temu pa izkazuje statistika vendarle ogromno delo, ki ga je omenjena institucija vršila tekom leta. Iz dneva v noč, iz noči v dan samo 22 ljudi, na čelu z gasilskim vodjo gospodom Ivanom Furlanom. Vsi ti ljudje so bili vsak hip v pripravljenosti, da pomagajo, bodisi na telefonični poziv ali na opozorilo v drugih okoliščinah sočloveku, ki ga je zadela nesreča doma, na ulici ali, kjer si bodi. Kjerkoli se je pokazal rdeči petelin so bili poleg poklicni gasilci in kjerkoli je prišlo do nesreče ali nezgode in se je ponesrečil sočlovek so morali na mesto. Uslužbenci ljubljanske Reševalne postaje so naredili po službeni dolžnosti svoje, da je bil dotičnik odpravljen na mesto, kjer so imeli ž njim posla zdravniki.

Požari in nezgode

Velikih požarov v mestu letošnje leto ni bilo, kar je pripisovati predvsem dejstvu, da so bili gasilci vedno pravočasno poklicani in so tako nastali ogenj zadušili že v kali. Pač pa so z velikim uspehom sodelovali pri treh večjih požarih izven mesta in to pri požaru gospodarskega poslopja v Šmarju-Sapu, pri požaru Zaletlove žganjarne v Št. Vidu ter pri požaru tovarne »Pekatete« na Viču.

Pri nesrečah je šlo največkrat za reševanje utopljencev, živali ali prevoznih sredstev. V mestu je bilo malih požarov skupno 20, srednji 3, dimniški 4, bilo pa je več namišljenih in so ob takih prilikah morali gasilci po nerodnosti ali nervoznosti in nepremišljenosti informatorjev tudi stopiti v akcijo.

Reševalne vožnje

Z reševalnimi vozovi in avtomobili je bilo v preteklem letu prepeljanih 2917 bolnikov iz Ljubljane a tudi iz zelo oddaljenih krajev dravske banovine; v splošnem torej 287 več kakor v l. 1929. Bilo je v celem letu 2415 neplačanih in 502 plačani vožnji. Statistika bolezni izkazuje naslednje številke: 820 prevozov zaradi notranje bolezni, 587 zaradi telesnih poškodb, 319 porodov, 229 splavov in krvavljenj, 156 primerov slepiča, 56 umobolnih, 43 poskusov samomora, 44 primerov mrtvouda, 49 revme in išiasa, 26 zastrupljenj krvi, 11 primerov opeklin, 36 primerov živčne obolelosti, 13 primerov kile, 41 bolezni v glavi, 5 poškodb po elektriki, 2 primera spolnih bolezni, 1 mrtvičnega krča (tetanus), 10 primerov pijanosti, 13 primerov epilepsije, 5 utopljencev, 2 primera pasjega vriza, 19 primerov nalezljivih bolezni, 6 primerov zastrupljenja s plinom in 424 primerov raznih prevozov iz bolnice na kolodvor, ali na dom itd.

Gori navedena statistika kaže, da je bilo skoro polovico nujnih prevozov, posebno še, če vpoštevamo, da kličejo stranke reševalce največkrat zadnji trenutek in ponoči. Dogodili so se tudi primeri, za katere je bilo klicati reševalno postajo absolutno nepotrebno. Saj so se oglašali ljudje celo, če so krvaveli iz nosa in se jim je pripetila najmanjša nezgoda, zaradi katere bi lahko šli peš v bolnico, odnosno bi lahko ostali doma. V splošnem pa je lahko ljubljanska Reševalna postaja s svojim delovanjem v preteklem letu prav zadovoljna in tudi ni bilo nikakih pritožb.

Zaračunavanje reševalnih voženj

je ostalo neizpremenjeno in sicer: za vožnjo z reševalnim avtom v mestu za vsakega brez izjeme 80 Din. Za bolniške blagajne in revnejše sloje 50 Din, za avto izven mesta od km 10 Din plus osnovna taksa 80 Din. Za vsako uro čakanja pa se je računalo še posebej 100 Din. Za primere, da sta bili peljani z vozom po dve bolni osebi hkrati, se je računalo 50 odst. več, kakor bi znašala običajna pristojbina. Za prepeljavo 3 ali pa več oseb se je računalo 100 odst. nad običajno pristojbino. Pri reševalnem avtu so bile za prevoz v mestu v veljavi iste cene in določila, kakor za voz. Za prevoze izven mesta, kjer se zaračunava kilometrina veljajo ista določila, kakor za reševalni voz, pri avtu pa je za kilometrino osnovna taksa 80 Din in se zaračunava za vsako pripeljano osebo posebej.

Delavnice

Vsi gasilci in reševalci, to se pravi vse osebe, oziroma vsi člani reševalne postaje so bili skozi vse leto, kolikor je to dopuščala gasilska in reševalna služba zaposleni v delavnicah pri raznih delih za mestno občino. Vsi avtomobili, kakor tudi vse ostalo orodje in razne gasilske priprave so bile popravljene v lastni režiji. Dalje so izdelali gasilci in reševalci, ki so vsi izučeni obrtniki zase tudi vso službeno obleko in obutev in pa dežne plašče za vse mestne delavce. To pa še ni vse. Poleg tega so si gasilci izvršili še mnogo drugega dela in sicer: omare, mize, popravila na stavbah, pri uradih in drugih poslopjih, ki so last mestne občine.

Gasilska straža in inšpekcije

Kakor vsa prejšnja leta, tako je tudi v letu 1930. skrbelo za gasilsko stražo v gledališčih in drugih dvoranah ob prilikah raznih prireditev Prostovoljno gasilno društvo. Nadzorovalno službo v gledališčih pa so vršili naslednji gg. uradniki: inž. Klopčar, inž. Perko, nadoficijal Accetto, oficijal Ahčan, asistent Možina in gasilski vodja Furlan. Tu imamo celo priliko zvedeti, da je bilo v celem letu v drami 209, v operi pa 211 predstav. Na novo se je določilo gasilsko stražo za večje prireditve v dvorani Delavske zbornice in dvorani trgovskega društva »Merkur« ob priliki ogleda, odnosno izdaje uporabnostnih dovoljenj za javne prireditve.

Vaje

Praktične vaje in strokovna predavanja o gasilski službi so se vršile vso pomlad, del poletja in jeseni ter deloma tudi v zimskem času. Tu pa bi bilo želeti, da se vrše vaje vsak dan pol ure in bo tudi skrbeti, da se namesti v gasilskem uradu toliko službenega osobja, kot je za izvrševanje službe in šole potrebno. Pomisliti je namreč treba, da dela službo samo 22 ljudi, ki so razdeljeni na 3 čete, od katerih ima poedina službe po 48 ur, medtem ko druga počiva. Velikokrat namreč nastajajo slučaji, da nujno manjka ljudi in morajo biti angažirani za primer večjih nesreč tudi uslužbenci-samci, ki stanujejo v poslopju Mestnega doma, ob njihovem prostem času.

Požarno-policijski ogledi

V letu 1930 so bile pregledane sledeče ulice in trgi: Kopitarjeva ulica, Poljanski nasip, Poljanska cesta, Kapiteljska ulica, Barvarska steza, Strossmaverjeva ulica, Ambrožev trg, Vrazov trg, Škofja ulica, Zaloška cesta, Sv. Petra cesta, Hrvatski trg, Usnjarska ulica, Sv. Petra nasip, Vidovdanska cesta, Komenskega ulica, Prečna in Kolodvorska ulica. Tekom tekočega leta pa bodo pregledane še ostale ulice in trgi v sredini mesta in bo tako mogoče podati še to leto obširno poročila o stanju požarne varnosti mesta Ljubljane.

Dobave v l. 1930.

Za požare mineralnih olj vseh vrst (bencin, petrolej, špirit, nafta, mast itd.) je mestna občina nabavila v preteklem letu za ceno 54.000 Din velik aparat znamke »Minimax« za gašenje s peno. Iz proračuna za leto 1929 pa je prejela reševalna postaja 200 metrov gumiranih cevi. Za ključavničarska dela pa je bil dobavljen aparat za avtogensko varenje. Gasilski urad in reševalna postaja razpolagata z motorno brizgalno znamke »Steyer« 40 HP., gasilskim orodnim avtom »Torino-Fiat« 35 HP, reševalnim avtom »Steyer« 40 HP., osebnim avtom »Praga« 35 HP, 10 maskami znamke »Dräger« za dim, 2 maskama za pline, 1 »Minimax« in 1 »Stanko«-aparatom ter raznimi lestvami, gasilskimi cevmi in drugim orodjem.

Stalež in izpremembe službenega osobja

Gasilski urad šteje v svoj stalež: 1 poveljnika (gasilski vodja Furlan), 1 telefonista (Alfons Waland), 8 gasilcev (Ogrin, Buh, Indof, Kocijan, Kavčič, Bodnar, Kropar, Kraljič) in 3 šoferje (Fatur, Žgajner in Kunej). Reševalna postaja pa: 1 telefonista (Karol Kačar), 2 šoferja (Gaspari in Debeljak) ter 6 reševalcev (Florjančič, Wissiak, Damijan, Kržin, Černe in Bratovž). Tekom leta je bil na lastno prošnjo premeščen gasilec Ivan Košiček, in sicer zaradi bolezni na očeh. Po statistiki koncem leta je imel gasilski urad uslužbenih po stroki naslednje osobje: 1 uradnika, 2 telefonista, 5 šoferjev, 5 ključavničarjev, 4 mizarje, 2 čevljarja, 1 krojača in 1 slugo.

Strokovni svet ministrstva za gradnje

Beograd, 16. januarja AA. Na podlagi čl. 129 zakona o uradništvu in ostalem uslužbenstvu civilnega reda je minister za gradnje postavil za člane strokovnega sveta pri ministrstvu za gradnje: prvega pomočnika ministra za gradnje Mihajla Knezića, načelnika splošnega oddelka Vladimirja Novakovića, načelnika arhitektonskega oddelka Jovana Čikadišo, načelnika oddelka za ceste Stanoja Josipovića, višjega svetnika ministrstva Tasića.

Najstarejši beograjski zdravnik umrl

Beograd, 16. januarja p. Po daljšem bolehanju je nocoj preminul najstarejši beograjski zdravnik dr. Jovan Maksimović, v beograjski javnosti znana in popularna oseba.

SK Hajduk na potu v Ameriko

Zagreb, 16. januarja n. Iz Pariza javljajo, da je prispelo tjakaj po 36-urni vožnji nogometno moštvo splitskega Hajduka, ki potuje na turnejo v Južno Ameriko. V soboto zjutraj se moštvo ukrca za pot preko Oceana.

Hmeljski trg

Žatec, 16. januarja. Na hmeljskem trgu je tendenca čedalje čvrstejša. Povpraševanje narašča in cene so se ojačale. Hmeljski sindikat še nadalje intervenira z nakupi. Kupci so večinoma tuji in domači komisarji. Cene se gibljejo med 250 do 450 Kč. Do četrtka je bilo overovljenih 130.000 q lanske žetve.

Vremenska napoved

Zagrebška vremenska napoved za danes: Precej stalno in vedro, ponekod porast oblačnosti, podnevi toplo, ponoči hladneje. — **Situacija včerajšnjega dne:** Visoki pritisk, ki je prodrl z Oceana v centralno in južno Evropo, se je v poslednjem dnevu pri nas še pojačil. Oslabljeni barometerski minimum leži nad Sredozemskim morjem in Jadranom. V severni Evropi vlada oslabljena depresija, v vzhodni pa visok pritisk. Ta je v splošnem narasel za 1.5—4.5 mm, največ na severozapadu, najmanj v južnem Primorju. Temperature so ostale večinoma nespremenjene ali pa so malo padle. Enako so padle v zapadnih predelih in v notranjosti, in sicer od 1 do 3 stopinje, dočim so se v vzhodnih in južnih krajih dvignile za 1 do 4 stopinje.

Dunajska vremenska napoved za soboto: Oblačno, pozneje ponekod padavine. Južno vreme.

Naši kraji in ljudje

Važne rudarske zadeve

Razdelitev podpore — Samopomoč rudarjev — Počitniški dom — Za obstoj bratovskih skladnic

Zagorje, 15. januarja.

Od enomilijonske svote, ki jo je upravni svet TPD dovolil delavstvu, je ostalo še okrog 100.000 Din in se bo tudi ta vsota porazdelila na posamezne rudnike. Zagorje je prejelo okrog 24.000 Din. Ta znesek se bo razdelil kot podpora najpotrebnejšim in bo polovica razdeljena še tekom tega meseca, druga polovica pa tekom februarja. Razdelitev se je vršila sporazumno z zaupniki II. rudarske skupine.

Na inicijativo rudarskega glavarstva se je pričela živahna akcija v vseh revirjih za ustanovitev društva »Samopomoč«. Člani tega društva bi bili rudarji in baje tudi nameščenci rudnikov. Mali mesečni zneski bi se vplačevali v skupno blagajno in v smrtnih primerih bi rodbine umrlih dobivale primerne podpore. V kratkem bo sklican širši sestanek glede te akcije.

Med rudarji pa se je začela tudi akcija za varstvo bolnih otrok. Zgraditi ali pa najeti se nameravajo primerni prostori, kjer bi bolehna deca v dobi počitnic na čistem zraku našla okrepčilo in zavetje. Predlagano je bilo, da bi se s pomočjo banske uprave in TPD zgradil tak počitniški dom na Kumu. Na Kumu bo letos v juliju delavsko zborovanje za propagando treznosti in bo najbrž do tedaj že rešeno vprašanje prej omenjenega dečjega zavetišča.

Kakor smo že poročali, je ministrstvo za socijalno politiko dostavilo rudarskemu glavarstvu načrt projekta o splošnem socijalnem zavarovanju, po katerem bi se bratovske skladnice ukinile in priklopile O. U. Z. D. Po zahtevi ministrstva so o tem načrtu razpravljale vse krajevne bratovske skladnice. Vse bratovske skladnice so se izrekle proti priključitvi k OUZD. Bratovske skladnice so ustanove, ki že več let nudijo svojim članom koristi, ki jih druge slične ustanove ne morejo nuditi. Uprava bratovskih skladnic vzdržuje bolniško blagajno ter jo vodi vedno sporazumno z delavstvom, da pridejo člani do hitre in pravilne podpore. Tudi v pogledu starostnega zavarovanja ne nudi novi načrt rudarjem kaj boljšega. Stališče krajevnih bratovskih skladnic je potrdila in osvojila tudi seja glavne bratovske skladnice. V ministrstvu za šume in rude se vrši danes konferenca glede novega socijalnega zavarovanja. Na seji glavne bratovske skladnice v Ljubljani je bilo sklenjeno, da se udeležijo te konference naslednji gg.: ravnatelj Skubec kot predsednik glavne bratovske skladnice in zastopnik podjetij, podpredsednik Franc Šober kot zastopnik zavarovanega delavstva, za rudarsko glavarstvo inž. Vinko Stergar, za Zvezo rudarjev Jugoslavije tajnik Arh, za II. rudarsko skupino pa Struc in Skrinar. Izvoljeni zastopniki so se včeraj odpeljali v Beograd.

Reorganizacija slovenskega lovstva

Ustanovni občni zbor ljubljanske podružnice Slovenskega lovskega društva

Ljubljana, 16. januarja.

Pred 23. leti je bilo ustanovljeno SLD, ki je imelo namen s časom združiti vse lovce iz slovenskih pokrajin. Društvo si je postavilo važno nalogo; podpirati svoje člane v lovskih zadevščinah, gojiti lovsko prijateljstvo in svoje člane lovsko izobraževati. Za to je pričelo izdajati svoje glasilo »Lovca«. Med vojno je delovanje društva precej ponehalo, je pa po končani vojni pričelo s podvojeno silo.

Ali že so se pokazale potrebe temeljitih sprememb. Dočim so se lovci poprej brigali v prvi vrsti za streljanje in lovljenje, je bilo v novi dobi, ko so bila vsa lovišča močno uničena, treba misliti na gojitev. Gojitev divjačine pa je bila potrebna še iz naslednjega vzroka: pred vojno so bila v raznih delih Slovenije državna lovišča in tudi v mnogih drugih loviščih veleposestnikov so, kakor se pravi, lovili lovskopravično. V teh loviščih so manj streljali, odstrelili so le to, kar so spoznali, da je za odstrel primerno, v poglavitnem pa so gojili. V tisti dobi je bilo dosti divjadi po vseh loviščih. Na svoj račun so prišli tudi sosedje. Čeprav so ti vse pobili, se ni bilo bati, da se zatre ta ali ona divjad. Toda po vojni so nastopili drugi časi, število lovcev se je pomnožilo, zboljšali so orožje, državna lovišča so dali v zakup privatnikom in tudi veleposestniki se pri takih razmerah niso hoteli brigati za gojitev divjadi. Obstojala je nevarnost, da bodo lovišča v par letih uničena in bomo divjad lahko videli le še nagačeno v muzejih. Prav to je bil povod, da je moralo SLD zavzeti novo stališče. Pa tudi ureditev lovske zakonodaje, ki je v naši državi različna in sicer zakupni sistem za pokrajine, ki so bile nekoč pod Avstro-Ogrsko ter prosti lov, ki je bil prevzet iz Srbije in je za naše pokrajine neprimeren, zahteva mnogo požrtvovalnega dela od SLD.

Vse to je bilo povod, da se reorganizira naše lovstvo in njemu na čelu SLD.

Slovenski lovci so zato sklenili razširiti delovanje društva. Kakor čitamo v novih pravilih, so že, če ne pa bodo v kratkem, ustanovljene po vseh večjih krajih, kjer je več kakor 100 članov, podružnice SLD. Le te bodo pošiljale svoje člane v osrednji odbor, najvišjo lovsko instanco.

Za ustanovitev take podružnice v Ljubljani se je vršil v četrtek zvečer v prostorih ljubljanske kolodvorske restavracije občni zbor. Udeležba je bila izredno mnogobrojna in takoj pri vstopu v veliko steklenо dvorano, kjer so lovci zborovali, je bilo opaziti, da obstojata dva tabora. Povodi nesoglasja pa so pač, kakor pri vseh društvih, zelo različni.

Zborovalce je pozdravil predsednik pripravljalnega odbora dr. Ivo Tavčar. Tega je kasneje predlagal bivši dolgoletni predsednik SLD dr. Lovrenčič, sedaj kandidat za predsednika osrednjega odbora, za predsednika podružnice. V imenu opozicije se je oglasil dr. Perko, zdravnik iz Most in predlagal za podružničnega predsednika dr. Franceta Lokarja. Direktor Malenšek je skušal opozicijo pridobiti za prvega kandidata, je pa kljub temu prišlo do volitev. Kako napeta je bila situacija, so pričale volitve. Dr. Ivo Tavčar je dobil 67, dr. France Lokar 59, 1 glas pa je bil oddan za dr. Ravniharja.

Po izvolitvi predsednika so volili odbor. Ker opozicija ni predlagala svoje liste, je bila z dvigom roke sprejeta lista pristašev predsednika. Izvoljeni so bili: notar Mate Hafner, mag. phar. Bakarčič, odvetnik dr. Krejči, višji sodni svet. Eberl, prof. dr. Novak trg. Pavel Fabiani, krznar in trgovec Filip Bizjak, mesar Javornik in dvorni preparator Viktor Herfort. Za revizorja sta bila izvoljena trgovec Verovšek, direktor Malenšek, kot namestnika revizorjev pa Leopold Zupančič in Peter Stepič.

Pri volitvi članov za osrednji odbor je postalo razpoloženje zopet bolj živahno. Nekateri volilci vodilne skupine so predlagali za člana osrednjega odbora voditelja nasprotnega tabora dr. Frana Lokarja. Ker je ta to odklonil, je bila sprejeta lista partije novoizvoljenega predsednika z naslednjimi člani: ravnatelj Ivan Zupan, notar Hafner, dr. Ivo Tavčar, inž. Tavčar, ravnatelj Čeč, inšp. Justin in sod nadsv. Anton Jarič.

Po končanih volitvah je prišlo med vodilnimi člani opozicije in višjimi funkcijonarji SLD do kratkega prerekanja, kar pa gotovo ne bo v dobrobit slovenskega lovstva.

Na štajerskem podeželju

Dramlje, sredi januarja.

Pred par leti ustanovljeno društvo Kmečkih fantov in deklet je lansko leto priredilo več poučnih predavanj o vseh panogah kmetijstva. Dramatski odsek istega društva je priredil tudi nekaj iger z prav zadovoljivim uspehom. Zlasti je ugajala igra »Stari grehi«, katero so vprizorili naši igralci v nedeljo 12. decembra 1930, ter jo ponovili na Kraljevo. Obakrat je bila dvorana nabito polna. Čisti dobiček so uporabili za revne šolarje, kar je pač hvalevredno. Žal, da navadno pri takšnih prireditvah pogrešamo sosede iz Ponikve in Št. Jurja, dočim se Celjani odzovejo vedno v obilnem številu.

Lani ustanovljeni smučarski klub ima sedaj mnogo posla. Ker je zapadlo dovolj snega, je bilo v nedeljo 11. t. m. na prijaznem hribčku sv. Uršule zabavno, kar tukajšnji ljudje že davno ne pomnijo. Prišli so tudi iz Trbovelj, ki so prav pridno smučali med Jelovškovim in Zagrodišnikovim vinogradom. Cela pot do Grabinšeka izgleda, kakor prava drča. Nekateri domačini so si napravili smuko naravnost čez Jerperge, kjer je posebno ugodno za one, ki se vadijo v skokih, zato vežbo je prav poseben mojster Viljem Fink, ki je tudi prevzel vodstvo kluba. Ker je v našem kraju še več pripravnih točk za ta sport, bi želeli, da nas obiščejo smučarji še iz drugih krajev, saj je od železniške postaje Ponikve samo eno uro hoda. Posestniki vinogradniških hiš, katerih je precejšnje število, bi tudi sebi naredili korist, če bi hiše nekoliko popravili in sobe primerno opremili, kajti že v poletni sezoni se je pokazalo, da se bo pri nas razvil prav živahen tujski promet. Za to nedeljo je napovedanih več smučarjev iz Zagreba in sankačev iz Št. Jurja. Podjetni g. Mlakar je zgradil na vrhu hriba mično vilo podobno gorsko kočo, kjer nudi došlim gostom vsa potrebna okrepčila. Ko bodo sobe v I. nadstropju zgotovljene, bo tudi nekaj stanovanj za večdnevne goste. Kakor pa vse kaže, bo treba stavbo znatno povečati. K odpravi pomanjkanja stanovanj bi mnogo pripomogli oni posestniki, ki imajo hiše na hribu pa ne stanujejo gori. Osnoval se bo odbor, ki bo imel nalogo to zadevo urediti.

Kakor najbrže povsod je tudi že tukaj mnogo vina neprodanega. Nekateri so ga že prodali, a po taki ceni, da niti stroškov ne krijejo. Gostilničarji trdijo, da zaradi velikih stroškov ne morejo vina po nizki ceni točiti in da sploh ljudje zaradi splošne denarne krize prav malo pijejo. Tu so v prvi vrsti oškodovani vinogradniki in gostilničarji, ki zaradi slabega prometa ne morejo davkov plačevati, nazadnje pa tudi država in banovina, ki dobi pri tako mali potrošnji tudi mnogo manj davkov. Prav živo občuti to tudi naš občinski proračun. Ali se ne bi dalo v tem oziru kaj ukreniti. Ako bi kmetje dobili razne vinogradniške potrebščine (galico, žveplo itd.) cenejše, bi lahko tudi vino cenejše prodajali. Pa še prihodnjič kaj. — J. M.

John Boles nepozabni pevec „Rio Rite" pride zopet in Vam zapoje svojo nežno ljubavno pesem

Pride!

POSLEDNJI POLJUB

Očarljiva romanca hrepeneče ljubezni in zvestega prijateljstva. — Krasne arije, godba in pevke!

PRIDE v Elitni kino Matica

Vohinčev Ludvik

sedaj Louie Wohinc v Westonu je, kakor smo že poročali, rodom iz Zagorja, kjer je nekaj časa delal v steklarni in potem izgubil še to borno službo. Val brezposelnosti ga je zanesel v širni svet in končno v srečo znamenitega steklarskega podjetnika,

ki ga pozna vsa Amerika. Zagorjanski Ludvik se je popolnoma amerikaniziral, ima pa še vedno srce za domovino in rojake. O tem smo itak že poročali, danes pa prinašamo sliko, ki smo jo posnели po nekem velikem ameriškem listu.

Zanimiva vremenska statistika

Hrastnik, 16. januarja.

Upokojeni učitelj g. Jože Roš je meteorolog na svojem posestvu na Podbreškem pri Hrastniku. Tu deluje že 10 let in je njegov observatorij pod okriljem meteorološkega zavoda v Ljubljani, kateremu je g. Roš že večkrat dobro poslužil s svojimi opazovanji. V laškem srezu je še ena metereološka postaja in sicer v Rečici pri Laškem.

Iz statistike g. Roša smo dobili naslednje zanimive podatke: Padavin je bilo v letu 1930 1210.2 mm. Največ jih je bilo julija in sicer 137.2 mm, po dnevih pa jih je bilo največ na dan 25. oktobra 71.4 mm. Snežilo je 26krat, deževalo pa 146krat, drobna toča je padala 6krat, grmelo pa je 47 krat. Najvišja temperatura je bila 4 julija in sicer 33.6 stopinj Celzija, najnižja pa dne 12. februarja —13.8 stopinj Celzija.. Leta 1929 je bilo 1206.8 mm padavin in je torej razločka med letom 1929 in 1930 samo za dobre 3 mm, kar je nekaj izvanrednega.

Otvoritev gozdarske šole v Mariboru

Maribor, 16. januarja

Popolnoma intimno in tiho je bila danes dopoldne v bivšem oblastnem dvorcu v navzočnosti zastopnika banske uprave g. višjega svetnika inž. Urbasa, g. ravnatelja Trgovske akademije Dolenca in učiteljskega zbora otvorjena nova, važna strokovna šola, ki bo velikega pomena za vse naše gozdno gospodarstvo, gozdarska šola. Ravnatelj novega učnega zavoda, prvega te vrste v dravski banovini, g. inž. Zmago Ziernfeld je v uvodnem predavanju pojasnil pomen in namen nove šole ter opisal trud in napore, ki so bili potrebni, da se je ideja in želja naših gozdarskih strokovnjakov v 13. letu našega osvobojenja vendar enkrat uresničila. Tudi je podal zanimivo statistiko gozdarstva v dravski banovini.

Imenom kraljevske banske uprave je otvoril šolo višji gozdarski svetnik inž. g. Janko Urbas, kojega glavna zasluga je, da se je ideja gozdarske šole sploh uresničila. S trikratnim živio najvišjemu protektorju naše gozdarske industrije Nj. Vel. kralju Aleksandru I. je bila šola otvorjena.

V šolo je bilo priglašenih 22 gojencev, prišli so doslej vsi razen enega. Vodstvo šole je v rokah ravnatelja g. inž. Ziernfelda ter inž. g. Vodopivca kot njegovega pomočnika, poučujejo pa na zavodu izven njih še 3 strokovni učitelji z Vinarske in sadjarske šole, katehet ter profesorja gg. Ivan Mravljak in Al. Struna. Šola je bila prvotno zamišljena kot enoletna, pa se je po temeljito izvršenih pripravah uredila kot dvoletna. Gojenci so iz vse dravske banovine.

V interesu našega gozdarstva želimo novemu zavodu najlepše uspehe.

Predavanje prof. Spektorskega

Ljubljana, 16. januarja

V četrtek, dne 15. t. m. je predaval pred izbranim občinstvom v Francoskem institutu bivši rektor kijevske univerze in sedanji ordinarij za pravno filozofijo na ljubljanski univerzi g. prof. Spektorski o dveh obletnicah, ki sta potekli v letu 1930.: minilo je namreč 100 let od smrti francoskega politika Benjamina Constanta in od rojstva francoskega historika Fustela de Coulangera. Predavatelj je v gladki, elegantni francoščini v več nego 1urnem govoru podal zelo posrečeno sintezo karakteristik teh dveh mislecev in njunega pomena za kulturni razvoj človeštva sploh in posebej še za politične in socialne vede. Pri vsej različnosti značajev in idej obeh imenovanih mož sta si slična v tem, da sta oba smatrala za osnovo družbe verovanje, ne pa interese, in da sta oba skušala pojasniti načela sodobne družbe na ta način, da sta jih primerjala z načeli antičnega življenja. Njun pomen za francosko in evropsko kulturo je opredeljen s tem, da je bil Constant teoretik osebne svobode, Fustel de Coulanger pa občestvenih dolžnosti. V sedanjem času dobivajo občestvene vezi in stremljenja, dvigniti državno avtoriteto, vedno več pomena; na na način izgublja liberalistični individualizem vedno več tal. Zaradi tega so ideje Fustela de Coulangera postale nepričakovano bolj sodobne nego Constantove ideje. Kje je resnica? se je vprašal učeni predavatelj — ali so bile s smrtjo enega in rojstvom drugega pokopane ideje prvega in porojene ideje drugega? Svoja izvajanja je g. prof. Spektorski strnil v sklep, da bi najbrž bilo najbolje, če bi skušali ti dve ideji združiti v sintezo. Poslušalci so se uglednemu predavatelju z dolgotrajnim ploskanjem zahvalili za krasen in vzpodbuden govor.

Beg iz življenja

Bled, 16. januarja.

Na Rečici, kjer ima g. Mulej svojo lesno industrijo, je bil zaposlen kot preddelavec 40letni Ignacij Žagar. Imenovani, ki je bil ločen od svoje žene, je zelo vestno opravljal svojo službo in je bil splošno priljubljen pri delavstvu, kakor tudi pri samemu podjetniku. Že nekaj časa so delavci opazovali, da je postal bolj zamišljen in se je pred par tedni celo izrazil, da jih bo kmalu zapustil. Ker so ga Mulejevi uslužbenci že par dni pogrešali pri delu, se jim je njegova odsotnost zdela sumljiva. Zato se je napotilo v ponedeljek 12. t. m. več uslužbencev v Muhčevo hišo, kjer je Žagar stanoval, da bi morda poizvedeli, kaj je ž njim. Stanovanje so našli zaklenjeno in to je še bolj potrdilo njih slutnje, zato so s silo udrli v stanovanje. Na postelji so zagledali Žagarja z vrvjo okoli vratu. Bil je seveda mrtev. Nesrečnež je zabil v steno nad vzglavjem močan žebelj, na katerega je pritrdil vrv in se nato v postelji sedé obesil. Na mizi so našli znesek 705 Din in poleg listek naslednje vsebine: Za mene nima življenje več pomena. Zbogom! — Mrtvega Žagarja so potem takoj odpeljali na Bled v mrtvašnico, kjer so ga v sredo pokopali na prostoru, ki je določen za samomorilce.

Sokolski dom na Bledu

Bled, 16. januarja.

Najvažnejši dogodek blejske gradbene sezone je gotovo delna dogotovitev prepotrebnega Sokolskega doma, ki je postal središče nacionalnega in kulturnega življenja. Kakor smo že poročali, je društvo prodalo nekdanji stari Sokolski dom trgovcu in kinopodjetniku g. Albinu Izlakarju. Tako je ostal Sokol skoraj eno leto brez lastne strehe. Poborniki sokolske ideje so sklenili takoj po prodaji starega doma zgraditi novi dom, ki bo odgovarjal svojim namenom. Osnoval se je gradbeni odbor pod načelstvom staroste br. dr. De Glerije, ki je kupil krasno 36 arov obširno zemljišče ob Prešernovi cesti tik za vilo Vltavo. Znano stavbno podjetje Plemelj z Bleda je prevzelo zgradbo novega Sokolskega doma in v teku poldrugega meseca je zrastla iz tal impozantna stavba novega Sokolskega doma. Dom še ni popolnoma dogotovljen, vendar pa že toliko, da se je vršila v njem Silvestrova prireditev in da ga Sokol lahko uporablja za telovadbo. Z delom se bo še nadaljevalo pomladi. Novi dom zavzema zaenkrat le najvažnejše prostore t. j. telovadnico, ki je velika prostorna in dosti zračna dvorana, ki služi tudi za razne prireditve. Tik velike dvorane je mala dvorana, dalje soba za pevsko in tamburaško društvo, garderoba in stranišča. V podzemlju pa se nahaja stanovanje za hišnika, ki obstoji iz ene sobe, kuhinje in kleti. Velika dvorana je še za enkrat brez gledališkega odra, vendar pa se ga misli napraviti v doglednem času, ko bodo finančne razmere to pripuščale. Ob priliki otvoritve Sokolskega doma, ki se namerava izvršiti to poletje, se predvideva velika slavnost. Tako je dobil Bled impozanten Sokolski dom, ki je v čast in ponos vsem Blejcem, kjer se bo vzgajala mladina v nacionalnem duhu, držeč se gesla: Sit mens sana in corpore sano!

Pri želodčnih težkočah, zgagi, zmanjšanem občutku za tek, zapreki, pritisku na jetra, tesnobi, tresenju udov, zaspanosti povzroči kozarec »Franz Josefove« grenčice takojšnje poživljanje zastale prebave. Zdravniška sporočila iz tropičnih dežel slave »Franz Josefovo« vodo kot važen pripomoček proti griži, kakor tudi želodčnim obolenjem, ki nastopajo v zvezi z mrzlico. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Vlom v župnišče na Ježici

Ljubljana, 16. januarja

Ko je danes zjutraj prišel župnik na Ježici v svojo pisarno, je našel velik nered na mizi in omare odprte. Spoznal je takoj, da so ga ponoči obiskali dolgoprstniki, ki so prišli v pisarno skozi okno. Zlikovci so v oglih šipe oddrobili, da so lahko okna odprli. V oknih so sicer železne rešetke, a tat je kljub temu zlezel skozi in pobral denar, ki ga je imel župnik za razne namene zbranega v skupnem znesku 2000 Din.

Orožniki so s policijskim psom zaman iskali sledi. Daktiloskopirali so sicer odtiske na raznih predmetih, a bo najbrž težko izslediti tatove. Tatvina se je zgodila okrog pol 1. ure ponoči, ko je župnik slišal neko škrtanje, a si ni mislil, da bi bili to tatovi.

Primorske novice

V vladni palači na Reki je bilo zadnje čase več sej, v katerih se je razpravljal problem avtomobilske ceste Reka - Trst. Navzoči so bili zastopniki obeh pokrajin, ki so se izrekli soglasno za nujno potrebo zgradbe te ceste. O stvari se bo razpravljalo v kratkem še na vseh kompetentnih mestih.

V Trstu je sedaj v prometu avtomobilov okoli 4000, to je pri prebivalstvu 250.000 oseb 1.6 za vsakih sto oseb. Na deželi je avtomobilov 500.

Hitite in poglejte si čim prej naš čarobni velefilm, katerega predvajamo

neprekliceno samo še danes in jutri zadnjikrat!

GRETA GARBO

v prekrasnem, nepozabnem velefilmu globoke vse odpuščajoče ljubezni

Ana Christie

Hans Junkermann in Theo Shall

Najnovejši Paramountov zvočni tednik!

Predstave ob 4., 7. in 9. zvečer

Telefon 2124.

Elitni kino Matica

HUMANIK ČEVLJI

PO INVENTURI

ŽELIMO TEMELJITO IZPRAZNITI

„PETOVIA", Ljubljana, Dunajska cesta 1a

Danes XI. SLOVANSKI VEČER na Taboru

Domače vesti

Opozorilo naročnikom

Cenjene naročnike, ki za januar še niso poslali naročnine, prosimo, da to brez odloga store. Potrebno je to zaradi reda v poslovanju, potrebno pa je tudi za naročnike same zaradi našega nezgodnega zavarovanja. Kakor je namreč razvidno iz zavarovalnih pogojev, izplača zavarovalnica »Triglav« v primeru smrtne nezgode zavarovano vsoto 10.000 Din samo za one naročnike, ki imajo najkasneje do 14 dne v mesecu poravnano vso naročnino.

Naročnike, ki so nam doslej pošiljali naročnino za več mesecev ali tudi za celo leto naprej, prosimo, naj se drže po možnosti tudi v bodoče te lepe navade, ker nam s tem zelo olajšajo delo. Zamudniki iz preteklega leta naj vsekakor poravnajo zaostalo naročnino še ta mesec.

Uprava »Jutra«.

---

* **Spomenik kralju Petru v Zagrebu.** Za spomenik kralju Petru Osvoboditelju v Zagrebu je doslej zbranih in naloženih v Zagrebški mestni hranilnici 1,814.285 dinarjev. Ako se prišteje še pripravljeni prispevek Zveze denarnih in zavarovalnih zavodov v znesku 416.000 Din, se sme računati že s skupnim zneskom 2,230.285 dinarjev.

* **Iz banske uprave.** Ban g. dr. Marušič Drago in pomočnik bana g. dr. Pirkmajer Otmar v torek 20. t. m. in v petek 23. t. m. zaradi zasedanja banskega sveta ne bosta sprejemala strank.

* **Vest o novih rednih profesorjih na ljubljanski univerzi,** ki smo jo dobili po telefonu, popravljamo toliko, da je bil gosp. Teodor Grudinski že prej redni profesor, torej ni bil še le sedaj imenovan, pač pa je kot tak napredoval v I.-2a.

* **Imenovanje v finančni službi.** Na predlog finančnega ministra so imenovani za glavne arhivarje: Oroslav Rakuš in Miroslav Kramer v Mariboru, Josip Srnec in Leonard Grilanc v Ljubljani, Franjo Burovac v Gornjem gradu ter Josip Matjašič na Rabu.

* **Promocija.** Na univerzi v Zagrebu bo v kratkem promoviral g. Vito Lavrič iz Ljubljane za doktorja vsega zdravilstva. — Čestitamo!

* **Naše stalne in druge dopisnike ponovno** opozarjamo, naj nam ne pošiljajo reklamnih notic za društvene prireditve, plese, igre, kinematografske predstave in podobno, ker je treba zanje plačati gotove pristojbine. Vse take notice naj pošiljajo društva sama, da jim lahko pošljemo račun. Dopisnikom, ki bi nam še pošiljali take notice, bomo te objavljali **na njihov račun.** Take notice se sevda tudi ne honorirajo.

* **Izpremememba krajevnih imen.** Banski upravi Dravske banovine prihajajo razne prošnje, da bi se posameznim krajem ali seliščem dalo drugo ime, ali da bi se kako naselje izločilo iz ene vasi in priključilo k drugi. »Samouprava« objavlja v poslednji številki, da se taki in enaki predlogi morejo upoštevati le tedaj, če so dani res stvarni razlogi za izpremembe ali za preimenovanje krajev, ki imajo svoja, morda celo že stoletja obstoječa imena. Vsaka izpremememba krajevnega imena ali določitev novega imena na novo nastalega kraja je mogoča le z odločbo ministrstva za notranje posle. Vse tozadevne predloge in prošnje pa more banska uprava predložiti ministrstvu le tedaj, če so res dani utemeljeni razlogi za kakršnokoli izpremembo.

* **Razpis službe.** Rektorat univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani razpisuje za kemični institut mesto dnevničarja - steklopihača. Kompetenti naj pošljejo svoje pravilno opremljene prošnje rektoratu univerze do 25. t. m.

* **Češkoslovaški učitelji pridejo v Jugoslavijo.** Društvo češkoslovaških učiteljev in učiteljic v Brnu bo v letošnjih velikih počitnicah priredilo ekskurzijo v našo državo. Izletniki bodo prišli v treh oddelkih, katerih vsak bo štel 80 do 100 udeležencev, v Jugoslavijo in se bodo po tri tedne mudili v raznih krajih našega Primorja. Odsek za turizem v ministrstvu trgovine in industrije opozarja lastnike hotelov, naj pripravijo vse potrebno za nastanitev gostov in obveste o tem jugoslovenski konzulat v Brnu.

* **Vilharjev spomenik v Planini.** Znanemu slovenskemu pesniku in skladatelju so bili njegovi čestilci postavili lep spomenik v Postojni, ki so ga pa fašisti odstranili. Rodoljubni naši ameriški rojaki so pred leti pričeli akcijo, da se Vilharju, ki je notranjski rojak, postavi nov spomenik na jugoslovenskih tleh. Kakor poroča chicaška »Prosveta«, bo novi spomenik odkrit letos pred Vilharjevo rojstno hišo v Planini. Tudi v Sloveniji se je v to svrho že toliko nabralo, da je bil kupljen prostor, kjer bo postavljen spomenik. Nadaljnje prispevke še zbirajo naši ameriški rojaki v Chicagu, v stari domovini pa g. Josip Benedek, ki je bil 37 let učitelj v Planini, sedaj pa živi v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6, I. nad.

* **Obletnica smrti Jovana Cvijića.** Včeraj je poteklo tretje leto, odkar je v Beogradu umrl naš najznamenitejši geograf, slavni znanstvenik vseuč. profesor dr. Jovan Cvijić, čigar strokovna dela so največ pripomogla, da se je znanstveni svet seznanil z velepomembnimi zemljepisnimi in antropogeografskimi problemi Balkana.

* **Čitalnica v Gradcu** priredi v soboto 14. februarja v vseh prostorih Češkega doma veliko akademijo s plesom. Čitalnica, ki je zatočišče vseh graških Slovencev, je pritegnila v svoj delokrog graške visokošolce, ki sodelujejo v pevskem zboru (tudi v solo točkah). Spored bo zelo pester. Pevski zbor, ki šteje 20 pevcev, bo pod vodstvom cand. med. g. Maksima Sevška izvajal najbolješe slovenske skladbe. Tenorist cand. med. g. Dušan Kunej, ki je že s svojimi nastopi na tukajšnjih čeških prireditvah že velike uspehe, bo istotako pripomogel k izpolnitvi sporeda. Razen tega bodo na programu recitacije Župančičeve »Dume« ter odlomki iz Cankarjevih del. Po sporedu bo prosta zabava s plesom. Naša iskrena želja bi bila, da nas posetite tudi iz domovine in tako pripomorete do čim večjega uspeha.

* **Smrt najstarejše Šaleščanke.** Iz Šoštanja nam pišejo: ne 14. t. je v tukajšnji ubožni hiši umrla Terezija Šmonova, rojena Šarnerjeva. Dosegla je visoko starost 95 let in je bila najstarejša ženica v Šaleški dolini. To je bila poslednja živa priča tistih patriarhalnih časov v minulem stoletju, ko je Šoštanj životaril še kot samoten, tih in zadovoljen trg, ko še davno ni bilo slutiti, da se bo v njem razvila industrija, in ko je je skozi Velenje mimo Fervege v Celje vodila cesta v široki svet. Do zadnjega nenavadno čila — postrega spomina je šaljiva ženica znala originalno pripovedovati o nekdanjih dneh, razmerah in prigodah. Zato jo je posebno mladina obiskovala in jo z zanimanjem poslušala. Odkar je s svojimi kokoškami prebivala v šoštanjski mestni ubožnici, stara ženica skoro ni nič več spala, le sede je v postelji ponoči dremala, a je navzlic temu bila vedno živahna. Preživela je več šoštanjskih generacij. Izpolnilo se je tudi njeno davno prerokovanje, da bo na svetu najhujše takrat, ko bo železna kača opasala ves svet. Današnjega življenja ni mogla več umeti. Legla je k večnemu počitku, ki naj ji bo lahek. Spomin na njo pa bo še ostal v vseh tistih, ki so simpatično staro ženico poznali in jo kdaj poslušali.

* **Novi grobovi.** V četrtek zvečer je pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah umrl po kratki bolezni v 74. letu starosti upokojeni učitelj g. Jakob Kovačič. Pokojnik, ki je bil znan kot odločen narodnjak in kremenit značaj, je oče profesorja dr. Maksa Kovačiča, staroste Mariborske sokolske župe in znanega prosvetnega delavca, in polkovnika g. Viktorja Kovačiča v Prizrenu. Pogreb pokojnika bo v nedeljo ob 15. — V Pragi je preminil g. Franjo Chváta!, ravnatelj Kolinske tovarne v pokoju, star 56 let. Pokojnik je bil odlikovan z redom sv. Save IV. razreda. — Pokojnikoma blag spomin, žalujočim naše sožalje!

* **Družba sv. Cirila in Metoda poziva svoje podružnice,** da čim prej skličejo občne zbore in nove odbore naznanijo vodstvu in sreskemu poglavarstvu.

* **Člani Brezalkoholne produkcije** bodo odslej dobivali vse tri protialkoholne liste v Sloveniji: »Preporod«, »Mladega junaka« in »Jutranjo zarjo« stalno brezplačno. Kdor želi pristopiti kot član(ica), dobi vsa pojasnila brezplačno pri Brezalkoholni produkciji v Ljubljani, Komenskega ulica 36 (telefon 3351).

* **Važna nacijonalna obletnica Splita.** Prihodnje leto bo poteklo 50 let, odkar je splitska mestna občina prišla v narodne roke. Dne 9. novembra 1882. so narodnjaki osvojili mestno občino. Ta znamenita obletnica se bo v Splitu svečano proslavila.

* **Kdor želi otvoriti brezalkoholno gostilno,** pa se boji ovir, ki se mu od raznih strani delajo, in ne ve, ali bi se mu to izplačalo, naj se obrne na Brezalkoholno produkcijo v Ljubljani, Komenskega ulica 36, kjer dobi vsa potrebna pojasnila brezplačno. V Dravski banovini je že nad 120 brezalkoholnih gostiln.

* **Našim ženam in gospodinjam svetujemo,** da si nabavijo letošnji »Gospodinjski koledar«, ki prinaša mnogo koristnih nasvetov in navodil, več poučnih člankov in razprav, ki se tičejo žene in njenega dela, in nad 70 novih kuhinjskih receptov. Beležni del koledarja je urejen nadvse praktično. Koledar ima obliko priročne knjige, je trdo vezan in obsega 200 strani. Naprodaj je po vseh podružnicah Jugoslovenske Matice, po vseh knjigarnah in pri upravi »Gospodinjskega koledarja« v Ljubljani, Šelenburgova 7, II. nad. kjer se naroča tudi pismeno. Cena 16 Din za člane, 20 Din za nečlane, s poštnino 1.75 Din več.

* **Oficirski dom v Ljubljani išče za takoj** zakupnika (menažerja). Potrebne informacije se dobe pri domačinu Oficirskega doma v vojašnici vojvode Mišića. Pismene ponudbe naj se do 20. t. m. pošljejo Oficirskemu domu.

* **Šopek prezgodnih pomladnih cvetlic nam** je poslal podpreglednik finančne kontrole g. Jakob Krapušek iz Št. Ilja v Slovenskih goricah. Natrgal je cvetlice v tamošnji okolici. Lepa hvala!

* **Otrok v plamenih.** V vasi Šumetu v splitski okolici se je pripetila grozna nesreča. Gospodinja Ana Lasićeva je pustila 3letno hčerkico Jozo z dvema svojima otrokoma in štirimi otroci iz sosedstva in šla na vrt, oddaljen kakih 200 metrov, da nabere solate za večerjo. Za gospodinjo so kmalu odšli tudi otroci in le mala Joza je sama ostala v hiši. Kmalu pa je mati zaslišala Jozin krik. Pohitela je v hišo in našla dete v plamenih. Mati je skušala rešiti nesrečnega otroka, kar pa se ji ni posrečilo. V groznih mukah je otrok kmalu nato umrl.

* **Zagoneten samomor.** V Brodu na Savi je povzročil veliko senzacijo samomor lekarniškega laboranta Pavla Krilja v tamkajšnji lekarni g. Šrepla. Samomor je izvršil v svojem stanovanju. Popil je večjo količino močnega strupa, katerega si je kot laborant lahko preskrbel. Krilj je bil v omenjeni lekarni uslužben že nad 19 let in znan kot marljiv in pošten človek. Zapušča vdovo z enim otrokom. Domneva se, da si je končal življenje v trenutni duševni depresiji.

* **Ne sme v krčmo.** S pravomočno sodbo okrajnega sodišča v Trebnjem se je delavcu Alojziju Miklavčiču v Liscu za dobo enega leta prepovedalo posečanje krčem.

* **Obleke in klobuke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.**

Iz Ljubljane

u— Film »20.000 milj pod morjem« bo predvajala Zveza kulturnih društev v Ljubljani nepreklicno zadnjič v nedeljo 18. t. m. v kinu Ljubljanski Dvor ob 11. dopoldne. Ker je film izredno zanimiv, o čemer pričajo vse doslej razprodane predstave, opozarjamo vse one, ki še filma niso videli, naj ne zamude prilike!

u— Iz gledališča. Drama uprizori drevi ob 20. Lipahovo izvirno komedijo »Glavni dobitek« za red A. Kdor se hoče izvrstno zabavati, naj poseti nedeljsko popoldansko dramsko predstavo. Golieva vesela pravljica »Princeska in pastirček« bo zadovoljila starega in mladega. Začetek predstave ob 15. konec ob pol 18. Zvečer ob 20. pa bo Balzacova komedija »Mercadet« po znižanih cenah. Maughamova drama »Sveti plamen« bo imela v ponedeljek zvečer svojo poslednjo abonentsko predstavo. »Trije vaški svetniki« je naslov trodejanki kmečke šale, katero je prevedel za naš oder član drame g. Česar, ki bo igral tudi eno glavnih vlog. Sodelovali bodo ga. Juvanova, Mira Danilova, Boltarjeva, Rakarjeva, Gabrijelčičeva, Rovanova, Lipah, Smerkolj, Jan, Daneš, Kaukler in Potokar. Premijera bo 21. t. m. — Drevi se ponovi ljubka mladinska opera »Nina nana, punčka moja...« Slede Šafranek-Kavićeve »Figurine«, za abonma B. V nedeljo bo pela Zlata Gjungjenac-Gavellova Margareto v »Faustu«. To je ena izmed njenih najboljših partij kar bodo potrdili vsi poslušalci radija, ki so čuli prenos opere »Fausta« iz beograjske opere, v kateri je nastopila tudi ga. Gjungjenac-Gavellova. Po znižanih cenah. Prvi nastop Betetta bo v torek 20. t. m. v operi »Mignon«, v kateri bo pela naslovno vlogo Gjungjenac-Gavellova. Za red A.

u— Lutkovno gledališče na Taboru uprizori jutri ob 15. čarobno pravljično igro »Rožencvet in Lilijana«. V odmorih in med igro bo sodeloval salonski društveni orkester pod vodstvom kapelnika br. Švajgarja.

u— Marjonetno gledališče Ljubljanskega Sokola uprizori v nedeljo 18. t. m. pravljično igro v osmih slikah »Čarobne gosli«. Predstava bo v Narodnem domu (vhod z Bleiweisove ceste). Po igri bo predvajal brat Simončič razne prizore in slike z beograjskega zleta. Začetek točno ob 16.

u— Bogojavljenje v Ljubljani. Za pravoslavno cerkev je praznik sv. Bogojavljenja eden največjih praznikov. Ta dan se po odsluženi liturgiji poda litija (procesija) do najbližje reke, kjer se izvrši blagoslovitev vode. Litije se poleg vojaštva udeležijo tudi predstavniki najvišjih oblastev in oficirji garnizije. Tudi v Ljubljani se bo praznik proslavil po običaju. Na sv. Bogojavljenja v ponedeljek 19. t. m. se bo vršila ob 10. dopoldne liturgija. Po liturgiji pojde ob 11.10 litija po Majstrovi ulici v vojašnico vojvode Mišića, kjer bo osvečenje bogojavljenske vode. Litijo bodo spremljali godba in odredi vojske. Z gradu bodo v času posvetitve vode oddane tri salve. Po blagoslovitvi vode se vrne litija v kapelo, kjer se zaključi cerkvena slovesnost.

u— Predavanje slavističnega kluba. Jutri ob pol 11. dopoldne bo predaval pisatelj g. Finžgar o slovenskem kmetu v dvorani Filharmonične družbe na Kongresnem trgu. Vstop prost. Glej kratko vsebino predavanja v današnjem »kulturnem pregledu«!

u— Ljudska univerza za obrtniške vajence. Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani priredi v ponedeljek 19. t. m. ob pol 19. v veliki dvorani Mestnega doma (vhod iz Streliške ulice) VIII. vajeniško predavanje. Predaval bo g. dr. Stane Rape, tajnik Aerokluba v Ljubljani, o vzrokih nesreč pri zračnoplovstvu. Vstopnina prosta. Vabljeni so tudi obrtniški mojstri in pomočniki.

u— Staršinska zveza »Jadrana« vabi staršine na današnji slovanski večer, na jutrišnji občni zbor Zveze ob 10. v prostorih ZKD in na skupno kosilo po občnem zboru.

u— Društvo »Soča«. Važno predavanje bo drevi pri »Levu«. Govoril bo g. dr. Ivan Marija Čok o kolonizacijski akciji južne Srbije. Pridite vsi, ki se zanimate za ta vprašanja. Začetek ob pol 21. Vstop prost.

u— Čevljarska zadruga v Ljubljani obvešča člane, da je napovedati pridobnino za leto 1931. najkasneje do 5. februarja. Vsakdo, ki bi prijave ne znal izpolniti, naj se zglasi v uradnih urah v zadružni pisarni.

u— Zglaševanje mladeničev in vojaških obveznikov se vrši na Ambroževem trgu 7-I. Čitajte zadevne razglase po mestu, da ne zamudite prijave, sicer boste občutno kaznovani. Opozarjajo se na zglasitev zlasti tudi v letu 1913 rojeni mladeniči, ki se morajo letos prvič prijaviti v vojaške svrhe.

u— Zastrupljenje s plinom. Ko so prišli včeraj popoldne ostali uslužbenci Devove klišarne v Dalmatinovi ulici na delo, so našli v obratovalnici 19letnega vajenca Igorja Z. zastrupljenega s plinom. Vajenec je ostal v lokalu med opoldansko pavzo in je, kakor sam pripoveduje, po nekem delu pozabil zapreti plinsko cev. Nesrečnega mladeniča so nemudoma prepeljali v bolnico, kjer so mu zdravniki dali injekcije. Z. se je zbudil iz nezavesti in je že izven nevarnosti.

u— Nezgoda. Upokojenemu profesorju g. Franu K. je na Miklošičevi cesti tik Zadružne gospodarske banke na mokrem hodniku spodrsnilo. Pri padcu na tla se je občutno ranil na glavi. Pasanti so pozvali reševalni avto, ki je poškodovanca na lastno prošnjo prepeljal domov na stanovanje v Vošnjakovo ulico.

u— Avto zadel v konja. Žagar Ivan Janežič, stanujoč v Hradeckega vasi 7, se je peljal z dvovprežnim, z drvi naloženim vozom po Potočnikovi ulici proti Kodeljevemu. Naenkrat pa mu je na oglu omenjene ulice privozil nasproti vojaški tovorni avtomobil, ki ga je na ovinku zaradi poledenele ceste zasukalo, da je zavozil naravnost v konja in ga podrl na tla. Pri tem je dobil konj na plečetu hudo rano. Nesreča je nastala čisto po naključju, ker sta vozila pravilno oba voznika.

u— Zgodba o ukradenem prstanu. Delavčeva žena Pavla Čoševa, stanujoča v Gramozni jami ob Vodovodni cesti, je pred dnevi ugotovila, da ji je zmanjkal zlat poročni prstan. Nekaj dni nato pa je čula od neke prijateljice, da ji je tak prstan ponujal v nakup brezposelni delavec Karel Drvarič, doma iz Prosečke vasi v Prekmurju, ki je nekoč stanoval pri Čoševih. Zvedela je tudi, da Drvarič prstana ni mogel prodati, pač pa je ukradeni prstan zamenjal pri nekem zlatarju za drugega. Šele tega je nato nekomu prodal. Oškodovana Čoševa je zadevo prijavila policiji, kjer pa so ji povedali, da Drvariča ne bodo lovili, ker že sedi v zaporu zaradi številnih tatvin, ki jih je izvršil v mestu in ljubljanski okolici.

u— Sportni tat. Inž. Vladimirju Remcu v Kersnikovi ulici 7, je neznan tat iz veže odnesel 7 parov lesenih krvin za sanke.

u— Reprezentančni ples, ki ga prirede slušatelji Aleksandrove univerze pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra I., bo 31. t. m. v dvorani Unjona.

u—XI. slovanski večer bo drevi na Taboru. Oficielni sprejem od pol 21. do 21. Ta tradicionalna prireditev JNAD »Jadrana« obeta biti ena najelitnejših letošnjih plesnih zabav. Posebno pa dviga nivo prireditve pokroviteljstvo Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Pred plesom bo kratek spored, pri katerem bosta sodelovala člana narodnega gledališča gdč. Majdičeva in g. Grba. Ves ples bo vodil plesni mojster gospod Jenko. Člani »Jadrana« in »Triglava« dobe vstopnice v predprodaji popoldne od 3. do 5. v tajništvu »Jadrana«. Reklamacije glede vabil ves dan v »Jadranu«.

u— Zaključni venček plesne šole na Taboru bo v nedeljo 18. t. m. ob 20. v veliki in stranski dvorani na Taboru. Prispevek običajen. Vabljeni vsi, ki ste posečali plesne vaje, in tudi drugi ljubitelji plesa. Posebnih vabil ne bo.

u— Plesne vaje ASK Primorja bodo v nedeljo 18. t. m. v kletni dvorani hotela Miklič ob 15.30.

u— Zaključna plesna vaja Ljubljanskega Sokola drevi ob 20. v Narodnem domu.

Iz Celja

e— Podružnica »Merkurja« v Celju. Pred dnevi se je vršil v Celju ustanovni občni zbor celjske podružnice »Merkurja«, društva trgovskih in privatnih nameščencev Jugoslavije. Zboru je predsedoval kot najstarejši član g. Orel. Sprejeta so bila predložena pravila. Uprava je naslednja: predsednik ravnatelj Drago Krali, prvi podpredsednik prokurist Robert Himmer, drugi podpredsednik pravni referent dr. Wolf; odborniki: Videčnik, Vrečič, Prodan in Dofek; namestniki Amtolič, Česen, Čepin in Iglar; nadzorni odbor: Wagner, dr. Juhart, bančni prokurist in Teitsch; namestniki Heller in Cimprič. Delegat za glavno skupščino matice je član Schuster, namestnik Bele. Zbor je sprejel resolucijo glede načrta zakona o socijalnem zavarovanju. Resolucija je bila poslana ministrskemu predsedniku generalu g. Živkoviću, ministru socijalne politike g. Preki in predsedniku vrhovnega zakonodajnega sveta g. dr. Periću. Za poverjenika je na novo izvoljen g. Marij Schmidichen. Uradne ure za člane so od pol 13. do pol 14. dnevno razen sobot, nedelj in praznikov v Zavodni 37-I.

e— Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Celju je imel pred dnevi ob lepi udeležbi občni zbor. Iz poročila posnemamo: Odbor bo zgradil v Aškerčevi ulici paviljon za trafiko, kjer bo prodajal eden izmed invalidov. Paviljon bo stal približno 13.000 Din. Odbor bo tudi skrbel, da bodo dobili člani kurivo po znižanih cenah, in je doslej naročil 1 in pol vagona premoga. Invalidi so se odločno izjavili proti temu, da bi bili v kakršnokoli gospodarski zvezi z Osrednjim odborom UVI v Beogradu, kjer je propadlo približno 9 milijonov Din invalidskega denarja. Pri produkcijah prof. Strohschneiderja v Celju so invalidi pobirali vstopnino in prejeli za to 10% izkupička. Pobiralci so dobili 956 Din, blagajna odbora 974 Din. Pri invalidski tomboli je bilo prodanih 5589 tablic. Skoro vse dobitke so poklonile celjske tvrdke. Od 1. februarja lani dalje se vrši uradovanje 3 krat na teden. Odbor šteje 254 rednih in 82 izrednih članov ter 134 rednih in 48 izrednih članic. Pri volitvi je bil izvoljen dosedanji odbor. Občni zbor je pokazal, da skrbi krajevni odbor z vso ljubeznivostjo in vestnostjo za svoje člane in članice.

e— Umrla je v javni bolnici 55letna Elizabeta Mežkova, delavka pri tvrdki Majdič iz Škofje vasi.

e— Zaradi snaženja mestne telovadnice se prične telovadba sokolskih mladinskih oddelkov s prihodnjim tednom in prosimo roditelje, da na to opozore svojo deco.

e— Nesreča otroka. V Zadobrovi pri Škofji vasi je prišel 5letni posestnikov sinček Albin Zagožen z desno roko v slamoreznico, ki mu je hudo poškodovala 4 prste. Fantka so prepeljali v celjsko bolnico.

e— Sokolski plesni venček drevi ob pol 9. v Narodnem domu. Igral bo »Merkur« iz Ljubljane. Posebnih vabil ni. Vsi vabljeni.

e— Mestni kino. Drevi ob 20.30 zvočni velefilm »Hadži Morat« (»Beli vrag«) z Ivanom Možuhinom v glavni vlogi. Kot dodatek se bo predvajala izvrstna zvočna šaloigra.

Iz Maribora

a— Učiteljsko zborovanje. Ob zadovoljivi udeležbi so se v četrtek zbrali člani učiteljskega društva za Maribor in bližnjo okolico k običajnemu zborovanju v šoli na Ruški cesti. G. Kutin je predaval o naših mladinskih socialnih ustanovah, nakar je zbor obravnaval aktualne stanovske zadeve. Govorilo se je predvsem o depresiji, ki se polašča učiteljskega stanu zaradi slabega gmotnega položaja. V borbi za ohranitev sebe in družine peša učitelju danes idealizem .. Za uspešno izvajanje naloženih novih dolžnosti, predvsem v izvenšolskem delu, je bilo učiteljstvu obljubljeno izboljšanje, kakor so ga bile deležne v zadnjem času druge stroke uradništva. V zadnjih dneh se pa na žalost širijo vesti o poslabšanju učiteljskih dohodkov. Takim naklepom za bedno bodočnost učiteljstvo ne verjame. V delu in borbah preizkušeni šolniki trdno upajo, da odločujoči činitelji ne bodo šli preko bede onih, ki s svojim

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2 stanje barometra, 3. temperaturo, 4 relativno vlago v %, 5. smer in brzino vetra, 6 oblačnost 1—10, 7. vrsta padavin, 8 padavine v mm.

dne 16. januarja 1931.

Ljubljana: 7 766.5, —3. 85 mirno. 10, —, —. Maribor: 7. 766.3, —2. 92, W 2, 10, —, —. Mostar: 7. 761.9. 8, 74 N 2. 10, —, —. Zagreb: 7 766.6, 0.2, 85, SW 2, 10, —, —. Beograd: 7. 766.6, —2. 92 mirno, 8, —, —. Sarajevo: 7. 765.6, 0.0, 94, mirno, 10, dež, 0.2. Skoplje: 7 764.0, 5. 85, mirno, 10, —, —. Kumbor: 7. 761.0, 10, 84, ENE 2, 10, dež, 4.0. Split: 7 762.2, 9. 65 E 4. 9, dež, 0.5. Rab: ni depeše. Vis: ni depeše.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani —0.7, najnižja —4. v Mariboru —3, v Mostaru 3, v Zagrebu 0, v Beogradu —2, v Sarajevu —1, v Skoplju 5.

Solnce vzhaja ob 7.35, zahaja ob 16.45, luna vzhaja ob 7.26, zahaja ob 14.48.

Smehi Krohot!

Tako od srca se še niste nikoli smejali kakor se boste pri sijajni zvočni veseloigri

3 miljoni dolarjev

kjer Vas bosta zabavala

Stan Laurel in Oliver Hardy

najboljša svetovna komika in humorista.

Izven sporeda sijajna burka »Ljubosumnosti«, v kateri nastopajo govoreči psi!

Predstave danes ob 4., pol 8. in 9. uri zvečer.

Telefon 2730.

KINO DVOR

Slavčeva maškarada

v nedeljo 1986

1. FEBRUARJA

V HOTELU »UNION«

VELIK PLES

Jadranske Straže

v slovanskih narodnih nošah dne 24. januarja 1931 v unionski dvorani v Ljubljani. 17820

ASPIRIN-TABLETE
pri prehladu in bolečinah
BAYER

delom v društvih v šoli in med narodom vedno visoko dvigajo prapor ljudske prosvete! Optimizem še nadvladuje malodušje in obup. Sprejeti sklepi o gospodarskem in prosvetnem delu dokazujejo, da je še idealizem vedno na mestu. Da bi se jim želje izpolnile!

a— **Predavanje o strelovodnih napravah.** V ponedeljek in torek se bo mudil v Mariboru višji inspektor dunajskega obrtnopospeševalnega zavoda g. inž. E. Braun, ki bo predaval o napravah in preizkušnji strelovodov. V ponedeljek ob 20. bo v kinu Apolo, Slomškov trg teoretično predavanje s skioptičnimi slikami, v torek popoldne pa ogled raznih strelovodnih naprav v mestu in merilnih aparatov. Nato opozarjamo zlasti kleparje, ključavničarje, instalaterje ter tesarje in mizarje, mojstre in pomočnike. Poset predavanj je brezplačen, ker nosi vse stroške obrtno pospeševalni zavod TOIZ.

a— **Drugi gostilničarski gospodinjski tečaj** je bil otvorjen 15. t. m. v gospodinjskem zavodu »Vesna« v navzočnosti staršev gojenk in predstavnikov Zveze gostilničarskih zadrug in obrtno zadružnega nadzorništva. Tečaj je namenjen ženskemu gostilničarskem naraščaju in ga je, kakor prvega, ki je bil zaključen 15. decembra, organizirala Zveza gostilničarskih zadrug. Vodi ga ravnateljica »Vesne« ga. Rapočeva. Učni program se je raztegnil na 10 tedensko dobo in polaga največjo važnost na gospodinjski pouk. V tečaj je sprejetih 19 gojenk — 7 iz obeh mariborskih srezov, 4 iz prevaljskega, 3 iz šmarskega, 2 iz celjskega in po 1 iz ljutomerskega, ptujskega in radovljiškega sreza.

a— **70 novih romanov.** Zaradi izredne priljubljenosti svetovnih romanov poljudne zbirke Knauerjeve založbe, ki so bili že ponovno pohvaljeni tudi v kulturni rubriki »Jutra«, je Ljudska knjižnica v Narodnem domu nedavno naročila celo zbirko teh modernih romanov, prevodov iz raznih svetovnih literatur. Ljudska knjižnica je pravkar prejela 70 krasnih romanov te zbirke, ki so že vsi čitateljem na razpolago. Slike teh knjig so nabite v čakalnici, tako da si jih lahko izposojevalci izbirajo celo brez katalogov.

a— **Tujski promet v Mariboru. Prvih 14** dni po novem letu je bilo pri zglaševalnem uradu v Mariboru prijavljenih 824 oseb, med njimi 232 inozemcev in sicer: 117 z Dunaja, 42 iz Gradca ter 73 iz drugih inozemskih mest.

a— **Umrl je v četrtek zvečer v Elnspillerjevi ulici 40 upokojeni nadsprevodnik** Ivan Lorbek, star 59 let.

a— **V Leobnu aretiran Hönigmann** je bil od tamošnje policije oddan državnemu pravdništvu. Obtožen je predvsem, da je v noči od 10. t. m. vlomil v tiskarno Horst in odnesel raznih stvari v vrednosti 1000 Din. Hönigmann to taji, kakor taji tudi druge vlome v Mariboru in drugod. Priznava samo, da je v Mariboru ukradel eno obleko, gramofon s ploščami in kolo. Aretiran je bil v stanovanju nekega mizarskega pomočnika. Tudi to je priznal, da je utekel iz vojaških zaporov v Tivatu.

a— **Plesni večer ruske plesalke Solovjove,** ki je te dni z uspehom nastopila v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, se bo vršil v mariborskem gledališču v torek 20. t. m. Mariborski publiki se bo nudil večer prav posebnega umetniškega užitka in je zaradi tega verjetno, da bo hiša razprodana do zadnjega kotička.

Iz Kranja

r— **Iz učiteljske službe.** Na mesto v Tržič premeščenega učitelja Antona Beleharja je nastopil službo na tukajšnji osn. šoli učitelj g. Peter Kampoš, ki je služboval dosedaj v Lomu pri Tržiču.

r— **Za vojaške obvezance.** Mladeniči, rojeni leta 1913. in bivajoči v Kranju, naj se najpozneje do 20. t. m. zglasijo v občinski pisarni zaradi vpisa v vojaški spisek. Za one mladeniče, ki so rojeni v Kranju, a bivajo izven Kranja, se morajo zglasiti njihovi svojci.

Z Bleda

bl— **Nova šolska stavba.** Na Gorjušah, kjer so pred kratkim ustanovili Sokola, so začeli tudi graditi moderno šolsko poslopje. V šolskem poslopju bodo moderna učilnica, prostori za gospodinjsko šolo in upravitelj evo stanovanje, obstoječe iz štirih sob.

Iz Krškega

ks— **Agilnost sokolskih igralcev.** Za današnjo in jutrišnjo predstavo Tucičeve drame »Golgota« vlada v mestu in okolici veliko zanimanje, kajti vloge so zasedene po najboljših močeh. Novost pa bo tudi nova kuliserija, ki jo je izdelal strokovni učitelj g. Žabkar. Prespetili bodo tudi novi kostumi, izdelek požrtvovalnih krških dam. Med dejanji bo igral sokolski orkester novonaštudirane komade, ki bodo v soglasju s predstavo.

Z Jesenic

s— **Dva nova grobova.** Po daljši bolezni je preminul v torek v 78. letu starosti gospod Ivan Vergl, hišni posestnik in tovarniški upokojenec na Savi. Pokojnik, ki je bil tiha in dobra duša, se je preselil pred desetletji na Jesenice s Koroškega in bil na Jesenicah zaposlen dolga leta v tovarni KID kot žičar. — Po dolgi in mučni bolezni je preminula v četrtek ga. Rozalija Klemenčeva, soproga železničarja in hišnega posestnika na Savi. — Pokojnikoma bodi ohranjen lep spomin, hudo prizadetim preostalim pa naše iskreno sožalje!

Iz Tržiča

č— **Kino.** 17. in 18. t. m. sijajni zvočni film »Hokus pokus«. Predstave v soboto ob 20. v nedeljo ob 16., pol 19. in pol 21.

Iz Novega mesta

n— **Občni zbor Sokola** bo v petek 30. t. m. ob 20. v veliki dvorani Sokolskega doma.

Iz Trbovelj

t— **Tukajšnji pododbor Invalidskega združenja** bo imel v nedeljo 18. t. m. ob 14. v biljardni sobi gostilne Forte redni občni zbor.

t— **Naše sokolsko gledališče bo gostovalo** z »Radikalno kuro« v sosednjih krajih, predvsem Hrastniku in Zagorju. Naši vrli diletanti pripravljajo zdaj veliko odrsko pravljico »Trnulčica«, pri kateri bo nastopil ves ansambl. Za to igro bodo napravljene popolnoma nove kulise, ki jih bo izdelal domači slikar g. Švagelj. Le tako naprej!

t— **Danes zopet rajanje na planinskem** sejmu pri Forteju. Pridite vsi!

t— **Kino Sokol.** Drevi ob 20. prvi Foxov zvočni film »Sedma zapoved«. Nihče naj ne zamudi tega res lepega filma.

Iz Žalca

ža— **Naše prostovoljno gasilno društvo** priredi v nedeljo 18. t. m. ob 20. v dvorani g. Robleka veseloigro »Svetnik«. Ker je igra polna smeha, zasedba vlog v dobrih rokah, bo gotovo privabila mnogo občinstva.

Iz Ljutomera

lj— **Lovski ples.** Podružnica Slovenskega lovskega društva v Ljutomeru priredi v soboto 17. t. m. v prostorih gostilne g. Strasserja v Ljutomeru velik lovski ples. S prvovrstnim ljubljanskim orkestrom »Odeon« se bo po njenih živahnih ritmih razvila prav živahna zabava. Vabljeni lovci in njihovi prijatelji.

Iz Murske Sobote

mr— *Razglas o zatiranju šmarnice.* Sresko načelstvo v Murski Soboti je poslalo vinorodnim občinam, lokalnim listom in po družnici Kmetijske družbe v Murski Soboti tale dodatni razglas o zatiranju šmarnice: Za primer, da se ne bo porabil ves razpoložljiv kredit za zeleno precepljenje šmarnice, se bo podeljeval iz ostanka kredita tudi prispevek za nabavo cepljenega trsja za šmarnične nasade, v katerih se je izkrčila šmarnica pozimi letošnjega proračunskega leta. V ta namen naj vložijo posestniki šmarničnih nasadov s 5 Din kolkovane prošnje za prispevek, da si nabavijo cepljeno trsje za izkrčeno šmarnico, preko sreskega načelstva pri banski upravi. Prispevek za vsak trs znaša 1.50 Din, kakor je cena trsju v banovinskih trsnicah. Podpora se dovoli le tedaj, če je prošnja potrjena od pristojnega občinskega urada, ki se je prepričal po svojem zastopniku na licu mesta, da je prošnjik izkrčil v resnici navedeno število šmarničnih trsov in da bo zasadil na istem prostoru ustrezajoče število cepljenega trsja, v neprimernih položajih pa sadno drevje, oziroma, da bo uvedel drugo kmetijsko kulturo. Prošnji je priložiti originalni račun za naročeno trsje, sadno drevje, oziroma za naročeno semenje. Prispevki se izplačujejo po redu, kakor so vložene pravilno opremljene prošnje, in do višine še razpoložljivega kredita.

Iz Gor. Radgone

gr— **Sokol** bo imel zadnjo redno odborovo sejo za preteklo poslovno leto drevi ob 20. v svoji čitalniški sobi na Spodnjem Grisu. Važne zadeve. Pridite gotovo!

Iz Guštanja

gu— **Občni zbor krajevnega odbora društva Rdeči križ** bo v nedeljo 18. t. m. ob 16. v prostorih g. Cvitaniča v Guštanju. Vabljeni so vsi, ki se zanimajo za delovanje Rdečega križa.

Iz Dravograda

dg— **Obrtniška deputacija pri g. banu v Prevaljah.** Dne 14. t. m. se je zglasila deputacija Obrtnega društve za srez Dravograd pri g. banu. Deputacijo je vodil društveni predsednik g. Josip Kac, ki je v imenu društva orisal g. banu in g. podbanu težaven obrtniški položaj. G. ban je obljubil, da bo storil za obrtništvo, kar mu bo mogoče in da hoče biti vedno naklonjen obrtništvu.

GOSPODARSTVO

Čevljarska obrt in industrija proti Batovi tvornici

V ponedeljek 29. pret. meseca so se zbrali zastopniki male čevljarske obrti, zastopniki usnjarske in čevljarske industrije ter zastopniki usnjarske in čevljarske trgovine iz vse države v Beogradu, da se postavijo skupno in soglasno v obrambo za svoj kruh in da skupno zaprosijo kraljevo vlado, da ne dovoli tvrdki Bat'a postaviti tvornico čevljev v naši državi. Odkar se spominjamo še nista sedela mali čevljarski obrtnik in veliki usnjarski in čevljarski industrijec tako složno skupaj na eni klopi in nikdar še niso bili predlogi ene in druge strani tako soglasni, kakor baš pri tej konferenci. Vsi predlogi in sklepi so imeli izraz enotnega nastopa in pregovor »sloga jači, nesloga tlači« je prišel pri tem do svoje veljave. Če bi se bila sestala enako konferenca vseh prizadetih slojev ored šestimi leti, bi nam mogoče Bat'a ne vznemirjal živcev s svojimi prodajalnami in popravljalnicami. Na konferenci so bili navzoči delegati vseh navedenih strok in slojev iz vse države. Slovenijo so zastopali za čevljarje tov. Krajcer Anton iz Maribora in Prešeren Josip iz Ljubljane, dočim je zastopal industrijo usnja in čevljev dr. Golia tajnik Zveze industrijcev v Ljubljani. Sprejeta je bila naslednja resolucija:

Danes so se sestali v Beogradu v dvorani Obrtne zbornice predstavniki vse domače čevljarske obrti, usnjarske in čevljarske industrije in usnjarske in čevljarske trgovine zaradi važnega vprašanja, ki tangira vse stroke, posebno pa zaradi namere češkega tovarnarja čevljev Tomaža Bat'e, ki hoče v naši državi postaviti veliko tvornico čevljev.

Konferenca je soglasno ugotovila, da je stanje vseh prizadetih strok v naši državi od leta do leta slabše, ker je posebno zadnja leta uvažal tovarnar Bat'a iz Češkoslovaške velike količine obutve ter z njo preplavil vsa naša tržišča. Poleg tega se je Bat'a v vseh onih mestih, kjer ima svoje prodajalne, potegoval in dobil tudi odobrenje za odpiranje delavnic za popravljanje starih čevljev ter je s tem odvzel našim domačim obrtnikom skoro zadnjo skorjo kruha.

Uvoz Bat'ovih čevljev je povzročil, da je veliko število domačih čevljarjev zaprlo svoje delavnice, njihovi delavci pa so pričeli iskati delo v drugih podjetjih, kjer ga v mnogih primerih niso našli.

Danes prinašajo naši časopisi od dneva do dneva vesti, da je Bat'a kupil velik kompleks zemljišča v naši državi, kjer hoče zgraditi svojo tvornico za čevlje. Današnja konferenca predstavnikov čevljarske in usnjarske industrije, čevljarske male obrti in čevljarske in usnjarske trgovine konštatira, da bi otvoritev Bat'ove tvornice v Jugoslaviji ogražala v največji meri obstanek vse naše stroke. Zgraditev Bat'ove tvornice se ne bi smela dovoliti iz naslednjih razlogov:

1. Bat'ova tvornica bi uničila 15.000 malih obrtnikov, vso domačo čevljarsko in usnjarsko industrijo kakor tudi čevljarsko in usnjarsko trgovino. Naš domači izdelek obutve popolnoma zadostuje potrebam naše države. Od čevljarske stroke živi v naši državi okrog 300.000 ljudi in vsi ti bi ostali brez sredstev za življenje ter padli v breme državnih podpor.

2. Država bi morala računati s tem, da bi mala čevljarska obrt, čevljarska in usnjarska industrija ter trgovina, ki bi bila zaradi Bat'ove tvornice upropaščena, nehala plačevati državne davke, a vrhu tega bi država izgubila vse one velike vsote, ki jih Bat'a plačuje na uvozni carini. Tako bi imela državna blagajna tri izgube: a) davek čevljarske in usnjarske stroke, b) donos carine, ki jo plačuje Bat'a za uvoz, c) dajati pa bi morala tudi podpore onim, ki bi jih Bat'ova tvornica uničila in ki bi težko našli posla kje drugod.

3. Narodni in državni interesi zahtevajo, da je v državi čim več podjetij. Če bi se pa Bat'i odobrila otvoritev tvornice v naši državi, bi ostalo le še eno podjetje, a to bi bilo v tujih rokah.

4. V dneh najhujše krize, ko je potrebno pomagati domačemu obrtniku, industrijcu in trgovcu, bi bilo najmanj umestno, napraviti nekaj, kar bi še povečalo ekonomsko stagnacijo. Prilagamo 195 brzojavk iz vse države, katere potrjujejo soglasnost naše resolucije.

Iz vseh gornjih razlogov prosimo kraljevo vlado, da blagovoli vzeti to vprašanje v razmotrivanje in da ne dovoli Bat'i zidanje tvornice čevljev v naši kraljevini.

To resolucijo je ponesla 30. decembra posebna na konferenci izvoljena deputacija, predsedniku vlade. Pri tej priliki mu je tudi osebno obrazložila današnji težak položaj obrti, trgovine in industrije in obenem posledice, ki bi nastale, če bi se g. Bat'i dovolilo zidati tvornico v naši državi. G. predsednik vlade je deputaciji v zelo iskrenih besedah obljubil, da hoče ščititi in podpirati domačo obrt in industrijo ter celo naglašal, da se bo Bat'i tudi prepovedalo otvarjati popravljalnice v naši državi. S tem je bil napravljen prvi, a mogoče nezadnji korak za obrambo malega obrtnika čevljarja ter z njim vseh prizadetih slojev.

— **Predlog tarife za skupni davek na poslovni promet.** Iz Beograda poročajo, da je po večdnevni razpravi ožji zborniški odbor za sestavo tarife skupnega davka na poslovni promet revidiral predloge za sestavo te tarife in je v četrtek dopoldne zaključil svoje delo. V tem odboru, ki dela na sestavi tarife že drugi mesec, so zastopane vse gospodarske zbornice in velike gospodarske organizacije v državi. Zborničco za TOI v Ljubljani zastopa zborniški konzulent g. Fran Žagar. Člani ožjega odbora so včeraj izročili ministru za finance predlog tarife, na podlagi katerega se bo vršila razprava v posebni konferenci, ki jo je sklical finančni minister. Ta konferenca strokovnjakov, ki je bila prvotno sklicana za 15. januar se bo pričela šele 20. ali 21. t. m.

— **Za uvedbo eksistenčnega minima pri pridobnini.** Sarajevska trgovska in obrtna zbornica je te dni predložila finančnemu ministrstvu predstavko, v kateri zahteva uvedbo eksistenčnega minima za pridobnino. To svojo zahtevo utemeljuje takole: V prejšnjih zakonskih načrtih o neposrednih davkih je bila predvidena uvedba davka na skupni dohodek (dohodnina), pri čemer je bil istočasno določen eksistenčni minimum od 4800 Din, ki bi bil oproščen davka. Pozneje je bila ta davčna oblika izločena iz načrta, zato pa je po sedaj veljavnem zakonu o neposrednih davkih uveden dopolnilni davek, kot nekak ekvivalent pri večini davčnih oblik. Ker so bile pri nekaterih davčnih oblikah, zlasti pri zemljiškem in hišnem davku uveljavljene delne olajšave in ker se imajo po zadnjem komunikeju s seje ministrskega sveta dati še nadaljnje davčne olajšave, zato smatra zbornica za umestno, da se izvedejo gotove olajšave tudi pri pridobnini. V tem pogledu je najumnejše, da se pri tej davčni obliki uvede eksistenčni minimum v višini od najmanj 5000 Din, ki bi bil oproščen od pridobnine. Zato prosi zbornica, da vlada glede na vladajočo gospodarsko krizo pristane na ta predlog in da uzakoni tak eksistenčni minimum.

— **Podaljšan rok za vložitev prijav za odmero dopolnilne prenosne takse.** Kakor znano, je 15. t. m. potekel rok za vložitev prijav za odmero dopolnilne prenosne takse za petletno razdobje 1931—1935. Iz Beograda poročajo, da je ministrstvo za finance sedaj podaljšalo ta rok do 15. februarja t. l. in bo tako omogočeno zamudnikom vložiti še naknadno prijave in se tako izogniti dvakratni odmeri takse za vse petletno razdobje.

— **Zamenjava pokvarjenih obveznic 7-odstotnega investicijskega posojila iz leta 1921.** Ker se nahaja v prometu mnogo obveznic 7 odst. investicijskega posojila iz leta 1921 v nominalni višini 100 Din, ki so zaradi velikega prometa pokvarjene in nesposobne za nadaljnjo cirkulacijo, opozarja oddelek za državne dolgove pri finančnem ministrstvu, da se tam te obveznice vedno lahko zamenjajo za nove. Zaradi olajšanja prometa s temi obveznicami pa se vrši zamenjava tako, da se za pet starih obveznic po 100 Din izda ena nova za 500 dinarjev, za 10 starih po 100 Din pa ena nova za 1000 Din. Starih obveznic po 500 Din in 1000 Din ni mogoče zamenjati.

— **Občni zbor Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani.** V nedeljo 25. t. m. se bo ob 8. dopoldne vršil v dvorani Trgovskega doma v Ljubljani (Gregorčičeva ulica 27/I.) občni zbor Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani, in sicer z naslednjim dnevnim redom: 1.) Načelnikovo poročilo; 2.) tajnikovo poročilo; 3.) blagajnikovo poročilo; 4.) poročilo računskih preglednikov; 5.) proračun za leto 1931 in določitev zvezne doklade; 6.) novi načrta zakona o socialnem zavarovanju; 7.) vzgoja vajencev; 8.) strokovni tisk; 9.) gospodarski dvig obrtništva; 10.) volitev zveznega načelstva; 11.) raznoterosti. Vsaka zadruga - članica ima pravico poslati na občni zbor za vsakih 50 članov po enega delegata. V soboto 24. januarja pa se bo istotam vršila predkonferenca delegatov, ki bo razpravljala o predlogih za občni zbor.

= **Nov val protekcijonizma v Avstriji.** Avstrija, ki na mednarodnih gospodarskih konferencah vedno s posebnim poudarkom nastopa proti protekcijonizmu in carinskim barijeram, pripravlja sedaj četrto carinsko novelo, ki bo predstavljala nov protekcijonistični val. Ko je pred dobrim pol letom izšla tretja carinska novela, je bilo sklenjeno, da se vsa avstrijska carinska tarifa podvrže reviziji. Dela na tej reviziji so se med tem zavlekla; sedaj pa je bila namesto revizije, ki so jo morali odložiti, v naglici sestavljena obsežna carinska novela, ki naj služi kot podlaga za bližnja trgovinska pogajanja. Novelo bodo v kratkem predložili glavnemu parlamentarnemu odboru. Tako agrarci kakor tudi industrijci so v noveli dosegli izdatne carinske poviške, ki gredo v posameznih primerih do 100, 200 in celo 400% sedanje tarife. Povišanje se nanaša na okrog 70 carinskih pozicij, in sicer takih, ki so vezane v pogodbah, pa tudi takih, ki niso vezane, tako da bo v tem zadnjem primeru povišanje lahko takoj stopilo v veljavo. (Že v lanski 3. noveli je bilo povišano približno enako število pozicij.) Kakor je podoba, bo zaradi te novele prišlo med vladno večino in socialnimi demokrati do ostrih nasprotij, kajti številne povišane postavke bodo povzročile občutno podražitev življenjskih potrebščin.

= **Tudi Švica bo zvišala diskont.** Kakor znano, je ob koncu decembra newyorška Federalna Rezervna Banka znižala svojo diskontno mero od 2½ na 2%, torej na višino, kakršne skoro ne poznamo v zgodovini modernega gospodarstva. Kmalu za tem je sledila tudi Francija, ki je prav tako znižala diskont od 2½ na 2%. Sedaj poročajo iz Curiha, da je likvidnost na švicarskem denarnem trgu tudi po novem letu dalje naraščala in da je privatni diskont za domače menice padel že na 1 in eno osminko na leto, privatni diskont za inozemske menice pa na 1½ — 1¾%. Švicarska novčanična banka je pri obstoječem diskontu od 2,5% že povsem izgubila stike z denarnim trgom in zato pričakujejo, da bo tudi ona v kratkem znižala diskont na 2%. To nizko stanje obrestne mere bo izrabili sedaj tudi švicarska država, ki bo izvedla obsežno konverzijo državnih in železniških posojil.

BORZE

16. januarja.

Na zagrebškem efektnem tržišču je danes promptna Voina škoda **popustila za 5 točk, to pa edino zaradi tega, ker se je dopoldne vršilo amortizacijsko žrebanje in je zaradi tega odpadla možnost amortizacijskega dobička.** Terminska Vojna škoda je seveda obdržala nespremenjene stare tečaje. Do prometa ni prišlo in je bil za aranžma zabeležen tečaj 418 — 419.5. Od ostalih državnih papirjev so imeli promet investicijsko posojilo po 86.7%, Blairovo posojilo po 79.5, 8% Blairovo po 92 in 7% posojilo Drž. hipotek. banke po 79.375. Med bančnimi vrednotami so bili zaključki v Praštediono po 960, v Unionbanki po 191 in v Jugobanki po 77.5 — 78. Med industrijskimi delnicami pa je prišlo do zaključkov v Dravi po 235, v Šečerani po 265, nadalje v Gutmannu pri nižjem tečaju 121 — 122 in končno v Trboveljski po 310, 311 in 316.

Devize.

Ljubljana. Amsterd. 22.77, Berlin 13.4375—13.4675 (13.4525), Bruselj 7.8877, Budimpešta 9.8877, Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 794.12—797.12 (795.62), London 274.80, Newyork 56.50, Pariz 220.86—222.86 (221.86), Praga 167.19—167.99 (167.59), Varšava 295.20—297.20 (296.20).

Zagreb: Amsterdam 22.74—22.77, Dunaj 794.12—797.12, Berlin 13.4375—13.4675, Bruselj 786.77—790.77, Budimpešta 988.77, London 274.40—275.20, Milan 295.23—297.22, New York ček 56.40—56.60, Pariz 220.86—222.86, Praga 167.19—167.99, Zürich 1094.40—1097.40.

Curih: Zagreb 9.1270, Pariz 20.26, London 25.0725, Newyork 516.50, Bruselj 71.98, Milan 27.0325, Madrid 52.30, Amsterdam 207.7750, Berlin 122.74, Dunaj 72.62, Sofija 3.7375, Praga 15.29, Varšava 57.85, Budimpešta 90.2250, Bukarešta 3.0675.

Efekti.

Ljubljana. 8% Blair 92 bl., 7% Blair 80 bl., Tobačne srečke iz l. 1888. 50 bl., Celjska 160 den., Ljubljanska kreditna 125 den., Praštediona 960 den., Kreditna 170—180, Vevče 128 den., Split cement 350 — 400, Ruše 200—230, Kranjska industrijska 304 zaklj.

Zagreb. Državne vrednote: Voina škoda aranžma 418 — 419.5, za februar 415—417, za marc 415 — 417, investicijsko 86—86.5, agrarne 51 bl., 8% Blair 91.75 — 92.25, 7% Blair 79.25 — 79.5, 7% Drž. hipot. banka 79.25 — 79.375, 6% begluške 65.5 — 67; bančne vrednote: Praštediona 960 — 970, Union 191 — 193, Jugo 77.5 — 79, Narodna 8000 — 8250, Srpska 192 — 195, Zemaljska 129 — 130; industrijske vrednote: Narodna šumska 26 den., Našička 975 bl., Gutmann 120 — 122, Slavonija 200 den., Drava 235 do 236, Šečerana 265 — 275, Brod vagon 90 den., Vevče 128 den., Dubrovačka 375 do 380, Trbovlje 314 — 316.

Beograd. Voina škoda 420 zaklj., investicijsko 87 — 88.25 zaklj., agrarne 50 — 51, 7% Blair 79.5 zaklj., 7% Drž. hipot. banka 79.15 zaklj., Narodna 8130 — 8140.

Blagovna tržišča

LES

+ **Ljubljanska borza** (16. t. m.) Tendenca za les nespremenjeno slaba. Zaključkov ni bilo. Povpraševanje za borove drogove (1 vagon, dolž. 10 — 11 m, s premerom na vrhu 15 cm), za smrekove in jelkove plohe (paralelne, ostrorobe, brez razpok, 380 kub. metrov od 4 m dolžine navzgor, od 19 cm širine navzgor ter 48 in 78 mm debeline), za ostrorobo jelovino (zdravo brez razpok: 100 kub. m 95 × 195 mm, 4—8 m; 50 kub. m 255 × 295 mm, 7—8 m; 180 kub. m 135 × 195 mm, 4—6 m); za smrekov in jelkov okrogli les (155 kub. m 7—12 m dolžine, 24 do 26 cm v sredini; 110 kub. m 15 m dolžine, 27—29 cm in 140 kub. m 4—10 m, 30 do 33 cm) in za hrastov ostrorobi les (zdrav, ca. 14 kub. m., 2.50 m, 255 × 355 mm).

ŽITO

+ **Ljubljanska borza** (16. t. m.) Tendenca za žito čvrsta. Zaključeni so bili 3 vagoni pšenice. Nudi se (fco. slov. postaja, po mlevski voznini, plač. v 30 dneh): **pšenica:** baška, potiska in srbobranska 80/81 kg po 210 — 212.5, gornjebaška, 79/80 kg po 205 — 207.5, baranjska, 79/80 kg po 190 — 192.5, Sombor okolica, 79 kg po 185 — 187.5; **oves:** baranjski (pri navadni voznini) po 195 — 197.5; **koruza:** baška, stara po 150 — 152.5, baška, nova, umetno sušena po 142.5 — 145, pri navadni voznini po 147.5 — 152.5, času primerno suha, pri navadni voznini po 140 do 142.5; **moka:** banaška »0« po 340 — 345.

+ **Novosadska blagovna borza** (16. t. m.) Tendenca neizpremenjena. Promet: 16 vag. pšenice, 1 vagon ječmena, 25 vagonov koruze in 2 vagona moke. **Pšenica:** baška, okolica Novi Sad 79/80 kg 152.5 do 155; baška, potiska, šlep. 79/80 kg 157.5 — 160; gornjebaška, 79/80 kg 155 do 160; gornjebanaška, 79/80 kg 152.5 — 155; sremska, 78 kg, okolica Indjija 145—147.50. **Ječmen:** baški in sremski, 63/64 kg 107.5 do 112.5. **Oves:** baški in sremski 137.5 do 142.5. **Koruza:** baška in sremska, stara 95 — 100; nova 75 — 80; za januar 77.5 do 80; za marc - april 90—92.5; sremska, umetno sušena 90—92.5. **Moka:** baška »0gg« »0gg« 245 — 260; »2« 215 — 230; »5« 185 do 195; »6« 160 — 170; »7« 120 — 130; »8« 100 — 115. **Otrobi:** baški 95 — 97.5; sremski, banaški 90 — 95.

+ **Somborska blagovna borza** (16. t. m.) Tendenca mirna. Promet 406 vagonov. **Pšenica:** baška, Tisa, šlep, 80 kg 155—160; baška, okolica Sombor, 78 kg 140—145; gornjebaška, 79/80 kg 150—155; sremska, 79/80 kg 132.50—137.50. **Ječmen:** baški, 64/65 kg 110—115. **Koruza:** baška in sremska 75—80; za januar 77.50—82.50; za februar 80—85; umetno sušena 85—90. **Moka:** baška »0g« in »0gg« 245—255; »2« 215—225; »5« 185—195; »6« 165—175; »7« 120—130; »8« 100—110. **Otrobi:** baški 92.50—97.50. **Fižol:** baški uzančni 230—240; mešani 135—145.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (16. t. m.) Tendenca slaba, promet miren. **Pšenica:** za marc 14.50—14.51, za maj 14.87—14.88; **rž:** za marc 10.71—10.72; **koruza:** za maj 12.55—12.57, tranzitna za maj 10.15—10.20.

Dopisi

DEEVICA MARIJA V POLJU. Sokol priredi v Sokolskem domu tridejansko burko »Nedolžni lahkoživec« v režiji br. Vuge. Vstopnina običajna. Vabljeni!

SELCA NAD ŠKOFJO LOKO. V nedeljo 18. t. m. ob 11. dopoldne se bo vršila 1. redna letna skupščina sokolskega društva Selc nad Škofjo Loko v tamošnji osnovni šoli.

BLEJSKA DOBRAVA. Dne 6. t. m. se je vršila ob veliki udeležbi članstva v osnovni šoli glavna skupščina našega Sokola. Kot delegat župne uprave je prisostvoval zboru brat inž. Šušteršič, ki je v kratkih, a jedrnatih besedah obrazložil smernice Sokola in vzpodbujal navzoče k vztrajnemu skupnemu delu. Brat Leon Stravs je zastopal brata starosto Jurija Jelenca, ki je bil službeno zadržan, in podal poročilo uprave. Tajniško poročilo je podal brat Hinko Gunčar, blagajniško brat Janko Slana in načelniško brat Lovro Arh. Točna in izčrpna poročila so bila od delegata župne uprave pohvaljena. Izvoljen je bil nato novi upravni odbor, ki je ostal večinoma star, le za mesto podstarešine je bil izvoljen brat Janko Kos.

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA

Začetek ob 20.

Sobota, 17.: Glavni dobitek. A.
Nedelja, 18. ob 15.: Princeska in pastirček. Izven. — Ob 20.: Mercadet. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 19.: Sveti plamen. C.
Torek, 20.: Zaprto.
Sreda, 21.: Trije vaški svetniki. Premijera. E.

LJUBLJANSKA OPERA

Začetek ob 20.

Sobota, 17.: Nina nana, punčka moja. Figurina. B.
Nedelja, 18.: Faust. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.
Torek, 20.: Plesni večer Olge Solovjove.
Torek, 20.: Mignon. Gostovanje gosp. Julija Betetta. A.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Začetek ob 20.

Sobota, 17.: Odgodena noč. Premijera.
Nedelja, 18. ob 15.: Lutka. Znižane cene. — Ob 20.: Odgodena noč.
Ponedeljek, 19.: Zaprto.
Torek, 10.: Plesni večer Olge Solovjove. Izven.

Danes premiera!
Ob 4., pol 8. in 9. uri zvečer
Ken Maynard
v senzacijonalni drami
Divjega Zapada
Karavana pustinje
Velenapeto! Pustolovno!
KINO IDEAL

KULTURNI PREGLED

Naši obiski in razgovori

1. Kritik Josip Vidmar

Kritik je v besednem zakladu slovenskega izobraženca nedoločen, skoraj moten pojem. Povprečen čitatelj ga najprej opazi v polemikah, ki nastanejo kdaj pa kdaj zaradi kakšne kritike. Kadar kritik »trga«, vzbuja večjo pozornost nego tedaj, ko gradi. Nastalo je poljudno mnenje, da je kritikovo delo že samo po sebi destruktivno. Takšno omalovažujoče stališče je mogoče samo tam, kjer književnost ni dala velikih, daleč vidnih kritikov, kakor so jih imeli n. pr. Francozi so z Sainte Beuveom. Naši kritiki so po večini bili najprej filologi in šele v drugi ali tretji vrsti bojevniki za določen umetniški aspekt, za neko literarnoznanstveno teorijo. Zgodovina naše kritike še nima v zgodovini naše književnosti posebnega poglavja. Celo stvarjajoči književniki niso našli do kritike jasnih odnosov, kar so literarne polemike že ponovno dokazale.

Po vojni so nastopile tudi v tem izpremembe. Dobršen del zasluge za to gre Josipu Vidmarju, ki se je v našem slovstvu prvi nekako »specializiral« za književnega kritika. Začel je v »Ljublj. Zvonu« s kritikami ruskih prevodov v slovenščino. Našo javnost je opozoril na se s kritiko Župančičeve »Veronike Deseniške«, ki je vzbudila znano polemiko. Poslej redno priobčuje v »Lj. Zvonu« kritike domačih pesniških in pripovednih knjig. Nekoliko časa je izdajal prvo slovensko revijo za književno in umetniško kritiko z naslovom »Kritika«. Naravno je, da je s svojimi ocenami češče zadel ob odpor in prisilil druge, da opredele nasprotno stališče. Ne morem si misliti pravega kritika, ki si ne bi nakopal — osobito v naših tesnih razmerah — osebnih nasprotnikov. Koliko je Vidmar imel prav in koliko se je motil, o tem bodo sodili književni zgodovinarji. Brez dvoma je, da njegove kritike in polemike prinašajo v naše književno in sploh duhovno življenje živahnejše valovanje in ustvarjajo potrebo strožjega vrednotenja in jasnejših odnosov. Literatura ne more živeti brez takšnih duhov, ker je duhovna tvorba prej boj nego kvietistična idila in medlo slogaštvo. Zato je Josip Vidmar danes kot kritik ime, mimo katerega ne more ne prištaš niti nasprotnik njegovih nazorov in ocenjevanj.

Josip Vidmar je tudi prevajalec. Med drugim je poslovenil Tolstega »Spoved« in roman »Rodbinska sreča«. Iz sodobne ruske književnosti prevaja roman K. Fedina »Mesta in leta« (za Tiskovno zadrugo). Prevel je zbirko novel A. Čehova (»Anjuta«) in iz angleščine Dickensovo »Božično pesem v prozi«. Mnogo prevaja za gledališče.

•

Če sem hotel obiskati slovenskega kritika — in zdi se mi važno, da se ta tip književnega delavca bolj približa občinstvu — sem moral potrkati pri Josipu Vidmarju.

Tu so vprašanja in odgovori, ki naj razbistrijo nekatere poljudne »motnosti« v pojmu »slovenski kritik«.

S svojim predirnim delom v slovenski književni kritiki ste v znatni meri pripravili in sprožili današnje spore o kulturi in nje avtonomnosti, o umetnosti in ideji, o umetniku in konfesionalni odvisnosti, o ustvarjanju in morali. Ali lahko svoje stališče v teh vprašanjih označite z nekolikimi stavki? Kaj hočete, za kakšne smotre se borite na tleh slovenske kulture?

— Končno merilo vsega človeškega je človek. Najdragocenejša je njegova podoba, ki jo imenujemo z besedo osebnost. Kultura, po kateri ste me vprašali, je izključno delo osebnosti. Kot taka je nujno avtonomna, lakor je usodno avtonomna vsaka resnična osebnost. Vse njeno dejanje in nedejanje brezobzirno nastaja in poteka po neki zakonitosti, ki je utemeljena samo v njeni izrazito svojstveni naravi. Iz tega osrednjega in splošno življenjskega spoznanja je nastala moja miselnost o umetnosti ter o njenih odnosih do ideje, konfesije in morale. Ta moj nazor se navadno kolportira v zvezi s slabo razumljeno antitezo, ki sem jo nekoč postavil: »ali kristjan ali umetnik«. Že večkrat sem to storil in tudi zdaj ponavljam, da smisel teh besedi ni tak, kakršen se jim vede in nevede podtika, marveč je naslednji: Umetnost je izraz osebnosti, ki pa se ne da izpovedati z neko idejo ali moralo, tem manj kajpada z nekim opredeljenim miselnim sistemom, ki ga človeštvo cela stoletja smatra za razodeto božjo resnico. Iz tega še ne sledi, da bi veren človek ne mogel biti umetnik, marveč sledi samo to, da se mora pri umetniškem ustvarjanju, ki je izražanje lastne narave, posluževati drugih sredstev nego je izpovedovanje nazora, če hoče resnično pokazati svojo bistveno človeško strukturo. Kot tvorec mora pozabiti, da nekaj veruje, marveč mora iskati v svoji fantaziji takih podob iz človeškega življenja, pri katerih opisovanju dobi ves njegov čustveni in nagonski svet možnost čim večjega in čim odkritejšega razmaha. Tako bo umetnik pokazal, kdo je in kaj je, ne — kaj misli in kaj veruje.

Za jasnost v teh stvareh se trenutno pred vsem borim na tleh slovenske kulture. Želim, da bi ti pojmi postali jasni in da bi se po tej poti prečistila vsa naša kultura. Prav tako pa mi je kot kritiku naloga, opozarjati na vse pojave našega kulturnega življenja in jih preiskovati, ali so dela osebnosti ali oseb.

Mnogo govore o nekem poslanstvu mlade generacije v naši književnosti. Kaj prinaša ta rod v naše kulturno življenje? Kako ga presojate?

— Današnji mladi rod se v bistvu ne razlikuje od mladih pojavov v prejšnjih časih. Na videz tako preprosta misel o osrednjem pomenu osebnosti je vsakemu mlademu rodu tuja. Mlad človek govori za ideje, v katerih vidi jamstvo za bodočo lepoto in veličino človeškega življenja. Zato so mu najvažnejša na svetu. Današnja mladina je v tej lepi zablodi le še bolj izgubljena, kajti razdrto sodobno življenje nujneje terja zdravila in le še pospešuje to nekoliko naivno, pa tudi nekoliko barbarsko vero v moč ideje in življenjskih gesel. Boriti se zoper ta časovni pojav, smatram tudi za eno izmed svojih nalog.

Kakšne smotre ste si zastavili kot literarni kritik in kakšna so Vaša vodilna kritiška načela? Ali pričakujete, da bosta strožja načelnost in doslednejši estetski kriterij blagodejno vplivala na kvaliteto naše leposlovne produkcije?

— Smotri literarnega kritika so jasni. To je predvsem boj za čistost umetniškega principa v literarnem delu. V drugi vrsti, boj za to, da bi bilo vsako literarno delo vsaj umno in plemenito, če že ni umetniško čisto. Merila v boju za čisto umetnost so mi: notranja svoboda, živost ustvarjenih likov, prozornost snovi itd. Kriterij za presojo osebnosti pa mi je moja predstava o dragocenem človeku ali moja morala, ki pozna tele temeljne zakone: zvestoba samemu sebi; pravi odnos do samega sebe in s tem do drugih; podla malenkost je grša in strašnejša od zlega, a ne podlega dejanja. Če se v teh osnovnih estetskih in moralnih mislih motim, bo vpliv mojega dela v naši leposlovni produkciji ničev. Če se vsaj deloma ne motim, ne more ostati čisto brez vpliva, vsaj ne brez posrednega. Bodoči naš pomembnejši umetnik bo ta načela realiziral. Ne morda, ker jih bo bral, marveč ker mu bodo pisana v naravo. Kakšna bodo pota naše kritike v bodočnosti, si ne upam soditi. To je vprašanje časovnega okusa in nadarjenosti.

Kaj vas je napotilo h kritiki? Nekateri trde, da je kritikovo delo transpozicija umetniške tvornosti. Ali ste tudi Vi kot kritik samo »razočaran umetnik«? Kako delate? Opišite mi, prosim, na kratko metodo svojega dela!

— Zanikati moram misel, ki smatra kritika za umetnika, ki je le slučajno zašel od pravega ustvarjanja k podoživljanju in razglabljanju o umetninah. Razlika med umetnikom in kritikom je koncem koncev vedno razlika med »moči ali znati« ter »razumeti in vedeti«. Umetnik je človek, ki ume očarati in do dna vznemiriti srce. Kritik je samo človek, ki ve, kaj ga je vznemirilo in zakaj, s kakšnimi sredstvi in do katere mere. Je pa tudi človek, ki kakor nekateri v ljubezenskem izkustvu ve, sluti, po kakšnem pretresu koprni njegovo srce, ga išče, ga zdaj pa zdaj deloma doživlja a mu morda nikoli ne dočaka izpolnitve. Toda iskanje mu je pokazalo podobo, o kateri sanja tako jasno, da jo lahko opiše in primerja z vsemi konkretnimi pojavi njenega sveta, ne da bi jo mogel le malo sam vtelesiti.

Ko berem novo knjigo — navadno popolnoma samo kot bravec — se oglašajo v meni najrazličnejša čustva, ki mi večinoma ostanejo dobro v spominu. Pri stvari, ki jo mislim kritizirati, se vprašam, kaj me je prevzelo in kako me je vznemirilo? Nato pride vprašanje: zakaj? Zakaj me je to očaralo, ono pustilo hladnega ali celo odbilo. Pri tej razlagi prihajam polagoma od čisto človeških stvari k zgolj literarnim ali narobe, kajti vse duhovno se izrazi v oblikovanosti snovi in oblika je nujen izraz človeka. Toda to tolmačenje človeškega z literarno oblikovanim in oblikovnega s človeškim je težavna in odgovorna stvar in je zame še danes, oziroma celo vedno bolj — najtežje umstveno delo. Vsebuje pa neki čar, ki je menda značilen za vsako dviganje podzavednih in poluzavednih dožitkov v jasno in pregledno zavest. Glavni moj napor pri kritičnem poslu velja razkritju osrednje kvalitete nekega dela ali osrednje pomanjkljivosti, ki jo skušam čim jasneje videti v njeni literarni in psihološki naravi. Okrog te velja nato nanizati vse bistvene, a drugovrstne stvari v naravnem redu.

V nedavni izjavi v »Jutru« ste poudarili, da je sodobna svobodna literatura, kakor jo Vi hočete in zastopate, namenjena izbranim izobražencem. Ali ste z Ortegom y Gassetom mnenja, da se umetnost po neki časovni nujnosti čedalje bolj aristokratizira? Nekateri hočejo nasprotno: kar največjo demokratizacijo, kar bi bilo v skladu s sociološko strukturo novejšega razdobja. Pravijo, da ljudstvo hoče »svojo« literaturo. Tudi pri nas je bilo že nekajkrat v diskusiji vprašanje »ljudske knjige«. Kaj mislite o tem?

—Odkrito Vam priznam, da še nisem nikdar premišljal, ali se umetnost res aristokratizira. Če naglo preletim štiri velika dela svetovne literature »Kralja Ojdipa«, »Dona Quijota«, »Hamleta« in »Fausta« in jih presodim glede te trditve španskega misleca, bi mu skoro pritrdil. Moja misel o umetnosti kot kruhu za izbrano inteligenco pa izvira iz spoznanja, da je za adekvatno sprejemanje globokih in velikih del treba neke globine in notranje usmerjenosti k veličini, ki je marsikdo nima. Kakor povsod drugod vlada tudi v duhovnem svetu neki hierarhični red. Visoki in nizki duhovi lahko občujejo samo po posrednikih. Kajti visok človek je bolj ali manj vedno sam na svetu. Razumejo ga le redki izbranci tako, kakor ustreza njegovi dragocenosti.

Iz teh razlogov sem mnenja, da bi pomenilo vsako programatično demokratiziranje literature samo škodo. Široki sloji bodo kolikor toliko razumeli samo tista velika literarna dela, ki obravnavajo najsplošnejše pojave človeškega življenja. Življenja velikih duhov v intimnejših, zagonetnejših, bolj samo njim lastnih plasteh ne bodo resnično razumeli nikoli. Ljudska knjiga je zame vsaka knjiga dobrega pisatelja, ki govori o splošnih in najsplošnejših straneh človeškega življenja.

Pred leti ste v neki izjavi obljubili izdelati sistem svoje estetike in morda tudi teorijo svoje kritike. Ali pripravljate to, oziroma kaj podobnega? Ali sploh pišete kaj večjega?

— Vse tedanje obljube so ostale, kar so bile. Res je, gradiva za nekako zaokroženo knjigo o literaturi, umetnosti in kritki se v moji zavesti kopiči z novimi vpogledi in novimi problemi. Do kake izdelave pa imam še pravtako daleč kakor pred leti. Edina obširnejša stvar, ki je blizu formulacije je pregled Zvonove kritike. Zbran imam tudi material za kritiko v vodilnih katoliških revijah od Jeranove »Danice« do današnjega dne. Vse to bo morda kedaj dalo zgodovino slovenske literarne kritike.

Zelo bi me zanimalo, katere pisatelje in mislece štejete med svoje največje simpatije in katera knjiga Vam je izmed vseh najljubša?

— Mislim, da ima vsaka starost svoje ljubljence med pisatelji. Moj okus se je zasidral nekako med pisatelji in misleci, kakakor so: Platon, Shakespeare, Goethe, Tolstoj. Izmed živečih mi je kot literarni mislec največ pomenil Thomas Mann. Kot opisovalec velikega in neobsežnega človeka me vedno znova zopet navdušuje Gorkij s svojimi Spomini na L. N. Tolstega. Umetniškemu idealu, ki je moje umetnostno merilo, pa je najbližje drama o danskem kraljeviču Hamletu. Toda spoznal sem tudi mnogo manjših pisateljev, ki so me s tem ali drugim svojim spisom očarali.

B. Borko.

Pisatelj Finžgar v Slavističnem klubu

V nedeljo, 18. januarja 1931 ob pol 11. dopoldne bo predaval v dvorani Filharmonične družbe v okviru predavanj Slavističnega kluba D. S. F. F. pisatelj Fran S. Finžgar o slovenskem kmetu.

Vodilna misel predavanja **temelji na potrebi** znanstvenega dela o psihi slovenskega kmeta in umetniške ponazoritve tipa Slovenca. Razmišljanja pisatelja Finžgarja naj bi bila pobuda za tako delo.

Predavatelj razdeljuje snov **na šest glavnih** motivov.

1. Religija **je pri ljudeh narave glavna** norma življenja in glavno pedagoško sredstvo, kateri doživlja kmet na čisto svojski, konkreten način.
2. Konkretnost **našega kmečkega človeka v** izrazu in govoru, ki se zrcali v pregovorih, poosebljenju okolice, orodja, gora itd.
3. Kmetova konservativnost pri obdelavi polja, skeptičnost pri strojih, nezaupnost do novosti in novotarij.
4. Gostoljubnost, ki **se izraža v** medsebojnem načinu življenja in ravnanja s tujci.
5. Družinsko življenja našega kmeta, ki živi iz grude in vere, odkoder črpa zmožnosti silnega dela, pridnosti, zvestobe in vzgoje otrok k delu.
6. Predavanje zaključujejo **razglabljanja** o državni zavesti slovenskega kmeta.

Beograjska gledališka senzacija

Pred tedni smo priobčili na tem mestu interview našega beograjskega dopisnika z g. Dušanom Nikolajevićem, piscem drame »Preko mrtvih«, ki se je imela tiste dni uprizoriti v Beogradu. Med tem je drama že prebila premijero in več repriz; kritika je o nji izrekla razne, po večini neugodne sodbe in v beograjski družbi je nastal zaradi nje škandal. O tem posnemamo po zagrebškem »Savremeniku« (št. 2.):

»»Davno pred prestavo so mnogi vedeli in govorili, da je to komad, v katerem se obravnavajo nekatere osebe in neke dogodivščine beograjske družbe. To je zadostovalo, da je ta reč bolj zanimala kot škandal nego kot umetniško delo. Oni, ki se jih tiče, vedo najbolje, koliko se je pisec dotaknil njihovih osebnih in intimnih odnosov. Književnik vsekakor sme slikati svoje tipe po vzorcih iz življenja in njegov dobri okus mu bo mogel postaviti mejo, do katere sme iti. Po beograjskih kritikah pa se vidi, da g. D. Nikolajević svojih tipov ni dobro izgradil, čeprav jih je bil posnel iz življenja in da je trhu tega prekoračil meje dobrega okusa. Znani kritik g. Z. Vukadinović pravi o avtorju in njegovi drami: »Policijsko reportažo je napravil lažnivo; škandalozno kroniko ni pretvoril v književnost; vso dramo je zavlekel z dolgimi a ne tudi globokimi razmišljevanji.« »Občinstvo je bilo razdeljeno na dva tabora: Na one, ki so naivno ploskali piscu, ki vznaša umazanosti visoke družbe in na one, ki so dajali duška nevolji zoper pisca, zato, ker so bili v gledališču.« »Opaža se jasno, da občinstvo ni razdeljeno po razrednem čustvovanju, ampak po okusu.«

Konvertit Papini na umiku?

Nedavno je izšel v Beogradu srbohrvaški prevod Papinijeve znamenite knjige »Jezusovo življenje«, ki jo nekateri smatrajo za najlepšo izmed katoliških apologetskih knjig Lani je isti Giovanni Papini izdal življenjepis sv. Avgustina. Papinijevo ime se često navaja, če je beseda o katoliški miselnosti v Italiji. Ta mož je brez dvoma ena najbolj bistrih glav sodobne Italije, čeprav je popoln samouk, ki so ga vzgojile in izoblikovale knjige namesto profesorjev. Morda je vplivalo to — mimo njegovega vročega florentinskega temperamenta, — da je večkrat izpremenil smer, kakor nemirna reka, ki ima premehko korito. Bil je nekaj časa nietzschejanec in je ustvaril med mladino Italije nietzschejansko razpoloženost. Nato se je vnemal za Jamesov pragmatizem. Kasneje zopet za Bergsona in njegov vitalizem. Zatem je postal konvertit in se je uvrstil med vodilne katoliške pisatelje sedanjosti. Njegova anarhistična razpoloženost ga je literarno privedla v futurizem, ki se je pred

Voltaire,

avtor romana »Candide«, ki ga izda Tiskovna zadruga. (Glej listek.)

leti sprostil v spoštovanju katoliških tradicij.

Ali **bo Giovanni Papini vztrajal v kalupu** katoliške ideologije? Vse kaže, da ne. Pravkar čitamo v pariških »Les Nouvelles Littéraires« zanimivo pismo Antoina Aniantea »Est-ce une résurrection du Papini anarchiste«, ki poroča o najnovejši knjigi G. Papinija »Gog«. »Gog« je trenutno največja književna afera Italije. Ni še minilo petnajst dni, kar je izšla — poroča Aniante — in že so zaradi nje razburjeni stari in mladi kritiki. Papinijev intimni prijatelj Pancrazi, ki je sourednik revije »Pegaso«, je v »Corriere della Sera« obdolžil Papinija, da se je vrnil k prejšnjemu anarhizmu. Podobno ga obtožuje Pietro Nardi v »L' Italia Litteraria«.

»Gog« je apoteoza pesimizma, **povratek** od Krista k Schopenhauerju, od **vere** k mračnim dvomom. »Gog« pomeni, da Papini zapušča Cerkev in njene dogme. Po tej knjigi preti Papiniju, ideologu **mlade** katoliške Italije, izobčenje iz Cerkve. Njegovi prijatelji skušajo javnost prepričati, da Papini ni istoveten z nazori svojega junaka v »Gogu«. Toda škandal je že v razmahu, glas o novem preobratu konvertita Papinija gre od ust do ust, od lista do lista. Aniante sklepa svoje poročilo z dostavkom, da se ne bi začudil, če bi Papinijevo idealno telo, t. j. duh, zgorelo tam, kjer je nekoč zgorel florentinski upornik Savanarola — na Piazza della Signoria v Firenci.

B.

Naši interviewi

»Jutrov« sobotni kulturni pregled je bil že doslej majhno nadomestilo za slovenski literarni tednik. Kolikor nam bo dopuščal prostor, bomo skušali sobotno stran urejevati še bolj smotrno nego doslej in tako vzdrževati vez med literaturo in umetnostjo ter širšim občinstvom.

Poseben del tega programa tvorijo interviewi z našimi vodilnimi pisatelji, kritiki, prevajalci, skladatelji, režiserji itd. Ti razgovori bodo izšli v teku leta in bodo skušali vsaj delno osvetliti sedanje stanje našega duhovnega življenja; po svoji obliki bodo stali nad nivojem običajnih časniških interviewov.

Danes objavljamo prvi tak razgovor. Ostali pridejo na vrsto v nekih presledkih. Pristavljamo, da je vrstni red povsem slučajen. Naravno je, da bomo posvečali posebno pozornost novim pojavom in strujam. Moralno odgovornost za te izjave prevzameta osebno oba tvorca interviewa: vpraševalec in vprašanec. Vpraševalca vodi težnja čim večje objektivnosti.

Ivan Pregelj v češkem prevodu. V založbi R. Prombergerja v Olomucu je izšel češki prevod znane Pregljeve povesti »Plebanus Joannes«. Prevod je delo neumornega prevajalca iz slovenske književnosti drja. Bohuša Vybirala. Na koncu knjige je prevajalec v kratkem članku orisal življenje in literarno delo Ivana Preglja. Knjiga stane 15 Kč.

Pesmi Srečka Kosovela je še nekaj na razpolago. Dobe se v ljubljanskih knjigarnah, a le nevezane. Zunanja naročila posreduje iz prijaznosti založba »Luč«, Ljubljana I., poštni predal 171, ki pošilja na željo tudi položnico. Knjiga stane s poštnino vred 21.— Din.

Voltaire in njegov „Kandid“

I.

Sto tri in petdeset let po smrti »ferneyskega patrijarha« Françoisa Arouëta Voltaireja dobivamo Slovenci v novi »Zbirki mojstrov«, ki jo je pričela izdajati »Tiskovna zadruga«, njegov roman »Candide (prevod Otona Zupančiča, z obsežnim uvodom St. Lebna). Voltairejevo ime se je pri nas pojavljalo v nekdanjih žgočih kulturnih in političnih polemikah. Zdaj je bilo peklenska podoba nepomirljivega brezverca, strah in svarilo vernikom in poosebljenje domačega »liberalizma«, zdaj zopet bavbav, ki ga je polemično bojeviti antiklerikalizem vodil kakor medveda na vrvi, češ: če ne utihnete, vam pokažemo Voltairejeve šape iz Dictionnaire philosophique! Vse to kajpak ni doseglo bistva voltairijanstva, tem bolj, ker je bilo poznavanje tega enciklopedista površno in ne iz prve roke. Niti ni bil pisec »Kandida« tak brezbožec, kakor so ga slikali, niti se njegova prosvetljenost in razumarska samovšečnost ni tolikanj prilegala našemu času in našim potrebam, kakor so sodili oni, ki so slučajno pobrali pri njem kakšen proticerkven citat. Neopažena je ostala njegova osebnost, ki gre med najizrazitejše v 18. stoletju, ki ni bilo v tem pogledu baš revno; nepravično ocenjeno je bilo Voltairejevo literarno delo, **v katerem** so ozkogledni ljudje videli samo sredstvo za proticerkveno kampanjo.

Danes gledamo na **Voltaireja mirneje in** pravičnejše: v njem vidimo enega izmed karakterističnih tipov francoske prosvetljenosti, ki je oplodila Veliko revolucijo, in dobro vemo, da je bila ta struja prav tako potrebna in koristna, kakor vse, ki so bile pred njo in za njo. Skratka: v Voltairejevem zanikavanju cerkvenih naukov vidimo negativizem, ki je bil potreben, da pripravi 19. stoletje, in če 20. stoletje zanikuje svojega predhodnika, je to kulturno tako naravno, kakor če je Voltairejeva doba zanikavala 17. stoletje. Panta rhei! Imena rek, njih vnanji videz ostanejo, toda njih korita in smeri se izpreminjajo. Nazaj pa se noben tok ne obrne, četudi se vidi, kakor bi se bil obrnil.

Voltaire, **ki ga danes dobivamo v vzornem** slovenskem prevodu, naj ne bo ne strašilo niti svarilo; naj bo samo priča časov, ki so — upajmo dokončno — premagali težko zablodo krvavih konfesionalnih bojev in kulturne ekskluzivnosti. »Kandid«, eno izmed redkih Voltairejevih leposlovnih del, ki jim čas ni mogel vzeti vrednosti, postani knjiga slovenskega človeka, ki naj jo čita sine ira et studio. Opazil bo, da njen moralni nauk tudi danes ni zastarel: Kakor nekoč Kandid, spoznava i današnji človek, da ta svet res da ni najboljši, kar jih je mogočih; da so ljudje neozdravljivo hudobni in omejeni; da pa se »vendar le giblje«. In naposled: če hočeš po vseh viharjih in razočaranjih užiti malo zemeljske sreče, poišči prirodo in življenjsko preprostost. »Ko je bil človek postavljen v edenski vrt, je bil vanj postavljen, ut operaretur eam, da bi ga obdeloval; iz tega sledi, da se človek ni rodil za počitek«, pravi modri in izkušeni Pangloss. »Delajmo brez modrovanja«, je rekel Martin; »to je edina pot do znosnega življenja«. »Čaka nas naš vrt« — ta lepi, antično jasni, vergilijanski stavek zaključuje »Kandida«. Vsak skušaj z delom na svojem vrtu in brez modrovanja o »najboljšem izmed svetov« najti svoj mir in zmisel zemeljskega življenja!

»Kandid« je bil srečno izbran, da upelje v knjižnico slovenskega čitatelja Voltairejevo ime. Preden nam knjiga, ki bo že po vnanjosti razodevala 18. stoletje pride na mizo, pomudimo se še za trenutek pri Voltaireju samem. Zares bi bila prava umetnost, če bi hoteli v obsegu majhnega feljtona zarisati vse mnogovrstne in močne poteze tega nemirnega duha; takšno zavidljivo delo bi mogel opraviti samo Sainte Beuve. Voltaire in Rousseau sta dva tečaja 18. stoletja, in njuna polarnost je njegova najjačja oznaka. Voltaire — to vam je nov človek, ki se medlo drami iz temine vekov: Descartesovo spoznanje, da je misel, mišljenje, izhod iz rešitve največjih tajn sveta in življenja, je v Voltaireju, nezvestem gojencu učenih, a takrat posvetnolahkotnih jezuitov, poprijelo tako rekoč verski značaj. Um je največja pogonska sila človeštva, razumnost najidealnejša odlika, ki loči človeštvo v dva razreda: v razred razumnih in razred nerazumnih. To, kar so racionalisti napravili iz razuma, je presegalo meje same razumnosti; ta paradoks čutimo prav danes skoraj na lastni koži; nova psihologija nas prepričuje, da je razumnost le en instrument v polifoniji naše notranjosti. Toda v veku, čigar najbolj občutne naprave so bile zakoreninjene v veri v nadnaravno, nadrazumsko, mistično in razodeto, se je moralo zdeti, da edinole na nasprotnem tečaju piha osvežujoči veter absolutne svobode in resnice. Ta vera v svobodni, zanikujoči, izključujoči, nad vsem zmagoviti razum je dobila v Voltaireju fanatičnega apostola, ki je bil — o ironija usode — prav tako nadut, omejen, doktrinarski, dogmatičen, če hočete, slaboveren, kakor nasprotniki, katere je tolkel s svojim jedkim sarkazmom in bičal do krvi s svojo skoraj hudobno in pokvarjeno ironijo. Toda stojte: tako se nam vidi z današnjega vidika; sredi 18. stoletja je bila ta novotarska upornost bolj ognjevita in zaverovana v svojo upravičenost in absolutno resnico, nego danes katerakoli struja.

Lahko bi šli zapovrstjo mimo Voltairejevih del od prve pisateljske dobe do druge, »filozofske«, ustavljajoč se pri raznih, čez mero slikovitih in za nas nenavadnih prigodah njegovega burnega življenja. Toda, da bi stisnili v feljton celo knjižnico njegovih spisov in cel obsežni roman njegovega življenja — roman z jezuiti, metresami, kralji, ječami, s preganjanjem in begom v tujino, s katoliškimi teologi, kalvinskimi puritanci, z Ljudevitom XVI., z madame Pompadour roman s histerijo kakšnega Foma Fomiča itd? Obupen poizkus. Zato navedimo izmed poglavitnih leposlovnih del poleg »Kandida« »Zairo«, »Henriado«, nekatere pesmi, novele in tragedije; izmed zgodovinskih spisov izborno sestavljeno »Stoletje Ludvika XIV.«, potem »Filozofska pisma« in danes zastareli, za tiste čase izvrstni »Izvleček iz splošne zgodovine«. Če bi mogli navajati še dalje, bi nastale dolge voltairejanske litanije, s katerimi ne bi bilo čitatelju nič pomagano. Se to: v žurnalistiki je bil Voltaire genij, da mu je malo enakih; njegovi pamfleti so še danes prospešna šola vsem, ki iščejo klasičnih vzorcev bistrega in veščega mečevanja z uma svetlim mečem. Ta nenasitni epikurejec je bil telesno rojen še ob pravem času, ker je spadal v galantno dobo, toda po duhu bi bil srečnejši v 19. stoletju. »On bi navdušeno pozdravil čudoviti napredek našega koristoljubnega in praktičnega stoletja«, je pisal Gustave Lanson, »izume vseh vrst, ki so storili življenje lažje, prijetnejše in hkrati intenzivnejše. Državljanski zakonik, stroji, železnice, električni brzojav, vse to bi ga bilo očaralo. On je filozof, kakršnega je treba svetu birokratov, inženjerjev in tovarnarjev«.

Z Voltairejem se **je potemtakem pokazal** človeštvu nov ideal človeka: ideal poosebljenega razuma. Med tem pa je na drugem polu 18. stoletja nastajal še en ideal: Rousseaujev »dobri človek«, ki ga je civilizacija izpridila; človek čustven, sanjav, liričen, romantičen. Nobeden teh idealov ni povsem nov, toda nov je duh, ki sta ga izžarevala. Še danes kolebamo med obema poglavitnima tipoma človeka, in kdo more reči, da bo človeštvo kdaj premagalo omamo obeh skrajnih idealov? So dobe, ko prevladuje racionalistično-naturalistični duh; so zopet dobe, ki se svobodneje izživljajo v čustveno-iracionalnem duhu. 19. stoletje je morda pozabilo Voltaireja, toda on je ves živel v njem; 20. stoletje ne bo mislilo na Rousseauja, a če nas ne poplavi val »amerikanizacije«, ali ne bomo vzlic vsej tehnični civilizaciji in industrijskem kolektivizmu iskali z vso žejno dušo vira nekih omam, ki ga od sramu ne bomo imenovali romantika in povratka k naravi, pri katerem bomo tajili Rousseauja kakor Peter Kristusa?!

V vseh nas bolj ali manj živi polarnost 18. stoletja. Nemara bomo v »Kandidu« občutili za hip neko, na videz samo našo struno?! Vsekakor bomo po njem spoznali Voltaireja tako pravično, kakor ga njegovi pozni verniki niso mogli. Čitajmo ga brez predsodkov.

B. Borko.

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Šahisti so idealisti, zato se jim slabo godi. Nikjer ne pride to tako jasno do izraza, kakor v zunanji sliki šahovskih klubov. Malo je elegantnih klubov na svetu. Navadno se shajajo šahisti v preprostih kavarnah. Nihče nima rad gostov, ki malo konsumirajo in dolgo sede.

Palais Royal v Parizu je veličanstka stara stavba s slavno preteklostjo. V njj so našli pariški šahisti svoje zavetišče. Toda ne mogoče v kaki krasni dvorani ali pa v udobnih klubskih prostorih. Na dvorišču stoji skromen, lesen paviljon, zelo skromna majhna kavarna šahistov.

Prav za prav strašen lokal. Umazan, zanikern, slabo ventiliran. Pa nič ne de. Kraljestvo šahistov ni od tega sveta. Njihove ideje in fantazije plavajo v visokih sferah in ne čutijo telesnega pomanjkanja. Mala koliba ima vedno odlične šahovske goste. Tudi dr. Aljehina lahko najdemo tam.

Šah se v Franciji nikdar ni povzpel visoko. Vsaj v zadnjih petdesetih letih ne. Prve svoje igralce je Francija v zadnjem času vedno importirala. Janowski je bil Poljak. Aljehin je Rus. Tudi Tartakower, ki že več let živi v Parizu, je Poljak.

Pravkar so Parižani zaključili svoj turnir za prvaštvo Pariza. Seveda je bil dr. Tartakower favorit. Pa vendar ni zmagal. Ostal je na drugem mestu. Prvo nagrado in naslov prvaka je odnesel mladi poljski študent medicine J. Cukiermann.

V odločilni partiji turnirja je Cukiermann porazil Tartakowerja. Partija je tako interesantna, da jo danes z veseljem prinašam. Jasno nam kaže, da se tudi veliki mojstri ne smejo lahkomiselno spuščati v nevarne eksperimente. Dandanes amaterji že tako obvladujejo tehniko šaha, da so vedno opasni.

Beli:	Črni:
J. Cukiermann	dr. S. Tartakower
1. d2—d4	Sg8—f6
2. Sg1—f3	b7—b6

V hipermoderni obrambi damskega gambita poskuša črni vedno zasesti polje e4. Prva poteza že skrbi za to. Tu pa Tartakower dosledno igra na točko e4. Rad bi takoj imel lovca na b7, ki naj pomaga kontrolirati velevažno točko v sredini šahovnice.

3. c2—c4	Lc8—b7
4. g2—g3	c7—c5

Tartakower ima nenavadne varijante rad. Normalno bi bilo e7—e6. Če pa črni neče misliti na točko d5, bi lahko tudi igral e7—e5. Na 5. d4×e5 bi potem lahko odgovoril 5. — — — Sf6—g4. Tako je svoj čas igral Aljehin proti Teichmannu.

5. d4—d5	e7—e6

Črnega ženira kmet na d5. Toda falange je treba napadati na bazi. Falanga c4. ima bazo na c4. Pravi napad bi torej bil 5. — — — b6—b5.

6. Sb1—c3	e6×d5
7. c4×d5	b6—b5?

Zakaj sedaj? Tartakower hazardira. Očividno b. rad zamotal pozicijo, da bi potem lažje v kalnem ribaril. Soliduo je bilo 7. — — — d7—d6 in kasneje Sb8—d7, Lf8—e7, 0—0.

8. Lc1—g5	— — —

Beli krije kmeta na d5 indirektno in grozi že vzeti kmeta na b5. To je že začetek napada.

8. — — —	b5—b4
9. Sc3—e4	— — —

Črni je že v zadregi. Jasno je sedaj, da bi bi moral pravočasno igrati d7—d6. Beli mu raztrga kraljevo krilo ker niti Lf8—e7, niti Dd8—e7 ni več priporočljivo.

9. — — —	d7—d6
10. Lg5×f6	g7×f6
11. Dd1—a4+!	— — —

Ta poteza je Tartakowerja gotovo presenetila. Rošada je izgubljena. Na 11. — — Sb8—d7 bi namreč sledilo 12. Lf1—h3, Lf8—e7, 13. Ta1—d1 in nato Sf3—h4—f5. Tega bi črni ne zdržal.

11. — — —	Ke8—e7
12. Sf3—h4	— — —

Polje f5 je seveda za skakača silno prikladno. Beli napada in se ne briga za malenkosti. Kmet na d5 ga prav nič ne skrbi.

12. — — —	Lb7—c8?

Grozota! Res je, da črni kmeta na d5 ni smel vzeti. Na 12. — — —Lb7×d5 bi namreč sledilo 13. Sh4—f5+, Ke7—e6, 14. Lf1—h3, Ld5×e4, 15. Sf5—d6+, Ke6×d6, 16. 0—0—0+, Le4—d5 17. Td1×d5+, Kd6×d5, 18. Th1—d1+ in dobi. Črni pa bi bil vsaj lahko igral Dd8—c8.

13. Lf1—g2!	— — —

Grozi že 14. Se4×c5, d6×c5, 15. d5—d6+

13. — — —	Dd8—b6
14. Ta1—c1!	Sb8—a6

Črni je moral zopet kriti kmeta na c5, ker je zopet grozilo Se4×c5.

15. Da4—b3	Lf8—b6

Vendar ena napadalna poteza. Toda le navidezno pridobi črni tempo. Beli ima že pripravljen odločilni napad in se ne briga za nasprotnikove poteze.

16. Db3—f3!	— — —

Grozi Df3×f6+, Ke7—d7. 18. Df6×f7+, Kd7—d8, 19. Df7—f6+ in Df6×h8. Črni torej nima časa, da bi vzel trdnjavo na c1.

16. — — —	f6—f5

Žalostno, žalostno!

17. Tc1—c4!!	— — —

Seveda je ta briljantna poteza dosti jačja od pohlevnejše Sh4×f5, ki bi pa seveda tudi zadostovala, čeprav potem črni lahko vzame trdnjavo na c1. Sedaj črni sploh nima izbire. Vzeti mora skakača. Čakati, da ga beli z 18. Sh4×f5+ eksekutira, ne more.

17. — — —	f5×e4
18. Tc4×e4+	Ke7—f8

Nobenega smisla ne bi imelo 18. — — — Le8—e6. Sledilo bi 19. d5×e6 z grožnjo Sh4—f5+×h6.

19. Df3—f6	— — —

Napada dve figuri in izsili odgovor.

19. — — —	Lh6—g7
20. Df6—e7+	Kf8—g8
21. De7—e8	Lg7—f8

Ubogi Tartakower!

22. Te4—e7!	— — —

To je jedro kombinacije, začete v 17. potezi. Polja f7 črni ne more kriti. Partija je izgubljena.

22. — — —	Lc8—e6

Obup!

23. d5×e6!

Cukiermann uživa. Lahko bi igral De8×a8, kar bi popolnoma zadostovalo. Igrana poteza je seveda elegantnejša in ostrejša.

23. — — —	Ta8×e8
24. e6×f7+	Kg8—g7

25. f7×e8 postane dama.

Črni se vda.

Žalosten konec drznega pustolovca. Tako bi rekel stari Dufresne, ki nas je v starih časih v Reklamki poučeval.

*

Božični turnir v Hastingsu je končal z zmago holandskega prvaka dr. Euweja. Capablanca je s težavo zlezel na drugo mesto. Nesreča, ki se mu je pripetila v partiji z Indijcem Mirom Sultanom Khanom se ni dala več popraviti.

Oba danes opisana primera dajeta našim šahistom nazorno sliko nevarnosti turnirske igre. Tudi veliki mojstri lahko izgube proti slabejšim igralcem. Treba jim je le igrati tako, kakor Tartakower proti Cukiermannu, drzno, riskantno in eventualno lahkomiselno.

V rezervnem mojsterskem turnirju je v Hastingsu zmagal Flohr. S to zmago je mladi Pražan popravil vse neuspehe lanskega leta in zopet pokazal, da moramo z njim računati. Mlada garda je na pohodu. Saj je bil že zadnji čas, da se pokaže nova generacija velikih mojstrov. Šah menda vendar ne bo propadel.

Novosti Šentjakobske knjižnice v Ljubljani

Priobčuje knjižničar Matija Rode.

(Nadaljevanje).

Gaspari Tone, Cesta. Povest. 4675.
Zalaznik A., Dvig uboge gmajne. 4676 r.
Čermelj Lavo, Ljudska astronomija. 4677 r.
Knaflič J. Fr., Tri rože, Povesti 4678.
Kraška Vida (ur.) Ženski almanah. 4679 r.
Šlibar Ljudmila, Lepodržne vaje za mladino in ženo. 4680 r.
Jezernik Marija, Princesa Iza 4681.
Kokalj-Zeljeznova Marjana, Brezdomci. Roman. 4682.
Timmermans Fel. — Zdenko Knez in dr. R. Ložar, Župnik iz cvetočega vinograda. Povest. 4683.
Mauriac Francois — Edi Kocbek in Jak. Šolar, Gobavca je poljubila. Roman 4684.
Hugo V. — Fr. Terseglav, Leto strahote 1793. 4685.
Svensson Jon — Joža Lovrenčič, Prigode malega Nonnija. 4686.
Lagerlöf Selma – Rud Kresal, Gösta Berling. Roman. 4687
Dornik Ivan, Brez oči. Novele. 4688.
Roš Franc, Juretovo potovanje in še marsikaj. 4689.
Zamacois Ed., Dvoboj na život i smrt. Roman. 1380 h.
Sienkiewicz H., Porodica Polaneckih. Roman. 1382 h.
Kisch E. E. ima čast, da prikaže raj Ameriku. 1384 h.
Benoit P., Ponočno sunce. Roman izbjeglih ruskih knjeginja. 1386 h.
Habberton John. Helenina dječica. 1387 h.
Hauptman Gerh. Die Spitzhacke. Ein phantastisches Erlebnis. 11748 n.
Istrati Panait. Michail. Jugend des Adrian Zograffi. 11763 n
Kin Ping Meh oder die abenteuerliche Geschichte von Hsi Men und seinen sechs Frauen. 11765 n
Bessedowsky A., Den Klauen der Tschekka entronnen. 11766 z.
Ford Henry, Und trotzdem vorwärts! 11767 z.
Landsberger Art., Die Reichen. Burlesker Roman. 11768 n.
Proust Marcel, Die Herzogin von Guermantes. Roman. 11771-72 n
Velde Th. H. van de. E. T. oder E. U. (Ehe-Tauglich oder Ehe-Untauglich?) Eine Anleitung zur Beantwortung der Frage: Kann, will, darf und soll ich heiraten? 11774 z.
Dwinger E. E., Zwischen Weiss und Rot. Die russische Tragödie 1919—1920. 11775 n.
Curtius E. R u. A. Bergstraesser. Frankreich. I.: Kultur. 11780 z. — II.: Staat und Wirtschaft. 11781 z.
Herriot Ed., Vereinigte Staaten von Europa. 11791 z.
Asch Schalom, Mottke der Dieb. Roman. 11795 n.
Galsworthy John, Auf der Forsyte-Börse. 11796 n.
Walpole Hugh. Jeremy auf der Schule. Roman. 11800 n.
Lawrence D. H. Der Hengst St. Mawr. Roman. 11801 n.
Haensel Carl. Zwiemann Roman. 11803 n.
Maeterlinck M., Das Leben der Ameisen. 11804 z.
Borce K. Fr., Dor und der September. 11802 n.
Wolff Johanna, Frauen zwischen gestern und heute. Lebensstücke. 11797 n.

Vse tu navedene knjige se lahko naroče v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Selenburgova ulica.

Šentjakobska knjižnica v Ljubljani, Stari trg 11, izposoja vska delavnik od pol 4. popoldne do pol 8. zvečer slovenske, srbohrvatske, češke, ruske, poliske, nemške, francoske, italijanske, angleške in esperantske knjige ter modne liste vsakomur, kdor se zadostno izkaže. Izposojevalnina za na deželo za tri tedne, za znanstvene knjige štiri tedne. Na razpolago popolni imeniki knjig.

Remington

pisalni strojček

najnovejši model popolnoma nov prodam za Din 8500.—. Na ogled samo med 12 in 13. uro. Naslov pove oglasni odd. »Jutra«.

Sport

O gostovanju table-tenis sekcije SK Ilirije v Murski Soboti

Kakor je »Jutro« že na kratko poročalo, se je vršil pred kratkim table-tenis turnir med Ilirijo in Muro, ki se je končal z rezultatom 33:31 za Muro.

Turnir, ki je bil dobro organiziran, se je vršil v dvorani hotela »Krona« v Murski Soboti, kjer je Ilirija tudi ložirala. Edina hiba so bile mize, ki za resnejši turnir sploh niso uporabne.

Vsekakor je sportna javnost pričakovala sigurne zmage s strani Mure. Zato je Ilirija drugi dan tem bolj presenetila, ker je izšla iz boja s tako častnim rezultatom in s tem prešla med najboljše table-tenis klube v državi.

Igrači SK Mure so nastopili dokaj samozavestno, toda že po prvih partijah so spoznali resnega nasprotnika. Brata Nemca sta ponovno potrdila sodbo o svoji odlični kvalifikaciji, dočim Kardoš in Horvath še nimata zadostne rutine. Škerlak in Toth pa bosta s sistematičnim treningom kmalu dosegla višino svojih nasprotnikov. Dame ga. Brodar-Jonaš in gdč. Kordoševa nista pripisovali večje pažnje posameznim partijam in sta zato podlegli premoči ljubljanskih igralk. Gdč. Kardoš Katica obeta s svojo mirno igro zelo mnogo.

Ilirija ima prednost v tem, da je v kompletni ekipi kvaliteta vseh šestih igralcev enaka, dočim je Mura in večina drugih klubov oprta samo na trojico dobrih igralcev, od katerih zavisi končni rezultat. Njena sekcija bo že letos na državnem prvenstvu igrala vidno ulogo, kajti klub ima poleg igralcev tudi močno damsko ekipo, od katerih so Wormove in Geržiničeva brez dvoma najboljše v državi. Od posameznih igralcev bi omenil Horskega, ki je odlično nadomestil vrzel zaradi odsotnosti Grünfelda; tudi Lanti je svoj prvi turnir dobro prestal. Ostali igrači so nudili nepričakovan odpor z izjemo Dénesa, ki je bil zlasti drugi dan skrajno nerazpoložen.

Od posameznih igralcev so dosegli Worm 4 zmage, Denes 5, Lowe 7, Girgon 5, Lanti 1, Horsky 5 in dame gdč. Worm Ilka 4, Geržinič N. 6, Worm Ellen 2. K točkam Mure pa so prispevali: Nemec Janez 11 zmag, Nemec Ludovit 11, Kardoš 7, Horvath 3, Toth 2, Škerlak 2, izmed dam pa ga. Brodar 4 zmage in gdč. Kardoš Gaby in Katica po 2 zmagi. Rezultati posameznih disciplin so bili sledeči: single gospodov 20:16 za Muro, double-gospodov 5:4 za Muro, mixed-double 6:3 za Muro, damski double 1:0 za Ilirijo in single dam 7:2 za Ilirijo.

Turnir sta organizirla in vodila zelo dobro predsednik SK Mure Lovšin in Nemec Janez. Po turnirju sta odigrala z odobravanjem pristašev obeh klubov načelnika tabletenis sekcij Ilirije in Mure Pevalek in Lovšin komično partijo, ki jih je v treh setih odločil v svojo korist Lovšin z 19:21, 14:21, 21:17.

S tem turnirjem, ki je uspel nad vse pričakovanje, sta pionirja slovenskega tabletenisa SK Mura in Ilirija ponovno pridobila javnost za ta lepi sport. E. N.

Razpis

skakalne tekme za prvenstvo Mariborskega zimskosportnega podsaveza v Mežici dne 25. januarja 1931.

Skakalno tekmo organizira SPD Mežica (Zimskosportni odsek). Tekmuje se po pravilih JZSS ter lahko startajo samo člani, verificirani pri JZSS. Prijave se sprejemajo do 24. I. 1931 na naslov: SPD Mežica, (zimskosportni odsek) ter znaša prijavnina Din 10.—. Za prijave dne 25. t. m. se plača dvojna prijavnina. Start za tekmo ob 10. Za prevoz zunanjih gostov z avtobusom iz Prevalj do Mežice je potrebno urejeno.

Vodstvo tekme: Predsednik tekme: inž. Ivo Krivospićenko, tehnični vodja: inž. Josip Tiringer, sodnik: dr. I. Kmet, istočasno zastopnik JZSS in nadzira izvedbo tekme, merilci skokov: inž. Božo Pirkmajer, Rudolf Gallob, Mirko Stopar; starter: inž. Miro Baraga in Franc Pogorevnik; zapisnikar: Martin Ule, Stanko Vončina in Marks Ličen; nadzornik na odskoku: Franc Poleiner in Herbert Kališ; nadzornik na doskoku: inž. Avgust Gogala in Josip Rosbacher; zdravnik: Dr. Adolf Ramšak.

Tekmuje se samo v kategoriji seniorjev in juniorjev. Prvak kategorije seniorjev prejme plaketo ter naziv prvaka MZSP, prvak juniorjev kolajno. Drugo plasirani prejme v vsaki kategoriji znak MZSP.

Razdelitev nagrad ter razglasitev rezultatov bode v Mežici po tekmi. MZSP.

Zadnja navodila MZSP za tekme na Pohorju

K smuški tekmi dne 18. januarja na Pohorju nam sporoča MZSP še naslednje:

Prevoz udeležencev iz postaje Brezno—Ribnica do Ribnice, kjer je cilj za vse tekmovalce, bodo oskrbovale številne sani, ki jih dostavijo domačini iz Ribnice. Prevoz stane enosmerno 10 Din. Tamošnji pripravljalni odbor si prizadeva z ozirom na prijavljeni prihod g. bana dravske banovine, da bi nudil največ ter vrši obsežne priprave.

Zanimanje za tekme je po vsej banovini veliko. Naj omenimo samo prijave obeh gg. Janša, Godca, Arha, Jenka, Zoreta, Banovca, iz Maribora Dolinschka, Neumanna, Juritscha, Vodenika itd. S temi prijavami bodo gotovo naši domači smučarji napeli vse sile, da bodo častno nastopili.

Zaradi hitrejše objave rezultatov bo v Ribnici poslovala pošta vso nedeljo. Opozarjamo predvsem publiko, naj ne zamudi prisostvovati izredni priliki, prvim velikim smuškim tekmam v Ribnici, a na večer naj s pohodom v povorki pokaže solidarnost z zimskosportniki.

V soboto popoldne bo odpeljal z glavnega kolodvora izpred Velike kavarne tovorni avto ob 14. v Ribnico; avto je iz prijaznosti dostavil g. Čopič, a za kritje stroškov se računa na osebo minimalna cena 25 Din. Prijave sprejema g. Bureš. Vodstvo od vseh vlakov na Kleoni vrh iz postaje Fala prevzameio funkcijonarji podsaveza. Zaradi prenočišč v Ribnici in zaradi prehrane so vsi tamošnji faktorji pokazali veliko uvidevnost ter nudijo največje ugodnosti. Najboliši prihod v Ribnico je z zadnjim vlakom v soboto.

Omenjamo, da je prevzel zdravniški pregled razen dr. Sekule iz prijaznosti v Ribnici tudi dr. Pavel Voušek, za kar se mu izreka iskrena zahvala.

Povratek vseh udeležencev velike smuške tekme za dravsko prvenstvo iz Ribnice se vrši s posebnim vlakom, ki pride v Maribor v nedeljo 18. januarja ob 18.30. Na kolodvoru bo čakala vojaška godba ter se bo razvila odtod povorka po Aleksandrovi, Sodni, Tattenbachovi ulici, Glavnem trgu, Gosposki in Slovenski ulici na Grajski trg, kjer bo razhod. Vsi udeleženci bodo odšli nato v restavracijsko dvorano hotela Orel, kjer se bo vršila razdelitev daril in razglasitev rezultatov.

Naprošamo cenj. občinstvo, da prisostvuje tej povorki ter se udeleži večernega slavja, da s tem dvigne propagando zimskega sporta v našem okolisu.

MZSP.

Službene objave

(Seja u. o. dne 14. januarja 1931.)

Prisotni gg.: Ribarž, Stanko, Kuret, Kralj, Dorčec, Buljević, Novak, Bostič.

Na znanje se vzame podrobno poročilo delegatov LNP o poteku skupščine JNS, 14. decembra 1930. v Beogradu. Pismeno poročilo bodo prejeli tudi klubi LNP.

V naslednjem sporočamo sklepe, ki tangirajo predvsem klube LNP in ki so bili sprejeti na skupščini JNS 14. dec. 1930:

a) Zavrne se priziv Jad. Bačke (Subotica) proti kazni, ki je bila potrjena po u. o. JNS kot neosnovan. Toda imenovani klub se oprošča od kazni, tako da sme odigrati vse prvenstvene tekme, katere je izgubil par forfait v času trajanja kazni. Istotako se reši tudi priziv SK Ilirije iz Ljubljane, medtem ko se ŽSK Hermes iz Ljubljane oprošča samo od nadaljnjega vzdržavanja kazni.

b) SK Reka iz Ljubljane se oprošča denarne kazni v višini 400 Din, izrečene po LNP.

c) Določajo se sledeče takse za savezne sodnike: za sojenje meddržavnih tekem 100 Din, medmestnih in prvorazrednih tekem 80 Din, za vse ostale tekme 40 Din.

d) Dohodki (inkaso) prv. tekem ZNP, ONP in LNP se razdele tako, kot se dele dohodki v BLP, v kolikor ne postojijo posebni ugovori.

Klubi LNP se pozivajo, da javijo do 20. t. m. koliko izvodov pravil in pravilnikov JNS žele. Pravila je dal JNS tiskati, bodo v najkrajšem času dotiskana.

SK Retju v Trbovljah se sporoča, da je bil sprejet v redno članstvo JNS z dopisom JNS, štev. 2467.

Pozivajo se: SK Javornik, SK Disk, SK Elan, SK Hrastnik, SK Amater, SK Trbovlje, SK Dobrna, SK Retje, SK Soštanj, SK Ptuj in SK Mura, da javijo LNP, če so pripravljeni odigrati medsebojne tekme za pokal tvrdke »Tekstilne industrije dd.« Varaždin, na lastne stroške. Tozadevno poročilo naj navedeni klubi pošljejo LNP najdalje do 20. t. m., ker mora LNP o tem poročati JNS glasom dopisa JNS št. 2476 od 31. decembra 1930.

Poziva se SK Ilirija, da javi LNP do 20. t. m. če obstoje zapreke proti verifikaciji igr. Kreča Stansilava za drug klub. Enako se poziva SK Grafika zaradi igralca Turčića Juraja. — Poziva se MO Celje, da takoj pošlje obračun pokalne tekme Atletik : SK Železničar, odigrana 14. dec. 1930. v Celju. — Na znanje se vzame dopis MO Celje št. 43-30. — Dopis SK Amater, št. 212 in ŽSK Hermes št. 270 se bosta odposlala s priporočilom na označeni naslov.

SK Iliriji se sporoča na njen dopis z dne 9. januarja 1931, da je nemogoče ugoditi prošnji za popravek verifikacije igr. Pfeiferja M. Imenovani je bil verificiran v smislu pravil in odredbe JNS.

Verificira se s pravico nastopa v mednarodnih tekmah 21. decembra 1930. v prijateljskih tekmah 13. marca in v prv. tekmah 13. junija za SK Železničar igr. Herič Josip. SK Rapid Maribor se poziva, da javi do 20. t. m. event. zapreke proti verifikaciji igr. Tergleca Ivana za drug klub.

V smislu dopisa SK Olimp, št. 102-30 se črtata iz seznama verificiranih igralcev Žlender Matevž in Orel Franc.

SK Železničarju se sporoča, da bo prejel na dopis z dne 14. dec. 1930 pismen odgovor. — Tajnik I.

Preložitev drsalnih tekem. Zaradi razmeroma pozne otvoritve drsališča oz. prekratkega treninga drsalcev je SK Ilirija primorana preložiti tekmo v umetnem drsanju za prehodno darilo dr. Fuchsa, tekmo juniorjev in damsko tekmo, ki so bile razpisane za 18. t. m., za teden dni, t. j. na soboto in nedeljo 24. in 25. t. m. Rok za prijave je podaljšan do 24. t. m. opoldne. Podroben razpis z obveznimi vajami je bil objavljen v »Sportnem listu«. Prijave se naslovi na SK Ilirija, drsalna sekcija, kavarna »Evropa«.

Sportno drsališče SK Ilirije. Uprava drsališča sporoča cenj. drsalcem, da je otvorjena blagajna vsak večer samo do 20. Po tej uri ne bo smel nihče več na drsališče. Vsi, ki bodo prišli na drsališče pred 20. bodo mogli ostati tam najdalje do 21.30. Sezonske vstopnice so letos izjemoma veljavne tudi ob nedeljah in praznikih, če na te dneve ni javnih tekem, zabavnih prireditev ali koncertov na drsališču. — Uprava drsališča.

Iz SK Ilirije. V ponedeljek 19. t. m. ima hazenska ženska lahkoatletska sekcija prvi sestanek. Izvoli se nova sekcijska uprava in določi sportni program za sezono 1931. Radi važnosti sestanka naročam vsem igralkam, kakor tudi atletinjam, da se ga udeležijo polnoštevilno. Na vse, ki bodo brez zadostne opravičbe izostale, sekcija v bodoče ne bo več računala. Na sestanku bodo razdeljene klubove izkaznice za l. 1931. Sestanek se bo vršil ob 18.30 v klubski sobi kavarne Evropa. — Odbor ponovno prosi vse one članice in člane, ki bi hoteli sodelovati pri izvedbi »Bohemskega karnevala«, da se javijo nemudoma na naslov prireditvenega odbora v kavarno Evropo. S prijavo naj se navede točen naslov in po možnosti posel, ki ga želi opravljati vsak posameznik.

Zimskosportni odsek SPD Maribor—Ruše poziva vse svoje članstvo, tudi ono, ki se ne bo udeležilo podsaveznih tekem, da se udeleži v smuški opremi sprevoda po mestu iz glavnega kolodvora ob 18.30.

Prijave za Bohinj. Zimskosportni odsek SPD Maribor—Ruše ponovno poziva vse ono članstvo, ki se namerava udeležiti mednarodnih tekem, bodisi kot tekmovalci ali kot gledalci, da se prijavi najkasneje do sobote 17. t. m. dopoldne pri g. Burešu v Vetrinjski ulici in izjavi, koliko postelj in za kateri čas jih potrebujejo. Pozneje prijavljenim odsek ne bo mogel preskrbeti prenočišča. Postelje stanejo 10, 15 in 20 dinarjev, prehrana pa po 30, 40 in 50 Din.

Vremensko poročilo JZSS z dne 15. januarja: Rateče planica: —5 stopinj, snega na stari podlagi 40 cm, pršič, smuka idealna, izgledi za nedeljo zelo dobri; Kranjska gora: položaj isti; Valvazorjeva koča pod Stolom: sneg zmrznjen, smuka po planinah ugodna; Zelenica: —3 stopinje, snega na podlagi 15 cm, pršič, smuka idealna, izgledi za nedeljo dobri; Bohinj: —10 stopinj, vreme jasno, smuka zelo ugodna; Rakitna: +7 stopinj, vreme južno, smuka neugodna; Mariborska koča: temperatura —5 stopinj Celzija, 15 cm suhega pršiča na stari podlagi, veter sever, sankališče uporabno; Ruška koča: —5 stopinj Celzija, 15 centimetrov suhega pršiča, vreme oblačno, veter sever, sankališče uporabno do Ruš: Koča na Klopnem vrhu: —7 stopinj C, 20 centimetrov suhega pršiča, vreme oblačno, veter sever: Koča na Pesku: —7 stopinj C, 20 cm suhega pršiča, vreme oblačno, veter sever; Zavetišče pod Ribniškim jezerom: —8 stopinj C, 25 cm suhega pršiča na stari podlagi, veter sever, oblačno. Izgledi za nedeljo povsod zelo dobri! Smuka idealna!

Vremensko poročilo JZSS po stanju z dne 15. januarja. Rateče-Planica, temperatura —5, snega pršiča na stari podlagi 40 centimetrov, smuka zelo dobra, enako izgledi za nedeljo. — Kranjska gora, položaj isti. — Valvazorjeva koča pod Stolom, sneg zmrznjen, smuka po planinah dobra. — Zelenica, temp. —3, snega na podlagi 15 cm, pršič, smuka idealna, izgledi dobri. — Krvavec, sneg suh, smuka ugodna. — Rakitna, vreme južno, smuka neugodna. — Pohorje, temp. —5 do —8, 20 cm pršiča na stari podlagi, vreme oblačno, smuka zelo ugodna, izgledi za nedeljo enako. — Bohinj, temperatura —10, vreme jasno, smuka ugodna.

SOKOL

Sokolsko društvo Gorje. Ob lepi udeležbi članstva se je vršila v nedeljo v šoli v Goriah glavna skupščina mladega društva. Namestnik starešina br. Jakob Jan je ugotovil sklepčnost, pozdravil navzoče članstvo, predvsem pa župnega delegata brata Sušnika z Jesenic. Iz poročil društvenih funkcijonarjev je razvidno, da se vrše redno odborove seje, da šteje društvo 172 članov in članic in lepo število naraščaja in dece. Tekom štirimesečnega društvenega obstoja je imelo društvo okrog 42 tisoč dinarjev denarnega prometa, si nabavijo najpotrebnejše telovadno orodje ter poslalo 2 člana in eno članico v župni prednjaški tečaj. Društvo ima pevski, smuški, veselični in gradbeni odsek, ki je že nakupil stavbišče za gradnjo doma. Telovadba vseh oddelkov se za enkrat ne more vršiti v takem obsegu kot bi bilo to želeti zaradi pomanjkanja primernih prostorov za telovadbo. Uprava društva bo za enkrat preuredila gospodarsko poslopje br. Jana ter z malimi stroški preuredila v telovadnico, ki bo 12 m dolga, 4 m široka in 5 m visoka ter bo ustrezala svojemu namenu toliko časa, da si društvo nabere sredstev za dograditev lastnega doma.

Sokol Laško. Dne 12. t. m. se je vršila letna skupščina v nabito polni dvorani hotela Savinje. Starosta br. Križnik je po uvodnem pozdravu prečital poslanico Saveza, ki je napravila globok dojem na zborovalce. Iz poročil funkcijonarjev smo videli, da se je starešinstvo zavedalo v polni meri svoje naloge. Največji udarec je bil prizadet društvu, ki še nima lastnega doma vsled odpovedi društvene telovadnice. Gradnja lastnega doma je tvorila vsled tega eno glavnih točk dnevnega reda. Načrti za dom so sicer že izgotovljeni (izgotovil jih je brezplačno stavbenik g. Ciuha iz Trbovelj za kar mu bodi izrečena tem potom iskrena zahvala), vendar so se pokazali pesimisti ob višini gradbenih stroškov, ki so proračunani na okroglo Din 400.000 med tem ko znaša društveni gradbeni fond samo 80.000 Din. Vse te dvome je razpršil brat dr. Roš, ki je res s Sokolskim poletom ki ne pozna nobenih ovir, navajal vire, ki bodo omogočili uresničenje projekta. Izvajanjem br. Roša so zborovalci vzhičeni pritrjevali in k sklepu pooblastili društveno starešinstvo, da začne na realizaciji tega načrta intenzivno delovati za kar naj pritegne v odbor še nekaj bratov-gospodarskih veščakov, kot stavbeni sosvet. Nadalje je občni zbor odobril prevzem godbenega orkestra, ki bo tvoril odslej — v smislu pravilnika — društveni godbeni odsek. Po izčrpanju dnevnega reda, oz. pred prehodom k volitvam je povzel besedo br. dr. Franjo Roš ter poudarjal da zasluži dosedanja društvena uprava za vzorno delovanje v minulem letu vso zahvalo ter predlagal, da se v priznanje temu požrtvovalnemu delovanju imenuje za začeto poslovno leto celokupna dosedanja uprava, odborniško mesto, ki se je izpraznilo z odhodom br. Stanovška, pa naj se spopolni z br. Jenkom. Predlog je bil soglasno sprejet, na kar se je izvolil še častni sod.

Glavna skupščina Sokola v Hrastniku se je vršila nedeljo 11. t. m. v Narodnem domu. Navzočih je bila komaj tretjina vsega članstva, kar je treba grajati. Župno starešinstvo je zastopal župan podstarešina br. Poljšak iz Zagorja, ki je v kratkem nagovoru navduševal navzoče za intenzivno sokolsko delo in Tyrševo idejo. Starešina br. Groznik se je spomnil v uvodnih pozdravnih besedah najvišjega pokrovitelja kralja ter starešino SKJ, prestolonaslednika Petra, dalje umrlih članic in podal tudi kot matrikar število članstva, ki se je dvignilo v letu 1930 za 36. V savezni tečaj odšli društveni načelnik br. Završnik je poslal obširno in stvarno načelniško poročilo. Ker je že odšel br. tajnik na novo službeno mesto, je podal prosvetar in začasni tajnik br. Mahkota tajniško poročilo vezano s prosvetnim, ki je bilo zelo izčrpno. Namesto obolelega in odsotnega blagajnika br. Hofbauerja je prečital blagajniško poročilo br. starešina. To poročilo je v toliko razveselilo da se je stari dolg iz leta 1929 poleg rednih obveznosti v poslednjem poslovnem letu poravnal. V imenu revizijskega odbora je poročal br. inž. Persoglio, da je bilo blagajniško poslovanje točno in v najlepšem redu, nakar je bil blagajniku dan absolutorij. Z odobravanjem so bila sprejeta vsa poročila funkcijonarjev. Staro upravo so na izpraznjenih mestih izpopolnili: tajnik s. Groznikova, načelnik br. Volk in sestra Slana, odborniški bratje: Cestnik, Brečko in Brun. Članarina ostane ista, za nove člane se vpelje na novo vpisnina. Z željo čim večjih uspehov v l. 1931 je br. starešina zaključil občni zbor.

Spominjajte se slepih!

Iz življenja in sveta

Junak biljarda

Ludvik Haubl (goloroki mož) po svojem rekordu na biljardu. Igral je nepretrgoma 78 ur, napravil v tem času 16.116 pik ter najdaljšo serijo 217 pik. Dosedanji rekord je bil 64 ur 10 minut nepretrganega igranja. Na junaka je ponosna vsa Nemčija, osobito rojstno mesto Frankfurt.

Velika beda v Ameriki

Amerika velja v domišljiji preprostega naroda še vedno kot dežela blagostanja, kjer se cedi med in mleko in kjer dolarji kar frfotajo po zraku. Baje ima tam vsak delavec svoj avtomobil in svojo hišo ter živi kakor gospod. Na žalost pa je resnica malo drugačna. O njej gotovo zgovorno priča samomor obupanega ostarelega delavca Haggertyja v Newarku, ki je zapustil naslednje kratko pismo, preden si je vzel življenje: »Nimam kruha! Nimam denarja! Nimam prijateljev! Ne preostaja mi drugega, nego smrt!« Ta dogodek, ki gotovo ni osamljen, govori dovolj jasno, da se za zunanjo krinko blagostanja skriva režeča se spaka beda. Tega ne more zakriti tudi statistika, ki jo posnemamo iz istega lista in ki navaja številke uporabljenega pudra ter drugih kosmetičnih sredstev. Ko si posamezni nesrečniki jemljejo življenje, trošijo ameriške dame letno 56 milijard dinarjev za krasilna sredstva. V tonah so leta 1929. prodali v Zedinjenih državah 3000 črtal za ustnice, 4000 riževe moke, 6000 toaletnih soli, 25.000 razneh krem za kožo, 9 tisoč finega mila, 50.000 zlate kreme in 27.000 raznih dišečih vod in vodic. Kakor rečeno, veljajo te številke za tone. Pri tem je zanimivo, da vse to razkošje odpada na neznaten odstotek kakih 4 milijonov imovitejših dam. Prilično enako število ljudi tudi strada v srečni Ameriki.

Uspehi nemškega smučarja Glassa

Walter Glass, eden najboljših nemških zimskih sporntikov, je dobil pri tekmah v Vogtlandu prvo nagrado za svoje izvrstne skoke in vzorni tek na smučeh.

Protihusitski praznik na Češkem

Kot protiutež proti češkemu narodnemu prazniku pripravljajo češki katoličani, na čelu gibanja pa stoje češki Nemci, poseben katoliški praznik, ki naj velja mučenikom, padlim za vero pod husitskim režimom. Češki listi, ki poročajo o tem gibanju, pravijo, da je v ta namen že izšla debela spomenica, ki opisuje grozodejstva husitov in priporoča kanonizacijo mučenikov. V zvezi s tem tudi poročajo, da češki Nemci v mestu Mosti že dolgo praznujejo spomin na husitsko dobo dne 5. avgusta, ko nosijo v procesiji velik kip Matere božje, ki mu tiči v rami sekira. Legenda pripoveduje, da je po osvobojenju mesta po husitih vdrl v cerkev husitski stotnik in z bojno sekiro udaril po Materi božji. Sekira pa za čudo ni prodrla globlje v les, pač pa je kip nenadoma vzkliknil po nemško: »Žižka, Žižka, ti boš zmrznil.« Mož sicer ni bil sam Žižka, ali brez čudeža ni bilo, kajti sneg je še isti dan pobelil vse mesto in okolico, dasi je bilo v avgustu. Razen te čudežne podobe imajo za ta namen pripravljenih več starih knjig, v katerih so popisana razna mučenja menihov, ki bodo postali blaženi.

Velik meteor nad državo Idaho

Nad Idako v Zedinjenih državah se je na Sveti večer ob 21. uri pokazal na obzorju silno svetal utrinek. Nekoliko trenutkov se je razžarelo vse obzorje, nato pa se je zaslišal grom in meteor je brezslišno utonil v temi. Zanimivi prirodni pojav je opazilo nekoliko stotin ljudi v raznih mestih in državni meteorološki zavod je preiskoval pojav in ga zasledoval toliko časa, da je ugotovil, kje je padel na zemljo. Zgodilo se je to v daljavi kakih 2000 km in meteor je priletel na tla v državi Indiani. Opazil pa je stvar neki 17-letni mladenič, ki se je z avtomobilom peljal z dela domov Na samotni cesti je nenadoma nekaj švignilo mimo njega, predrlo streho na vozu, udarilo ostro ob cesto in izginilo v polju. Mladenič je mislil, da so ga napadli razbojniki, zato je pognal, da bi jim ušel. Šele po časopisnih vesteh si je domislil, kaj bi to utegnilo biti. Odšel je čez nekaj dni na dotično mesto in je na cesti res našel drobce meteorita. Javil je svojo najdbo meteorologom, ki sedaj iščejo, kam da se je zaril glavni del meteorja. Pripeti se zelo redko, da utrinek pade na človeka. Pred 100 leti se je enak primer zgodil v Ameriki, pred dvema letoma pa je izpodnebni kamen ubil nekega domačina v Indiji. To sta edina dva zgodovinsko ugotovljena primera.

Priporočljivo za knjižnice

Berlinska državna knjižnica je nastavila dva fotografa s posebnimi aparati, ki obiskovalcem za zmerno pristojbino takoj posnameta zaželjene strani ali odstavke iz poljubne knjige, časopisa oz. tudi slike in glasbene note. S tem si bo prihranil marsikateri visokošolec ali znanstvenik dolgočasno prepisovanje potrebnih izvlečkov.

Jeklene knjige

Znameniti izumitelj Edison je sporočil, da se mu bo kmalu posrečilo nadomestiti sedanje papirnate knjige z jeklenimi. Novo tenko in popolnoma belo jeklo bo znatno močnejše in tudi cenejše nego papir. Javnim knjižnicam, šolam in drugim zavodom ne bo več treba z novimi izvodi nadomeščati obrabljenih starih. Vprašanje o prekomerni teži ne obstoji več. Knjiga s 4000 strani navadne oblike bo komaj dva palca debela in bo tehtala manj nego 500 gramov.

Miss Boulton

Angležinja, ki je ustrelila v St. Moritzu nemškega pisatelja Kuna Hoferja ter potem

tudi sebe nevarno obstrelila. Vzrok atentatu je ljubosumje in ogorčenje zapuščenega dekleta.

Leteče žabe

Na otokih Vzhodne Indije, osobito na Javi, Borneu in Sumatri so raziskovalci-naravoslovci nedavno odkrili novega krkona, ki ima podobo žabe, ki pa ima lepo sposobnost, da zna letati. Žaba živi navadno v vrhovih visokih dreves in se le v izjemnih primerih spušča nižje ali celo na tla. Skakajoč z veje na vejo si lovi za hrano vsakovrstne žuželke, skače pa sila spretno ter se v zraku lovi z nožicami. Med prsti, ki so dolgi, ima tanko mrenico, kakor za plavanje. ki pa ji služi kot padalo. S temi mrenicami pada žaba polagoma iz višine v poševnem letu in se tudi pri skoku na zemljo iz višine 100 m ne poškoduje prav nič. Med naravoslovci je to odkritje izzvalo samoumevno veliko zanimanje.

Ali ste že naročeni na „ŽIVLJENJE IN SVET"?

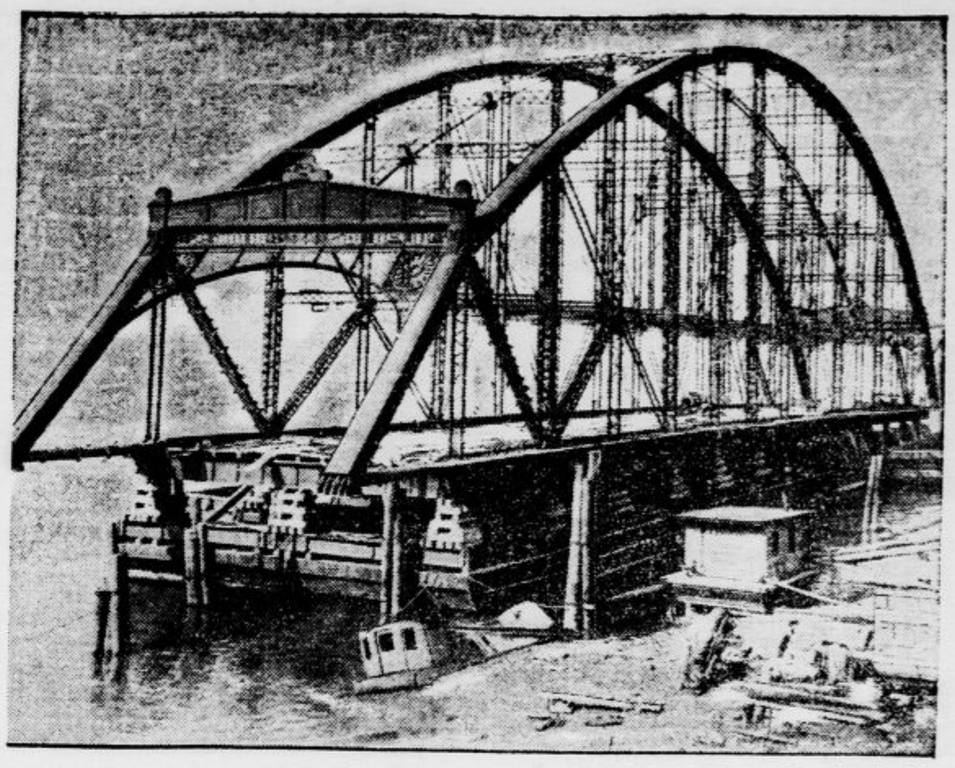

Stavba mostu v Ameriki

Pri gradnji mostu čez reko Ohio so železne mostne konstrukcije naložili na brodove in jih po vodi pripeljali do mostnih opor, nakar so oboke cele vzdignili na opore. Na ta novi način so znatno skrajšali čas, potreben za gradnjo mostu.

Vrhunec birokratske zabitosti

Ni na božjem svetu dežele, kjer bi si uradno kljuse ne privoščilo kakega posebnega komada, da dokaže opravičenost svojega obstoja. Madžarska pa ima nedvomno rekord, kajti nedavno je tamošnji uradni šimelj zagrešil stvar, ki je naravnost nečloveška v svoji neokusnosti. Zgodilo se je namreč, da si je neki nesrečnik, nameščenec cestne železnice v Budimpešti, vzel življenje. Prišel je po naporni celodnevni službi domov in si v obupu pognal kroglo v srce. Drugi dan je zbral ravnatelj oddelka vse osobje okoli sebe ter jim razložil nelojalno postopanje pokojnika do svojega delodajalca. Na dolgo in na široko jim je opisoval, kako silne obsodbe vreden je čin nesrečnega delavca, ne zavoljo samomora, marveč zato, ker se je ustrelil v službeni obleki, ki je bila last družbe. »Ako se ustreli nameščenec,« tako je govoril nečloveški idijot, »v uniformi, ki je last tramvajske družbe, stori s tem veliko brezobzirnost napram družbi, kajti strel preluknja uniformo in jo omadežuje s krvjo, da taka obleka često ni več uporabna in je ne moremo dati drugemu delavcu.« Da bi dokazal še bolj svojo brezsrčnost in brezdušnost, je mogočni ravnatelj ukazal naposled: »V bodoče tega ne bomo več trpeli. Kdor kljub prepovedi v službeni obleki zagreši samomor, bodo morali škodo na obleki plačati njegovi sorodniki.«

Moderne kitajske ženske

Po poročilu »Timesovega« poročevalca je na Kitajskem eden izmed najzanimivejših pojavov osvoboditev in enakopravnost ženske v javnem in zasebnem življenju. Kitajske ženske so danes že profesorice, zdravnice, uradnice državnih in zasebnih podjetij, agitatorice, diplomatke in celo igralke. Slednje je tem zanimivejše, ker so na Kitajskem še do nedavna igrali vse ženske vloge moški Mnogo govore o tako zvani dinastiji Sung, ki je v deželi ena izmed najuglednejših rodbin, kajti znani kitajski revolucionar in prvi predsednik republike dr. Sunjatsen je bil poročen z ženo iz te rodbine. Sestro vdove reformatorja je vzel za ženo general Čankajšek, minister trgovine se je oženil z drugo sestro in s tem je postal finančni minister T. V. Sung njiju svak, ker je sam brat Sunjatsenove vdove Vse te žene so moderno vzgojene in omikane ter uživajo na Kitajskem velik ugled. Doslej so vladali med Kitajci od pradavnih dni mogočni predsodki proti ženski. Po Konfuciju je bila ženska samo služkinja in predmet veselja. Treba pa jo je bilo držati strogo, kajti modri Konfucij pravi: ako smo napram njim ljubeznivi, izgube svojo skromnost in se prevzamejo, ako pa smo umerjeni, so zopet nezadovoljne. Kljub temu pa je bil na Kitajskem vpliv matere daleko večji nego vpliv očetov in v rodbinah je odločevala običajno mati. Ločitev zakona je na Kitajskem že stara uvedba, dovoljena pa je bila v glavnem le iz sedmerih razlogov: nenravnosti, ljubosumnosti, umora, spletkarstva, neposlušnosti do moževih roditeljev in gobavosti.

Radio

Izvleček iz programov

Sobota, 17. januarja

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Napoved časa, plošče, borza. — 18: V dolini gradov. — 18.30: Koncert radio-orkestra. — 19.30: Angleščina. — 20: Prenos opere iz Beograda. — 22.30: Napoved časa in poročila.

Nedelja, 18. januarja

LJUBLJANA 8: Kmetijska ura. — 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Versko predavanje. — 10.20: Pregled evropskega gospodarskega trga. — 11: Koncert radio-orkestra. — 12: Napoved časa in poročila. 15: Predavanje o kmečki ženi. — 15.30: Plošče. — 16: Humoristično čtivo (Milčinski). — 16: Koncert radio-orkestra. — 20: Prenos iz Prage: Beethoven: Simfonija št. IX. — 22.15: Haway-jazz.

BEOGRAD 9: Prenos iz Saborne cerkve. — 11: Plošče. — 12.30: Koncert radio-orkestra. — 16: Narodna glasba. — 17.30: Narodne pesmi na harmoniko. — 20: Prenos simfoničnega koncerta iz Prage. — 22: Poročila. — ZAGREB 11.30: Orkestralen koncert. — 17: Koncert komorne glasbe. — 20: Prenos simfoničnega koncerta iz Prage. — 22.10: Koncert lahke glasbe. — PRAGA 16: Koncert iz Moravske Ostrave. — 18: Koncert moderne glasbe. — 19.05: Koncert godbe na pihala. — 20: Prenos simfoničnega koncerta. — 22.20: Koncert iz Moravske Ostrave. — BRNO 16.45: Koncert komorne glasbe. — 18.15: Delni prenos iz Prage. — 20: Prenos simfoničnega koncerta iz Prage. — VARŠAVA 17.45: Koncert glasbe na pihala. — 20.30: Klavirski koncert. — 22.15: Mešan glasbeni program. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 10.20: Zborovski koncert. — 11.05: Koncert dunajskega simf. orkestra. — 13.05: Plošče. — 15.05: Lahka glasba orkestra. — 17.30: Koncert komorne glasbe. — 19.40: Večer arij in duetov. — 20.30: Dramski večer. — 22.25: Koncert lahke glasbe. — BERLIN 19: Glasba H. Wolfa. — 20: Orkestralen koncert. — Godba za ples. — KÖNIGSBERG 16.30: Popoldanski koncert. — 18.30: Mozartove klavirske sonate. — 19.45: Koncertni večer. — 21.05: Zabaven program. — 22.30: Godba za ples. — MÜHLACKER 16.35: Koncert orkestra in solistov. — 18: Arije in pesmi. — 18.30: Moderne klavirske skladbe. — 21.05: Lahka glasba.

Z Dunaja v Prago

Slovenci na Dunaju — Delak in njegovi uspehi — Bratislava — Srečanje z Oskarjem Nedbalom — Brno

Čez tri tedne sem prebil na Dunaju, videl in slišal sem v tem času toliko stvari, da bi mi moralo dati uredništvo vsaj še enkrat toliko časa svoje stolpce na razpolago, da bi vse popisal. Naj zadostuje to malo, kar sem povedal v prejšnjih pismih.

In sedaj še nekaj o našem Tankdirektorju in Ahasveru Ferdu Delaku, ki sem ga dobil na Dunaju in ga povedel v slovensko kavarno, da mi pove o svojih teatrskih avanturah. Prej moram še povedati, da je na Wiednerci tako zvana slovenska kavarna, kjer se sestajajo naši bodoči inženjerji. Zašel sem tja in dobil celo kopico fejst fantov, s katerimi sem marsikakšen popoldne presedel v družbi. Delaka sem tedaj spravil tja in mu izprašal vest. Pripovedoval mi je o svoji karieri. Razpisali so nagrado za revijo »1930«. Delak je dobil prvo oceno in režijo te stvari. Uprizoritev je bila v Sophiensäle in je zanjo uporabil vsa tehnična sredstva: radio, film, lutke v človeški velikosti, viseče ravnine itd. Materialni dobiček 5000 šilingov je raztrosil po Švici, Tirolu, Franciji in Nemčiji, kjer je bil na študijskem potovanju in kjer si je od blizu ogledal vsa moderna gledališča (Tairova, Mayerholda, Pitojeva, Battyja in Gemiera). Na Dunaj se je vrnil na povabilo društva »Unser Theater«, to je gledališče avantgarde, ki ga vodijo prof. Gall, Josefovicz in Swarovsky. S temi ljudmi študira sedaj Hindemithovo otroško opero: »Wir bauen eine Stadt«, Kurta Weilla »Der Jasager« in Kästnerjevo: »Emil und die Detektive«. Sedaj je tudi režiser »Zveze avstr. kulturnih društev«. Udejstvuje se pa še kot novinar in pripravlja za Barbusseov »Le Monde« študijo o slovenski moderni, za »Die neue Jugend« piše razpravo o sodobnem gledališču. Zadnje čase se ukvarja tudi z vprašanjem primorske emigracije in pripravlja knjigo iz njenega življenja »Brezdomci«.

Ko sva tako klepetala, ga je obsedlo domotožje in izrazil se je, da bi rad šel spet v Ljubljano. »Fant,« sem mu pridigoval, »ti si profet in za profete ni domačija. Imel si Tank, pa so ti ga polomili, sedaj imaš barko, ki dobro fura. Ostani pri njej in nazi, da je ne zafuraš.« Prikimal je in šla sva vsak na svoj dom.

Nekoliko dni kasneje sem že bil na Slovaškem v Bratislavi, kjer sem imel namen obiskati mojstra Nedbala. Rekli so mi, da nihče razen njegovega advokata ne ve za njegova pota. Sedanji ravnatelj opere E. Rosol mi je razložil vse težave njihovega poslovanja. V mestu živijo Slovaki, Nemci in Madžari. Enkrat v tednu so nemške, enkrat madžarske, ostale dneve slovaške prestave. Madžarsko predstavo bojkotirajo Nemci in Slovaki, nemško ignorirajo Madžari in Slovaki, a slovaško Nemci in Madžari. Večen križ je s temi tremi kulturami, ki se križajo in tepejo med seboj. Subvencija je majhna in obisk še manjši. Zato pa uspevajo zvočni kinematografi, ki jih je nič manj nego 14. Bratislava je slovaška prestolnica in se je po vojni razvila v lepo mesto, vendar za lepe umetnosti tam še ni dovolj pognojenih tal.

Na poti v Brno sem ugledal v jedilnem vozu O Nedbala. Povabil me je k mizi, povedal sem mu, da sem ga zaman iskal v Bratislavi, hotel pa nisem napeljati pogovora na tamošnje gledališče, ker sem vedel, da bi mu bilo neprijetno. V Bratislavi niso verjeli njegovi bolezni, temveč so mislili, da se je hotel zmuzniti finančnim težkočam, v katere je zašlo gledališče. Našemu ravnatelju g. Poliću sem omenil to svidenje z Nedbalom v pismu in mu pisal, da sem Nedbala dobil v vlaku resnično bolnega, z zlomljenimi živci, apatičnega in indiferentnega za vso okolico. Povedal mi je, da se pelje v Prago. To je bil menda njegov zadnji poskus, da bi dobil kritje za deficit gledališča. V Brnu sva se poslovila, naročil mi je pozdrave za gospo in gospoda ravn. Poliča in jaz sem izstopil.

Točno dva tedna kasneje, istega dne in skoraj ob isti uri je prostovoljno končal svoje življenje.

V Brnu sem dobil polno znancev iz ljubljanske opere. Pred vsem Balatko in njegovo ženo go. Vero, ki sta me prijazno sprejela pod svojo streho, Cvejića, plesno učiteljico Svobodovo in Rozumovo, vsi nekdanji člani naše opere, sedaj pa pri brnski, ki ima dobre pevce in lepe, zaokrožene predstave. Videl sem štiri predstave in dobil vtis solidnega gledališča, ki mora kakor pri nas strašno veliko reproducirati, da vzdrži zanimanje publike. Balatka je šef orkestra in si je že v enem letu ustvaril tako ugleden položaj, da mu ne bo treba točiti solza po svojem prejšnjem mestu. Gledališče je večje od našega, orkester tudi večji, pevci dobri, vendar mi ostane občutek, da smo mi naprednejši, da je pri nas teatrski aroma močnejši in bolj svetovnjaški Tudi tu se križata dve kulturi, češka in nemška, vendar se ne tepeta tako izdatno in pogubno kakor v Bratislavi.

Tako, sedaj pa v Prago. Zanimiva gradacija: Iz glavnega mesta Slovaške v glavno mesto Moravske in od tu v glavno mesto vse Češkoslovaške! *M. Bravničar.*

Kako vkrcavajo cirkus

Ogromni žrjavi dvigajo z lahkoto vozove na krov. Dvigalnemu stroju streže en sam delavec in težavno delo izvršuje le par ljudi. Slika nam kaže vkrcavanje v Hamburgu, odkoder odpluje družba v Kairo na gostovanje.

Zane Grey

Do zadnjega moža

Roman

»Alo, Ellen!«

Spoznala je glas: bil je Colter. Ob misli nanj jo je obšla rahla groznica, ki jo je zdramila in poživila.

»Hej, Ellen, ali ste doma?« je glasno vprašal Colter.

»Da, seveda sem,« se je oglasila. »Kaj pa hočete?«

»Ho — prekleto me veseli, da ste doma. Antonio in njegova skvo sta izginila. Kar skrbelo me je za vas.«

»Kdo je še z vami, Colter?« Ellen se je vzravnala.

»Rock Wells in Springer. Tad Jorth je bil tudi z nami, pa smo ga morali pustiti zadaj v neki kladari.«

»Kaj mu pa je?«

»Hm, precej grdo je zdelan.« je bil počasni odgovor.

Colterjeve ostroge so zažvenketale, kakor da bi nemirno drsal z nogami.

»Kje sta papa in stric Jackson?«

Težek in zloveščk molk, ki je še povečal Ellenin strah. Nazadnje ga je prekinil Colterjev glas, ki se je zdel nekam izpremenjen:

»Najbrže se tudi že vračata. Sestanemo se v kladari, kjer smo pustili Tada.«

»Ali boste spet odjahali?«

»Da ... In vi pojdete z nami, Ellen.«

»Ne,« je odvrnila.

»Ho, z nami pojdete, pa da vas moram privezati na sedlo.«

Njegov glas je postal osoren in jezen. »Tu ni več varno. Ta prekleti Isbelov mešanec nam je s svojo tolpo za petami.«

Kakor razbeljen nož je sunilo to ime Ellen v njeno težko srce. Sto vprašanj je hotela zadati Colterju, a niti enega ni mogla spraviti z jezika.

»Odriniti moramo, Ellen, in se skriti,« je naglo nadaljeval Colter. »Vi ne smete sami ostati tu. Kaj bi bilo, če bi vas dobili Isbelovi v pesti!... Obleko bi strgali z vas in vas privezali k drevesu. Da, Ellen ,z nami pojdete ... Slišite?«

»Da — pojdem,« je prisiljeno odgovorila.

»Ho — izvrstno. In podvizajte se. Treba je, da pospravimo, kar imamo.«

Žvenket njegovih ostrog in njegov počasni korak sta se oddaljila Ellen je vrgla odejo s sebe, stopila z nogami na tla in nekaj trenutkov strmela v črno praznoto prostora, v temni, sivi jutranji somrak. Mrzel je bil, siv, pust in temen, kakor njeno življenje in njena bodočnost! Bila je prisiljena delati stvari, ki jih je sovražila. Jorthova Ellen je morala ubrati skrita pota in se potuhniti v grmovju kakor zajec. A slutnja dogodkov, ki so se bližali, jo je izpodbadala.

Ellen je odpahnila vrata, da bi spustila v kočo kaj svetlobe. Danilo se je. Na vzhodu je stala jasna, čeprav še skopa svetloba, skozi katero se je še belkasto lesketala zvezda. Rdečkast sijaj je oznanjal prihajajoče solnce. Ellen si je razpustila skuštrane lase, da bi jih oščetkala in počesala. Ob pogledu na borove iglice, ki so ji bile obtičale med plavimi kodri, jo je prešinila čudna, tiha bol. Nato si je umila obraz in roke. Zajtrk je zahteval dokaj dela in bila je lačna.

Solnce je vzšlo in izpremenilo sivi gozdni svet. Prvikrat v svojem življenju je Ellen sovražila to zlato svetlobo, prečudno sinjino neba, krik orla in vreščanje šoje; in veverice, ki jih je zmerom tako rada krmila, je to jutro zanemarila.

Colter je stopil v kočo. Ali si ga Ellen prej nikali ni bila natanko ogledala, ali pa se je bil izpremenil. Njegove koščene, trde črte so bile videti nekam dosti bolj texanske kakor po navadi. Njegove sive oči so bile svetle, jasne, okrutne kakor orlove oči; in rumenkasta sivina njegovega obraza in dolgi, viseči plavi brki so skrivali tajnosti njegovega duha, ne pa njegove moči. V tistem trenutku, ko je Ellen srečala njegov pogled, je začutila v njem silo, zoper katero se je nehote uprla. Colter ni bil nikoli tako predrzen ali tako surov kakor Daggs, a bil je prav tistega kova, morda celo še nevarnejši zaradi svoje potuhnjenosti in hladne, čakajoče neprodirnosti.

»Dobro jutro, Ellen!« je rekel z zategnjenim glasom »Pogled na vas bolnim očem dobro de.«

»Nič poklonov, Colter. In vaše oči niso bolne.«

Ho, ne da bi bil bolan od boja, jahanja in taborenja!«

»Povejte mi, kaj se je zgodilo,« je rekla Ellen.

»To je prekleto dolga istorija, dekle. In zdaj ne utegneva. Počakajte, da pridemo v tabor.«

»Ali naj vzamem svoje stvari s seboj, ali naj jih pustim tu?« je vprašala Ellen.

»Sodim, da je bolje — če jih pustite tu.«

»A če se ne vrnemo več?«

»Kdo ve, — kdaj se vrnemo,« je rekel ogibljivo.

»Z eno samo obleko na sebi ne bom tekala po gozdih.«

»Vzeti moramo kar moči mnogo živil. To ni zabaven popoldanski obisk pri sosedovih. In tovorne živine nam manjka. A napravite si majhno culico in vzemite samo tisto, kar najbolj potrebujete. Nekam jo bomo že spravili.«

Colter je odkolovratil in Ellen se je zasačila, kako je neodločno strmela za njegovo visoko postavo. Ali je bil kriv te zmedenosti položaj, ali se je slutnja v njej upirala temu človeku? Ellen se ni mogla odločiti. A z njim je morala iti. Njen predsodek je bil v tem usodnem trenutku zelo nespameten. Čuvstva, da je odgovorna samo sebi, pa še ni mogla imeti.

Krasno posestvo

v najlepši okolici BLEDA. prodam.

Ponudbe in vprašanja na oglasni oddelek pod: »Podjeten«. 2086

Proti proviziji sprejmem

potnika

za Kranjsko, ki že potuje in je dobro upeljan pri trgovcih z mešanim blagom. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Kartenkönig«. 2021

Nova slovenska knjiga!

Josip Fr. Knaflič: TRI ROŽE

pravkar izšla.

Velezanimive zgodbe znanega in priljubljenega pripovednika.

Dobite jo v upravi »Jutra« in v vseh knjigarnah.

Cena Din 30.—, vez. Din 42.—.

Za večjo industrijo pripravne parcele

v kraju z dobrimi in poceni delavci, **prodam.**

Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Industrija«. 2086

Kaj je novega?

Ali Vam je že znano, kje se točijo najboljša štajerska in dolenjska vina?

Poskusite in prepričani boste, da je to edina gostilna oziroma restavracija, kjer se točijo originalna sortirana vina:

cviček	Din 14
belo namizno	» 14
muškat silvanec	» 18
renski riziing	» 20

To so zajamčeno pristna vina.

Na razpolago vsak čas topla in mrzla jedila. — Sprejemajo se abonenti na dobro domačo hrano.

Za obilen obisk se priporoča

TONE HUČ,

RESTAVRACIJA »ZADRUŽNI DOM«, Vič — Glince št. 10. 2085

Čitajte knjigo — Čitajte knjigo

NAPOLEON BONAPARTE

O tem velikem možu obstoji že cela knjižnica literature. Najmi kavnejše razkriva njegove dobre in slabe lastnosti, njegove javne in zasebne afere in doživljaje Conan Doylov roman Napoleon Bonaparte.

Broširan velja Din 40.—, vezan Din 52.—. — Pravkar ga je izdala v Levstikovem prevodu

Knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani

ŠELENBURGOVA ULICA ŠTEV 6.

20 % — **ZNIŽANE CENE** — 20 %

pri

TIVAR oblekah

samo od 17. januarja do 31. januarja 1931 v vseh naših podružnicah prodaja zaloge s popustom

20 %

Samoprodaja narejenih oblek znamke

„TIVAR", IVAN KOS, družba z o. z.

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta štev. 23 in Celovška cesta štev. 63.

KRANJ, Glavni trg štev. 101. 2076

20 % — 20 %

Cenjenim damam

naznanjam, da izvršujem trajno kodranje las z najnovejšim aparatom. — Konice las se ne cepijo in ne izgubijo barve. — Izvršba toka traja samo 8 do 10 minut. — Za obisk se priporoča

CIRIL VAŠEL 415

SPECIALNO STRIŽENJE IN FRIZIRANJE BUBIFRIZUR.

Turjaški trg štev. 2. LJUBLJANA Novi trg.

Zastopstvo

Lastnik tovarne usnjenih izdelkov, Slovenec, zmožen v pisavi in govoru srbohrvatskega in nemškega jezika, ki obišče letno dvakrat vse večje kraje Jugoslavije, v katerih so mu znane kreditne razmere trgovcev, prevzame zastopstvo samo večje industrije ali veletrgovine, za katero bi se zavzel kakor za svoj obrat.

Reflektira samo na stalno mesto. Ima vsestranske trgovske zmožnosti ter je velika in reprezentativna oseba.

Ponudbe poslati pod značko »TOVARNAR« na oglasni oddelek »Jutra«. 2081

Biser inventure:

Ova zimska kabanica iz original engleske tkanine

Din. 780

Eleganten in praktičen zimski modni -- plašč izpod cene:

Naslikani elegantni zimski plašč najnovejše mode-fazone iz težke angleške volnene tkanine s svileno brokatno podlogo s krznenimi manšetami in bogatim krznenim ovratnikom se Vam nudi kot biser toletne inventure za

Din 780.

Pozivljamo vse gospe, da posetijo naš oddelek ženske konfekcije v II. nadstropju, ki zlasti za časa inventure obiluje na priložnostnih nakupih v plaščih, ogrinjalih, telovnikih, kožuhih itd.

Dame izven Zagreba postrežemo točno, proseč jih, da naroče plašč čim prej, ker je zaloga omejena. Pri naročilu naj navedejo te mere:

Celo dolžino — obseg okoli prsi — obseg okoli bokov — dolžino rokavov znotraj — širino leđij.

Jamčimo za vsak posamezni komad in za odlično pas-formo.

Plašč, ki ne odgovarja zaželjenim zahtevam, zamenjamo brezplačno ali vrnemo denar.

2077

Kastner & Öhler

Zagreb.

Ravnateljstvo Kolinske tovarne naznanja žalostno vest, da je gospod

Franjo Chvàtal

ravnatelj v p., odlikovan z redom sv. Save IV. stopnje

po dolgi in mučni bolezni dne 16. januarja 1931 v Pragi umrl v starosti 56 let.

Velezaslužnemu in dobremu bivšemu ravnatelju ohranimo trajen in časten spomin.

RAVNATELJSTVO

2072

Pokraj. razglednice po Vaši sliki ali negativu v pristni fotografiji izgotovi do 20.000 dnevno tvornica kart Lojze Šmuc, Ljubljana VII, Aleševčeva št. 26. Zahtevajte ponudbe in ceniki 242

Čitajte vedno naše oglase!

Telefon 2059

Premog suha drva

Pogačnik, Bobovičeva 5

Filatelisti!

100 razl.	Švedske	.. 30	Din
100 »	Belgije	... 30	»
100 »	Rumunije	.. 30	»
100 »	Rusije	 30	»
100 »	Jugoslavije	. 30	»

Zoranka Čuček

Ljubljana, Rožna ulica 29.

Snoči nam je umrl po kratki bolezni, previden s tolažili sv. vere, v svojem 74. življenskem letu naš dobri atek, gospod

Jakob Kovačič

upokojeni učitelj

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo 18. t. m. ob 15., maša zadušnica pa naslednjega dne zjutraj.

Sv. Trojica v Slov. goricah-Prizren-Maribor, 16. januarja 1931.

Rodbini Kovačič-Berlic

CENE MALIM OGLASOM:

Za oglase, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Če naj pove naslov Oglasni oddelek »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Če pa je oglas priobčen pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din.
Telefonske številke: 2492, 3492

Mali oglasi

Kdor hoče da se mu pošlje po pošti naslov ali kako drugo informacijo tičočo se malih oglasov naj priloži v znamkah 2 Din sicer ne bo prejel odgovora!

CENE MALIM OGLASOM:

Ženitve in dopisovanja ter oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 5 Din. Vse pristojbine je uposlati obenem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčujejo. Št. ček. rač. pri Pošt. hranilnici v Ljubljani, 11842.

Službo dobi

Korepetitorico
iščem za takoj. Pismene ponudbe z navedbo plačila pod šifro »Korepetitorica« na oglasni oddelek »Jutra« 1348-1

Gdč. ali gospo
srednjih let, prijetne zunanjosti, trgovsko naobražene, vešče tudi strojepisja, sprejme trgovski podjetnik. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Prijetna«. 1333-1

Zanesljiv šofer
ne čez 30 let star, brezpogojno zanesljiv vozač, po možnosti izučen strojni mehanik, vešč vseh popravil dobi službo. Prosilci, ki obvladajo hrvatski in nemški jezik, naj se oglase in predlože spričevala pri Beiersdorf, Gregorčičeva 24 1421-1

Učenko
sprejmem takoj v damski krojaški salon. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1068-1

Vzgojiteljico otrok
perfektno, za 2 dečka v starosti 1 in 6 let, iščem za takoj. Biti mora popolnoma zdrava, stara 30—36 let in vešča nemškega jezika. Jugoslovenka ali če je inozemka, mora imeti dovoljenje zaposlenja v Jugoslaviji. Razumeti mora hišna opravila, znati šivati itd. — Ponudbe z navedbo plače in prepisi spričeval na naslov: M. Balen, Crikvenica. 1476-1

Gospodično
s trgovsko koncesijo in 6-letno službo sprejmem na deželi. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »V. M. 15«. 1427-1

Žensko moč
s sigurnim in prikupnim nastopom iščemo za nabiranje naročnikov. Ponudbe pod »Časopis« na oglasni oddelek »Jutra« v Ljubljani. 1511-1

Absolventa
trgovske akademije, iščem za industrijsko knjigovodstvo za 3 ure na teden. — Ponudbe z navedbo honoraria na oglasni oddelek »Jutra« pod »Energičen«. 1429-1

Nadpaznika
za jamsko in pisarniško delo sprejmemo takoj. — Ponudbe s prepisi spričeval na oglas. oddelek »Jutra« pod »Samostojno delo«. 1519-1

Postrežnico
za par ur dnevno, s plačo po dogovoru išče Rohrman na Poljanski cesti št. 15, II. stopnjišče, vrata 6. 1549-1

Bubistucer
popolnoma vešč in samostojen v tej stroki, nekadilec, prijetne zunanjosti, obenem tudi dober delavec za gospode, dobi službo. Oferte z navedbo zadnjega službovanja na česalni salon Gjud Aleksander v Ljubljani, Kongresni trg 6 1539-1

Izprašan strojnik
z večletno prakso na parnih žagah, vajen električnih naprav in če mogoče tudi izprašan šofer, dobi blizu Celja nameščenje s prostim stanovanjem. Ponudbe na naslov: Lesna industrija, Celje, poštni predal št. 74. 1524-1

Knjigovodjo
absolventa trgovske šole, s prakso, vestnega in zanesljivega, prijaznega nastopa, sprejmem. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod »Siguren nastop«. 2628-1

Pek. vajenca
s hrano in stanovanjem v hiši sprejme Rumpret v Krškem. 1520-1

Hišnika
vpokojenega železničarja — živinorejec ima prednost — za Kamnik sprejme Kmetec, Ljubljana, Resljeva cesta 13. 1258-1

Trgovski potniki

Fiksum in provizijo
dobe v manufakturi verzirani potniki, za obisk privatnih strank v Ljubljani, okolici in celi Dravski banovini. Nastop takoj. Pismene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« v Ljubljani pod šifro »Fiksum in provizija«. 1359-5

Provizijski potnik
galanterijske ali podobne stroke, ki stalno potuje po Kranjskem, in ki bi lahko prevzel malo kolekcijo, naj se javi na podružnico »Jutra« v Celju pod značko »1231«. 1499-5

Zaslužek

Pletilja
dobro izurjena, sprejme delo vseh vrst pletenin in popravil po najnižji ceni na dom. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 1264-3

Prepisovanje
na stroj ali kako drugo pisarniško delo prevzame gospodična. Pismene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Stroj« 1219-3

Pouk

Čamernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo Auto). Prva oblast. koncesionirana. — Prospekt zastonj. Pišite ponj! 251

Oblastveno koncesijonirana
šoferska šola Gojko Pipenbacher
Ljubljana, Gosposvetska 12. — Zahtevajte informacije. 205-4

Klavir poučuje
učitelj z dolgoletno prakso Gregorčičeva ulica 4/II. 1558-4

Otvoritev novega tečaja
nemščine za otroke
do šolske dobe. Vsak dan popoldne eno uro. Istotako nove večerne skupine za odrasle: francoščina, nemščina in angleščina. — Knafljeva ulica štev. 4 — pritličje. 887-4

Oblastveno koncesijonirana
šoferska šola A. Gaberščik
bivši komisar za šoferske izpite. Ljubljana, Bleiweisova cesta 52. 1555-4

Knjige

FUCHS:
Sittengeschichte Renaissance
II. zvezek, lepo v platnu vezana, popolnoma nova knjiga za 180 Din naprodaj v ogl. oddelku »Jutra« v Prešernovi ulici. 1530-8

Službe išče

Deček
z dovršeno malo maturo, išče službo. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Primerno«. 1545-2

Fant
17 let star, zdrav in močan, s 4 gimnazijami, znožen italijanščine, išče primerno zaposlitev v trgovini, skladišču ali drugod. — Ponudbe prosi na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Kjerkoli«. 1221-2

Inteligent. mladenič
star 25 let, želi mesto sluge ali kaj sličnega. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 1457-2

Absolventinja
šte. trg. tečaja išče nameščenje. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Lepa pisava«. 1543-2

Trgovski pomočnik
manufakturist, zanesljiv in agilen prodajalec, vojaščine prost, vešč nemščine, slov., srbohrv. in madjarščine, išče za takoj ali pozneje službo v večji trgovini. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 1515-2

Šofer
trezen in zanesljiv vozač, ki bi v prostem času delal tudi druga dela, išče službo. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1563-2

Gospa
srednjih let, simpatična, vešča samostojnega gospodinjstva in postrežbe bolnikov, želi primerno mesto. Dopise na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Zaupno mesto 456«. 2615-2

Kot prodajalka ali blagajničarka
v okolici Maribora, v Celju ali okolici želi službo začetnica, izučena v trgovini špecerijske stroke. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 2613-2

Prodam

5 jančjih kož
po zelo nizki ceni prodam. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 1408-6

Fina zlata ura
(moška) poceni naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1287-6

Veseličnim prireditvam
izposojujem dekoracijska lavorjeva drevesa ter nabavljam cvetje na geljnov. Društvenim prednaročilom znižane cene. — Ivan Jemec, vrtnarstvo v Mariboru. 1231-6

Krožna žaga
(cirkularka) na elektr. pogon, ugodno naprodaj. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 1044-6

2 postelji
otroško, belo emajlirano in železno, zložljivo prodam. Poizve se v Podmilšakovi ulici 31. 1509-6

Razprodajamo izvrstna
bela vina
po Din 3.50 in Din 4 za liter na debelo, vsled opustitve veletrgovine, dokler traja zaloga »Vinea«, veletrg. z vinom, Rudnik pri Ljubljani. 617-6

Specerijska oprava
in ponikljan otroški voziček naprodaj. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Poceni«. 1559-6

Kompletno napravo za brizganje
(Spritzdruck) za pleskanje pohištva prodam. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Pleskar«. 1534

Kuhinjsko opravo
rabljeno in veliko zrcalo prodam. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Oprava«. 1535

Več pultov
za galanterijo in manufakturo poceni proda Ignac Rotar, pekarna na Vrhniki 2605-6

Radio

Radio-aparat
štiriceven, kompleten poceni proda Inkret, Šenkovturn, Vodice. 1565-9

Motorna vozila

2 tovor. avtomobila
»Austro Fiat« typa 4 T. S. in »Alfa Romeo« Super sport, šestcilinderski, vse v najboljšem stanju proda Anton Jakomini, Kočevje. 1332-10

Ford
auto-limusina, štirisedežen Tudor Sedan, zadnje tipe, vožen 2200 km, v brezhibnem stanju, radi nabave tovornega voza ugodno naprodaj. — Informacije pri American Motors, Ljubljana 1241-10

Več avtomobilov
ugodno proda Lampret in drug. Glej pod razno. 1005-10

Motorno kolo
s prikolico, angleško, 500 cm³ O. H. V., v izbornem stanju za 14.000 Din proda Lampret in drug, družba, Ljubljana, Šelenburgova 4. 1447-10

»Ariel«
motorno kolo, sportni model OHV 500 cm³, popolnoma opremljeno, z električno svetljavo, tahometrom itd.

in »Indian«
motorno kolo, 750 cm³, z električno razsvetljavo, tahometrom itd. zelo ugodno prodam. Oba motorja sta še povsem nova ter dobro ohranjena. Pojasnila daje Ivan Pregrad, Zagreb, Vinogradska cesta 1/b. 1102-10

Motorno kolo
zelo dobro ohranjeno, model 29, znamke A. J. S. 3½ Ks prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 2608-10

Limuzina
šestcilinder, amer. auto v izvrstnem stanju ugodno naprodaj. — Fran Valant, Zagorje ob Savi. 2623-10

Kupim

Browning
orig. F. N., 6.35 mm kupim. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Dobro ohranjen«. 1586-7

Kapital

Kdo posodi
10.000 Din za eno leto proti 10 % obresti. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Sigurnost 50«. 1546-16

Posestva

Stavbna parcela
600 m² velika, za Bežigradom naprodaj. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 1161-20

Na Vrhniki
kupim proti takojšnjemu plačilu hišico z nekaj sveta. Ponudbe z navedbo najnižje cene na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Solnčno 313«. 1483-20

Hiša
3 stanovanji, v brezhibnem stanju iz proste roke naprodaj. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 1354-20

Hišo v Sloveniji
s 3—5 sobami, z lepo lego kupim. Ponudbe na naslov A. Nedwecka, Zagreb, Brevačkega 4/I. 1336-20

Enonadstropna hiša s pekarno
gospodarskim poslopjem, 3 orali zemlje in elektriko, v najboljšem stanju ugodno naprodaj. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra« v Ljubljani. 2633-20

Hišo
eno- ali dvodružinsko kupim. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Bližnja periferija«. 1583-20

Prehrana

Za svoje
oddamo dveletno deklico in dveletnega dečka. Natančnejša pojasnila v Dečjem domu kraljice Marije, Lipičeva ulica v Ljubljani. 1566-14

Lokali

Starejša trgovina
na zelo prometnem kraju v Ljubljani takoj naprodaj. Pismene ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Takoj Din 120.000«. 1388-19

Trgovina
na prometnem kraju pri farni cerkvi takoj naprodaj. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. M-r 81

Manjši lokal
na prometni točki v Ljubljani iščem za modno trgovino. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Manjši lokal«. 809-19

Lep, svetel lokal
s stanovanjem, sredi mesta takoj oddam. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Svetel lokal«. 1536

Brivci!
Prostor za brivnico, na prometnem kraju trga blizu Ljubljane takoj na razpolago. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 1525-19

Lokal
z branjarijo takoj oddam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 1544-19

Trgovski lokal
z gostilno ali brez, v prometnem kraju, tajraje na deželi vzamem v najem. Cenj. ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Prometen kraj«. 1518-17

Pozor, usnjarji!
V lepem trgu Slovenije oddam za več let v najem lepo urejeno usnjarno in trgovino usnja. Potreben kapital za prevzem usnja in kož 42.000 Din. Letna najemnina 3000 Din. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 1517-19

Lokal
z vpeljano trgovino in stanovanjem takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1577-19

Trgovina
s papirjem in galanterijo na prometnem kraju naprodaj. — Pojasnila daje Fran Pihler, Maribor, Gosposka ulica 52. M-r 37

Gostilno
išče mesar, ki ima osebno pravico. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 1363-19

Tri lokale
pripravna za čevljarje ali krojače, takoj oddam. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1584-19

Pekovski lokal
brez konkurence, na Vinici pri Črnomlju oddam samcu takoj v najem. Pojasnila daje Jože Bokopec. 2612-19

V najem

Pozor, kleparji!
Rabljene kleparske stroje kupim ali vzamem v najem. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1466-17

Hišo in zemljišče
5 oralov, ali samo hišo, ½ ure od Brežic s 1. marcem odda v najem Gravnar, Trebe št. 9, Artiče-Brežice. 1493-17

Pridelki

Suhe gobe
ponudite in pošljite vzorce na naslov: Franc Štirn, St. Janž na Dolenjskem. 1423-33

20 hl belega vina
sortiranega, ter 10 hl rdečega, oba letnika 1929 — skupno ali po polovnjakih proda Schweiger, gostilna, Rajhenburg. 1377-33

Dijaška stanovanja

Dijaka
sprejmem takoj ali s 1. februarjem, sredi mesta na stanovanje in hrano. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 1552-22

Stanovanja

Trisobno stanovanje
elegantno, solnčno, z vsem komfortom oddam z majem ozir. avgustom v vili ob Tivoliju. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Elegantno solnčno stanovanje«. 1267-21

Stanovanje
2 sob, kuhinje, predsobe in drugih pritiklin išče za majski termin mirna, boljša družina treh oseb — najraje v kolodvorskošentpeterskem ali poljanskem okraju. Pismene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Tri osebe«. 1219-21

Stanovanje
3 sob, kopalnice in pritiklin iščem za takoj. Pismene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »2 osebi«. 1475-21

Trisobno stanovanje
iščem za maj. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Profesor«. 1456-21

Opremljeno stanovanje
1 ali 2 sob, kuhinje in pritiklin takoj oddam v najem. Želim nekaj kavcije. Slokan, Kodeljevo, Slomškova 17. 577-21

Stanovanje
2—3 sob išče za marec ali pozneje mirna in čista stranka dveh oseb. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Mir in snaga«. 1532-21

Suho stanovanje
sobe, 2 sobic in kuhinje, elektrika, tramvaj, oddam takoj za 600 Din. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 1554-21

Dvosob. stanovanje
z elektriko in vsemi pritiklinami oddam takoj v Stožicah št. 79 pri Ljubljani. Na razpolago tudi vrt. Pojasnila daje hišnik glavne pošte. 53704-21

Stanovanje
2 sob, kopalnice in pritiklin iščem za maj. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Mirno«. 2637-21

Sobe

Sobo
v bližini Kolodvorske ulice išče čez dan odsoten gospod. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Snažno in čisto«. 1302-23

Prazno sobo
takoj oddam Sv. Križ 67 pri Ljubljani. 1261-23

2 opremljeni sobi
pripravni za pisarno, event. stanovanje z dvema sobama, kabinetom in pritiklinami oddam na najlepšem kraju mesta Kranja. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 1137-23

Solnčno sobo
veliko, lepo opremljeno, s posebnim vhodom in uporabo klavirja, v sredini mesta oddam dvema stalnima gospodoma s 1. februarjem. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 1562-23

Opremljeno sobo
s souporabo kuhinje ali opremljeno sobo in kuhinjo v centru ali bližini mesta išče zakonski par. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Zakonski par brez otrok«. 1488-23

Sobo
oddam solidnemu gospodu na Rimski cesti štev. 7/III vrata 20. Ogledati med 2. in 3. uro. 1439-23

Majhno sobico
oddam solidnemu gospodu. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1407-23

Krasno sobo
v centru mesta oddam solidnemu in stalnemu gospodu. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1396-23

Parketirano sobo
prazno ali opremljeno, z elektriko oddam takoj za Bežigradom. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 1560-23

Solnčno sobo
komfortno — s posebnim vhodom in 2 posteljama oddam s 1. februarjem na Dunajski cesti 37/I, desno. 1571-23

Sostanovalca
mlajšega sprejmem takoj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1569-23

Sobico
sredi mesta oddam z zajtrkom. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1575-23

Sobo v centru
s hrano ugodno oddam trem osebam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 1567-23

Dve lepi sobi
opremljeni, strogo separirani, sredi mesta oddam. Kopalnica na razpolago. Ogledati med 11. in 17. uro. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 2601-23

Kot sostanovalko
sprejme gospodično Franja Končan, Florijanska ulica št. 28/I. 2610-23

Sobo
elegantno opremljeno, zanesljivo čisto, v sredini mesta, s strogo separiranim vhodom in po možnosti s kopalnico iščem za takoj. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »R. R.« 2607-23

Sobo
lepo opremljeno, s centralno kurjavo, na Miklošičevi cesti oddam boljšemu gospodu. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 1568-23

Gospodični
oddam sobo s strogo separiranim vhodom. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 2622-23

Čedno sobico
s hrano in vso oskrbo oddam boljši gospodični ali gospodu — Sredina št. 14 (Prule). 2621-23

Kam pa kam?

Ali že veš
da je g. Vinko Bane otvoril v Trnovem
v Trnovski ulici vinotoč kjer dobiš prvovrstna dalmatinska vina po najnižji ceni in rizling po 16 Din. Postrežba točna in solidna 1579-18

V nedeljo 18. jan. vsi na Dunajsko cesto v gostilno pri Dolencu na
plesno zabavo
ter domače krvave klobase in pečenice ter pristen dolenjski oviček. — Brez vstopnine — traja od 3. popoldne do 2. zjutraj. Za obilen obisk se priporoča gostilničar Franc Darovec, nasproti artilerijske vojašnice. 2614-18

Glasbila

Nov pianino
vsled preselitve prodam — event. tudi na obroke. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 1271-26

Gramofon
ugodno kupim. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Brezhiben«. 1782-26

Klavir
dobro ohranjen, radi selitve poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 2616-26

Živali

Pes
dober čuvaj ugodno naprodaj. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 1445-27

Psa brakirja
dobro dresiranega za lov zajcev in lisic, kupim. — Ponudbe s popisom psa in cene na oglasni oddelek »Jutra« pod »Dober braker«. 1527-27

Tatvina ali pomota
Oseba, ki je v soboto 10. t. m. v vlaku Jesenice—Kranjska gora vzela namenoma ali pomotoma nahrbtnik s police v vagonu se naproša, da ga izroči v prometni pisarni na kolodvoru Jesenice. — Če bi oseba, ki je dobro poznana, tega ne storila, se bo proti njej postopalo oročniškim potom. — Lastnik nahrbtnika. 1542-28

Mlad volčjak
brez znamke se je zatekel na Medvedovo cesto št. 28 1557-28

Pse
volčjake in dobermane dresiram v kratkem času. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1572-27

Lepega psa čuvaja
privajenega tudi čuvanju avtomobila ali motorja, prodam. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 1146-27

4 pari težkih konj
za vprego, z vozovi naprodaj. — Pojasnila daje Glück, Celje, Benjamin Ipavčeva ulica 11. 2632-27

Stroji

Elektromotor
24 Kv, vrtilni tok, naprodaj. Na ogled v skladišču spedicije Rajko Turk, Ljubljana. 1193-29

Pletilni stroj
8/35 cm, malo rabljen, za polovično ceno prodam. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 1392-29

Šivalni stroj
popolnoma nov ugodno prodam. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 1391-29

Pisalni stroj
znamke Adler ali Erika, dobro ohranjen kupim. — Ponudbe s pisavo in ceno na oglasni oddelek Jutra pod »Pisalni stroj 1931«. 1536-29

Stružnico in vrtalni stroj
za kovinsko obrt kupimo. Ponudbe z opisom in ceno na oglasni oddelek Jutra pod »Stružnica«. 1529-29

Pisalni strojček
Remington, zadnji model, nov naprodaj za 3500 Din. Na ogled samo med 12. in 13. uro. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 2627-29

Obrt

Pekarijo
dobro idočo vzamem v najem. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod značko »Kapital«. 1145-30

Naznanilo
Podpisani naznanjam, da sem otvoril v Staretovi ul. št. 27 (Trnovo) trgovino z mešanim blagom, ter se priporočam za obilen obisk. Postrežba točna in zmerne cene. Ivan Pahor. 1484-30

Mizarsko podjetje
na vodni pogon, z vsemi stroji, dobro idoče, po zelo ugodni ceni prodam. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »355«. 1481-30

Razno

za
Ia trb. premog, suha drva ali koks kličite tel 2056 oz. naročite Wolfova 1 pri Dom. Čebin

Tridelne žimnice
za postelje, v kompletni izdelavi, polnjene z zdravo morsko travo, skupno za
300 Din.
Odprava s pošto z jamstvom, neodgovarjajoče zamenjamo brezplačno ali vrnemo denar. Na zahtevo dobite brezplačno katalog, obsegajoč 112 strani.
Trg. in odpremna tvrdka
Kastner & Öhler Zagreb.

Avtomobile
Enotonski tovorni auto »Fiat« 505, v zelo dobrem stanju za Din 20.000.—, poltovorni auto za 400 kg malo rabljen, popolnoma v redu, drž. davka prost, za 18.000 Din
poltovorni auto za 600 kg 33 HP Renault, drž. davka prost, za Din 25.000.—
štiritonski tovorni auto nemške znamke, nov, za 40 % izpod tovarniške cene pod najugodnejšimi pogoji proda
Lampret in drug, družba, Ljubljana, Šelenburgova ul. št. 4. 989-37

Naše inventurne cene!

Nudi se Vam najugodnejša prilika, da se za daljšo dobo oskrbite z dobro obutvijo:
Otroški čevlji visoki . s špango . od Din 35.— dalje
Damski čevlji pumps in s špango . od Din 125.— dalje
Moški čevlji nizki in visoki . . od Din 178.— dalje
Poslužite se te priložnostne prodaje in kupite samo

»PEKO«

čevlje.

G. Th. Rotman:

Osel gospoda Kozamurnika

41.
Dve ulici dalje se je približala gospa Kofetka s svojim vozom, polnim kuhinjske posode. Toliko časa je že rinila težko breme, da je prav zdaj iz dna srca vzdihnila: »Oh, da bi se ga že iznebila!«

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.